

Regeringens skrivelse

1980/81: 11

med överlämnande av årsredovisning för Statsföretag AB;

beslutad den 24 juli 1980.

Regeringen överlämnar till riksdagen, enligt bifogade utdrag av regeringsprotokollet, årsredovisning för år 1979 för Statsföretag AB.

På regeringens vägnar

JAN-ERIK WIKSTRÖM

NILS G. ÅSLING

INDUSTRIDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1980-07-24

Närvarande: statsrådet Wikström, ordförande, och statsråden Mogård, Dahlgren, Åsling, Johansson, Wirtén, Boo

Föredragande: statsrådet Åsling

Skrivelse med överlämnande av årsredovisning för Statsföretag AB

I beslutet om bildandet av Statsföretag AB (prop. 1969: 121, SU 168, rskr 381) ingick att en redovisning av verksamheten hos bolaget årligen skulle överlämnas till riksdagen. Detta bör liksom föregående år (skr. 1979/80: 8) ske genom att bolagets årsredovisning för de senaste verksamhetsåret överlämnas till riksdagen. Årsredovisningen bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga*.

Med hänvisning till vad jag sålunda anført hemställer jag att regeringen överlämnar årsredovisningen för år 1979 för Statsföretag AB till riksdagen.

Regeringen beslutar i enlighet med föredragandens hemställan.

Statsföretagsgruppen i sammandrag

- Konjunkturförbättring ger uppsving för basindustrin och gruppen – resultatet efter finansiella poster närmare 500 Mkr bättre för jämförbara enheter
- Inklusiva intäkter och kostnader för näringspolitiska åtaganden uppgår resultatet efter finansiella poster till 100 Mkr
- Investeringarna ökar – 1 765 Mkr utgör 13% av landets industriinvesteringar
- Beslut fattat om kartongtillverkning i Frövifors samt om- och tillbyggnad av pelletsverket i Kiruna
- Gruppens näringspolitiska uppgift vidgad – Kockumsföretagen överförda till Statsföretag enligt riksdagsbeslut
- Förlusterna för 1979 täckta
- Soliditeten god men sjunkande
- Antalet anställda nu över 46 000
- Ytterligare resultatförbättring förutses för 1980

Statsföretagsgruppen i sammandrag (Mkr)	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979
Fakturerad försäljning	3 592	3 947	4 441	5 606	8 063	7 923	9 747	9 187	10 105	12 177
Därav kunder i utlandet (%)	–	–	–	57,9	60,5	51,2	52,7	48,0	50,5	50,7
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	300	158	253	413	1 043	353	–437	–1 057	–929	–509
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter	269	193	263	406	987	321	392	–1 395	–523	296
Avkastning på totalt redovisat kapital (%)	6,8	4,4	4,9	6,6	12,3	5,0	0,3	–2,8	–1,7	1,0
Soliditet (%)	39,5	36,1	32,8	33,1	30,7	26,4	35,3	34,3	33,7	30,9
Moderbolagets utdelning (1979 styrelsens förslag)	0	0	0	22	36	0	0	0	0	0
Investeringar i anläggningar	512	740	931	856	1 098	1 537	1 840	1 503	1 396	1 765
Medelantal anställda	34 093	34 285	35 022	36 999	41 299	45 957	47 710	42 287	43 690	46 458

Statsföretag – 10 års utveckling

av Per Sköld

Statsföretag kan i och med årsskiftet 1979/80 se tillbaka på en 10-årig verksamhet. Detta är inte någon lång period i ett företags historia, men det kan finnas anledning att blicka tillbaka för att dra lärdom av det skedda.

Statsföretagsgruppen uppstod genom ett riksdagsbeslut i motsats till andra företagsgrupper, som organiskt växt fram genom utvecklingen av produkter och marknader. Ett moderbolag bildades med ansvar för 22 direktägda företag. Förväntningarna i samband med etablerandet var ur flera synvinklar höga. Problemen var emellertid stora, ja större än man hade föreställt sig. I vissa fall kan man t. o. m. säga att vi först nu börjar finna lösningen på problem som redan från starten – på grund av gruppens heterogena struktur – var inbyggda i företagsgruppen. Ser man till helheten är emellertid Statsföretagsgruppen idag en väl etablerad och accepterad del av det svenska näringslivet.

Det nya moderbolagets arbetsuppgifter var i första hand att ge den nya gruppen en organisation samt att utveckla en sammanhållande och fungerande koncern. Det existerade t. ex. inga gemensamma policies för dotterföretagen. Även moderföretaget skulle samtidigt organiseras och medarbetare rekryteras.

När man blickar tillbaka på den gångna perioden kan man konstatera, att ett stort arbete nedlagts på att sanera företag och att strukturera befintliga verksamheter. Nya problem har dock kommit till. Låt mig bara peka på LKAB, som vid gruppens bildande var ett av landets vinstrikaste företag. LKAB brottas sedan några år med svåra problem och stora förluster. För gruppen i övrigt kan konstateras att huvuddelen av företagen hävdar sig gentemot konkurrenterna. Det omfattande sanerings- och struktureringsarbetet har gett resultat. Därmed inte sagt att vi idag saknar problem av denna typ, men de är dock mindre än för 10 år sedan.

Statsföretags uppgifter kan från tid till annan uppfattas olika. Jag skulle här vilja kommentera den normala kommersiella verksamheten samt de uppgifter av strukturerings- eller saneringsnatur, som riksdag/regering kan ålägga oss. I propositionen för Statsföretags verksamhet i samband med bildandet förekommer det som i dagligt tal kallas offertprincipen. Detta innebär att Statsföretag har skyldighet att avge offert på kostnader – utöver de rent affärsmässiga – för uppdrag som ägaren/staten kan ålägga Statsföretag. Denna del av verksamheten har under senare år ökat i omfattning och medfört allvarliga problem som kan påverka rörelseresultatet, men också den ekonomisk/finansiella planeringen liksom kapitalförsörjningen. Det är viktigt att finna former för att åtskilja den normala kommersiella verksamheten från de uppdrag ägaren av politiska motiv kan ålägga Statsföretag.

Företag eller ibland hela branscher kan av olika skäl komma i sådana svårigheter, att de ekonomiskt eller finansiellt ej kan drivas vidare med egna resurser. Detta kan medföra problem för sysselsättningen regionalt eller lokalt och motivera ett statligt ingripande, t. ex. via Statsföretag. Det är emellertid viktigt, att man tänker över konsekvenserna för Statsföretag. Man måste finna de rätta formerna för hur statliga medel för verksamhet av detta slag skall hanteras. På annan plats i vår årsredovisning redogörs för Bokföringsnämndens rekommendationer i denna fråga.

Vad kommer då detta att innebära för Statsföretag? Redan 1969 beslöt således riksdagen att grundprincipen för Statsföretag var att arbeta efter samma regler som gäller för vilket svenskt företag som helst.

att lönsamhetskravet var på samma nivå som för andra likartade företag, att Statsföretag inte hade några direkt *politiska* funktioner.

Den ekonomiska utvecklingen under de senaste åren överensstämmer inte med utvecklingen som rådde under tidigt 70-tal. Krav har även rests på regionala insatser och den internationella utvecklingen har medfört betydande störningar för Sveriges tidigare internationellt så starka basindustri. Det allmänna ansvaret för regional industriutveckling kan dock inte läggas på enskilda företagsledning, vare sig de är statliga eller privata. Men Statsföretag känner ändock ett ansvar i dessa frågor och har initierat flera aktiviteter för den regionala utvecklingen. På annan plats i denna årsredovisning redovisas åtgärderna inom detta område.

Nuvarande industriminister poängterar att det skall finnas ett avkastningskrav på den lönsamma delen av Statsföretags kommersiella verksamhet. Kravet på utdelning till ägaren är enligt vår uppfattning både viktigt och sunt. Kravet bör dock inte gälla företag eller verksamhet där Statsföretag på statens uppdrag och mot särskild ersättning har åtagit sig uppgifter inom ramen för närings- och sysselsättningspolitiken, dvs. så länge detta uppdrag pågår. Jag anser det helt naturligt att utdelningskravet ställs sedan uppdraget slutförts.

Statsföretags verksamhet skall under medbestämmande av de anställda bedrivas så, att den leder till en expansiv utveckling av näringslivet och där är kravet på företagsekonomisk lönsamhet – som ställdes redan 1969 – en väsentlig faktor. Man måste hålla isär den kommersiella verksamheten, som är vår huvuduppgift, och de särskilda program vi av näringspolitiska skäl åtar oss.

För att lyckas med dessa uppgifter är det nödvändigt att effektivt kunna handlägga erforderliga sanerings- och strukturåtgärder. Detta kan innebära att gamla verksamheter försvinner samtidigt som nya tillkommer, varigenom även arbetsuppgifterna för de anställda kan komma att förändras och i vissa fall medföra geografiska förflyttningar.

Jag har här tagit upp några viktiga frågor som det gäller att finna en lösning på inför framtiden. Det skulle ge Statsföretag en möjlighet att finna

ekonomisk/finansiella spelregler för en sund utveckling, men också en möjlighet för företaget att medverka till lösningen av vissa problem inom ramen för näringspolitiken. Detta är av fundamental betydelse om Statsföretag skall kunna fylla sin uppgift som fullvärdig partner i svensk industriell utveckling.

Årsredovisning

Styrelsen och verkställande direktören för Statsföretag AB får härmed avgiva årsredovisning för verksamheten under 1979 (sid 7–82)

Statsföretagsgruppen-Koncernöversikt

Efter den längsta och djupaste lågkonjunkturen under efterkrigstiden har 1979 inneburit en återhämtning. Med en kommersiell resultatförbättring från föregående år för jämförbara enheter på ca 500 Mkr och inklusive av riksdagen beslutade ersättningar för näringspolitiska åtaganden och begränsningar har för första gången sedan 1976 ett positivt resultat uppnåtts. Företagen vid sidan av basindustrin¹ visar sammantaget fortsatt god lönsamhetsutveckling.

Verksamhetsåret har präglats av fortsatta massiva investeringsåtgärder och omstruktureringar, till stor del inom ramen för de näringspolitiska uppgifter som ålagts Statsföretag.

Kockumsföretagens (exkl. varvsrörelsen) överförande till gruppen har givit Statsföretag ytterligare en stor näringspolitisk uppgift vid sidan av Eiser, LKAB och Uddcomb.

Under 1980 kan en fortgående återhämtning förutses. Den successiva uppgången för basindustriprodukterna har inte slagit igenom förrän vid årsskiftet 1979/80. Även om osäkerhet föreligger om basindustrikonjunktorens varaktighet, innebär de nu gällande prisnivåerna, där dollarkursens utveckling är betydelsefull, att en väsentlig förbättring av resultatet efter finansiella intäkter och kostnader sammantaget kan förutses för basindustrin och därmed också för Statsföretagsgruppen.

I regerins proposition 1979/80: 79 "om kapitaltillskott till Statsföretagsgruppen, m. m." har staten/ägaren genom krav på utdelning aktualiserat och understrukit Statsföretags roll som ett instrument för statens affärsmässiga engagemang under normala affärsmässiga betingelser.

Detta innebär att verksamheten måste bedrivas så att den skapar tillräckliga resurser för att täcka dess kostnader och utveckling. Om Statsföretag enligt beslut av riksdag och regering utför uppdrag som begränsar det normala affärsmässiga handlandet och/eller innebär nya kostnadskrävande engagemang, kan detta ej utan vidare tillåtas belasta företagsgruppen. Resursbelastningen måste täckas av uppdragsgivaren.

Statsföretags näringspolitiska verksamhet

Statsföretagsgruppen har sin tyngdpunkt i den kapitalintensiva basindustrin och utgör en avgörande del av Norrbottens näringsliv. Detta har

¹ Basindustri: ASSI, Berol Kemi, Beroxo och LKAB

haft följdverkningar som påverkat Statsföretags företagsekonomiska anpassning.

Den långvariga lågkonjunkturen under 1970-talet försämrade starkt den företagsekonomiska grunden för stora delar av svensk basindustri och tyngre verkstadsindustri. Basindustrins överlevande och återhämtning kan antingen hänföras till stora sidoordnade resurser (vattenkraft eller skogstillgångar), alternativt till statligt stöd eller statligt övertagande. Omstrukturerings inom befintliga finansiella ramar har i många fall ej kunnat ske oavsett ägare. Därtill har resursutflödena varit för starka och kapitalbehoven alltför stora.

I likhet med andra basindustriföretag av väsentlig regionalekonomisk och sysselsättningsmässig betydelse med ekonomiska problem har Statsföretag träffat speciella uppgörelser med staten. Gruppen har därigenom fått finansiella resurser för att möjliggöra en fortsatt omvandling av företag inom basindustrin mot normala affärsmässiga betingelser.

Utöver dessa tillskott erhåller Statsföretag ersättning för större företagsstruktureringar, typ Eiser och Kockumsföretagen.

Statsföretagsgruppen utövar mot ersättning även andra typer av näringspolitisk verksamhet som av statsmakterna bedömts skall handläggas inom ramen för en i grunden affärsmässig verksamhet. Hit hör exempelvis främjande av industriell utveckling i Norrbotten (Regioninvest).

För denna verksamhet, eller som tackning för de kostnader som uppstår genom ålagda begränsningar av affärsmässigt handlande, erhåller Statsföretag tillskott. Dessa tillskott, eller i förekommande fall upplösning av beskattade reserver som avsatts av tillskott under tidigare år, redovisas i resultaträkningen som extraordinära intäkter. Följande statliga tillskott utgör extraordinära intäkter i 1979 års resultat före bokslutsdispositioner och skatter:

- Upplösning av beskattad reserv i Eiser med 26 Mkr, upplagd för täckande av kostnader i samband med struktureringsarbete (proposition 1977/78: 73)

Statsföretagsgruppen 1978–1979 (Mkr)	1979				1978	
	Fakturerad försäljning	Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	Investeringar	Medel-antal anställda	Fakturerad försäljning	Resultat efter finansiella intäkter och kostnader
ABAB	192	3	5	2 099	150	4
KabiVitrum	701	-22	155	2 477	624	26
Kalmar Verkstad	339	15	30	1 014	292	33
Liber	461	12	8	1 170	403	5
Nyckelhus	163	3	10	324	137	3
Rockwool	743	11	40	2 626	618	1
SARA	709	6	50	4 476	690 ⁴	6
SMT-Pullmax	324	12	15	1 148	284	-6
Svenska Tobaks AB	1 237	267	53	3 215	1 126	254
Svenska Torv AB	13	2	1	51	11	1
Delsumma	4 882	309	367	18 600	4 335	327
Basindustriföretagen ¹	5 809	-592	1 328	18 047	4 766	-1 011
Kockumsföretagen ²	479	-60	17	2 453	-	-
Övriga dotterbolag	1 168	-66 ³	53	7 295	1 057	-254
Statsföretag AB	-	-82	0	63	0	-22
Koncerneliminering	-161	-18	-	-	-53	31
Statsföretagsgruppen totalt	12 177	-509	1 765	46 458	10 105	-929

¹ ASSI, Berol Kemi, Beroxo och LKAB

² Kockums Automation, Kockums Chemical och Kockums Industri

³ varav Eiser -61 Mkr, NJA 60 Mkr och Uddcomb -39 Mkr

⁴ Kostförsörjning ingår med 11 Mkr

- Tillskott avseende Eiser för upprätthållande av driften i Norsjö och Sollefteå m. m. med 30 Mkr (proposition 1978/79: 43)
- Tillskott avseende Eiser för upprätthållande av driften i Kramfors, Lycksele och Skellefteå m. m. med 25 Mkr (proposition 1978/79: 125)
- Tillskott avseende Kockumsföretagen för förlusttäckning m. m. med 315 Mkr (propositionerna 1978/79: 124 och 1979/80: 79)
- Tillskott till LKAB med 153 Mkr för att upprätthålla sysselsättning (propositionerna 1977/78: 96 och 1978/79: 87)
- Finansiellt stöd och förlusttäckning avseende LKAB med 200 Mkr (proposition 1978/79: 87) och 440 Mkr (proposition 1979/80: 79), se not 6 sid. 32.
- Tillskott avseende Regioninvest för finansiering av industriellt främjande i Norrbotten med 75 Mkr (proposition 1978/79: 127)
- Upplösning av beskattad reserv i Regioninvest med 20 Mkr, upplagd för täckande av kostnader för att åstadkomma en industriell utveckling i Norrbottens län
- Tillskott avseende Svetab för uppbyggande av två regionala investmentbolag m. m. med 35 Mkr (proposition 1978/79: 123, NU 1978/79: 59)
- Tillskott avseende marknadsföringsåtgärder och förvärv av marknadsföringsbolag (Serva Promotion) med 20 Mkr (proposition 1978/79: 127)

- Tillskott för finansiering av Svenska Petroleum med 60 Mkr (proposition 1979/80: 33)
- Tillskott avseende Uddcomb för förlusttäckning med 36 Mkr (proposition 1979/80: 79)
- Till detta kommer 32 Mkr avseende ASSIs investeringar för förbränning av fasta bränslen i Lövholmen. Tillskottet har skett inom ramen för statens generella stöd för utveckling på energiområdet.

Bland extraordinära kostnader märks avsättningar till beskattade reserver på 219 Mkr i anslutning till den redovisningsmässiga behandlingen av ovan nämnda tillskott. Till detta kommer lämnat tillskott till Svenska Petroleum om 60 Mkr.

Närmare redogörelse om statliga tillskotts påverkan på Statsföretagsgruppens resultat återfinns under "Statsföretagsgruppens redovisning - kompletterande uppgifter", sid. 58.

Försäljning (Mkr)	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979
ASSI	945	1 665	1 238	1 501	1 820	2 371	2 897
Berol Kemi	247	476	416	474	516	572	558
Eiser	-	-	-	-	-	686	719
Kabi Vitrum	286	305	377	448	536	624	701
Kälmar Verkstad	62	67	105	152	219	292	339
Liber	167	196	281	326	362	403	461
LKAB	1 480	2 042	1 846	2 059	1 624	1 823	2 174
NJA	655	994	968	872	978	40	56
Rockwool	-	-	101 ¹	455	571	618	743
SARA	375	423	481	549	588	690	709
SMT-Pullmax	75	172	206	242	229	284	324
Svenska Tobaks AB	481	629	811	927	972	1 126	1 237
Uddevallavarvet	405	566	410	833	-	-	-
Övriga bolag	428	528	683	909	772	576	1 259 ²
Summa	5 606	8 063	7 923	9 747	9 187	10 105	12 177

¹ avser 1/10-31/12

² varav Kockumsföretagen 479 Mkr

Konjunktur och försäljning

Bedömningen i samband med föregående års bokslut om konjunktursituationen och gruppens positiva utveckling under 1979 har i huvudsak besannats. Sålunda har den fakturerade försäljningen under 1979 ökat med närmare 21 % till 12 177 Mkr (10 105 Mkr). För jämförbara enheter innebär detta en ökning med ca 15 % mot förväntade 10 å 12 %. Av försäljningsökningen på ca 2 000 Mkr svarar basindustriföretagen, och då främst ASSI, för hälften och de tillkommande Kockumsföretagen (period 16 juni-dec) för knappt 500 Mkr.

ASSI ökade sin försäljning med 526 Mkr till 2 897 Mkr (2 371 Mkr), en ökning med 22 %. Anläggningarnas kapacitetsutnyttjande var högt. Prisnivån kunde höjas efter hand. En del av prisförbättringarna gick dock förlorade

rade genom dollarkursens nedgång. Viss dämpning i tillverkningen har också framtvingsats genom brist på råvara.

Bland de företag i Statsföretagsgruppen som ökat sin försäljning utöver gruppens genomsnitt märks förutom ASSI liksom föregående är ABAB, som ökat med 28 % till 192 Mkr (150 Mkr), Berol Kemi/Berexo, LKAB, Nyckelhus, Regioninvest och Rockwool.

ABABs försäljningsökning är till en del hänförlig till nyförvärv men i huvudsak till tidigare arbetsområden. En avsevärd utökning av bolagets uppgifter inom T-banenätet i Stockholm har t. ex. kommit till stånd.

Berol Kemis försäljning uppgick till 558 Mkr (572 Mkr). I 1979 års siffror ingår då inte den till Berexo AB överförda försäljningen till externa kunder av främst Oxo-produkter och lösningsmedel. Dessutom ingår Division SOAB enbart med verksamheten för 9 månader 1979. För jämförbara enheter ökade försäljningen med 22 %.

Berexo. Under 1979 uppgick försäljningen till 179 Mkr. Försäljningen 1978 för motsvarande produkter var 126 Mkr och redovisades inom Berol Kemi. Den 42-procentiga ökningen består till 2 % av volymökning och till 40 % av pris-/mixförändringar.

LKABs försäljningsökning med 19 % till 2 174 Mkr (1 823 Mkr) är förhållandevis begränsad för att vara i återhämtningsfasen i ett så konjunkturkänsligt och kapitalintensivt företag. Orsakerna finner man i systemet för prissättning inom malmbranschen. Marknadsförändringarna slår i princip inte igenom annat än efter årligen återkommande förhandlingar. Medan den genomsnittliga prisnivån för försålda produkter 1979 höjdes med 10 % (–12 %) beräknas uppgången 1980 till 25–30 %.

Nyckelhus fortsätter att ta marknadsandelar och tillhör nu med sin försäljning på 163 Mkr (137 Mkr) de tre–fyra största företagen på stycke-husmarknaden. Expansionen sker på volymhussidan medan de blockade husen liksom tidigare minskar i antal.

Regioninvest, som har till syfte att främja industriell utveckling i Norrbotten, har under året fördubblat sin försäljning. Ökningen till 40 Mkr (21 Mkr) är i allt väsentligt hänförlig till olika företagsförvärv.

Statsföretagsgruppens försäljning på utländska marknader har, främst som en följd av ökningen i basindustriföretagen, ökat väsentligt. För 1979 uppgick gruppens utlandsförsäljning till 6 172 Mkr (5 104 Mkr). Härav avsåg 5 272 Mkr, 85 %, kunder i Europa, 437 Mkr, 7 %, kunder i Nordamerika samt 462 Mkr, 8 %, i övriga världen. Försäljningen utanför Europa och Nordamerika är därmed i stort sett oförändrad mot 1978 medan försäljningen till kunder i Nordamerika ökat med en tredjedel.

Av den totala utländska försäljningen svarar basindustriföretagen för 70 %. Bland övriga företag har Eiser, KabiVitrum, Kalmar Verkstad, Kockums Industri, SMT-Pullmax och Tobaksbolaget den största försäljningen.

Resultat (Mkr)	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979
ASSI	111	479	71	-46	-363	-280	-84
Berol Kemi	6	110	16	-46	-81	-56	0
Eiser	-	-	-	-	-	-107	-61
KabiVitrum	19	25	31	23 ²	28 ²	26	-22
Kalmar Verkstad	0	0	11	22	31	33	15
Liber	2	2	-2	2	5	5	12
LKAB	216	370	322	22	-620	-675	-492
NJA	34	-24	-172	-713	-129	-83	60
Rockwool	-	-	9 ¹	32	24	1	11
SARA	-19	1	3	1	6	6	6
SMT-Pullmax	3	13	15	20	6	-6	12
Svenska Tobaks AB	119	149	204	227	232	254	267
Uddevallavarvet	60	39	29	85	-	-	-
Övriga bolag	-138	-121	-184	-66	-196	-47	233 ³
Summa	413	1043	353	-437	-1057	-929	-509

¹ avser 1/10-31/12

² exkl Linson

³ varav Kockumsföretagen -60 Mkr

Resultat

Den under 1979 fortgående konjunkturförbättringen har, tillsammans med de åtgärder som vidtagits under de senaste krisåren, medfört en kraftig resultatuppgång. Rörelseresultatet före avskrivningar har således förbättrats med ca 500 Mkr till 558 Mkr (59 Mkr).

Även om rörelseresultatet efter avskrivningar förbättrats till -59 Mkr (-511 Mkr) har den successivt höjda räntenivån samt ökad upplåning inneburit att *resultatet efter finansiella intäkter och kostnader* uppgått till -509 Mkr (-929 Mkr). Då har emellertid kostnaderna belastat rörelsen men ersättningen för de näringspolitiska uppdragen redovisats som extraordinär intäkt i resultaträkningen. En övergång till de regler som Bokföringsnämnden anvisat och som bl. a. innebär att statliga stöd för en kostnad får redovisas som en reduktion av denna kostnad, skulle medföra att resultatet efter finansiella intäkter och kostnader efter statliga tillskott uppgick till 97 Mkr. (För närmare information om resultatutvecklingen, tolkad enligt Bokföringsnämndens anvisningar, se avsnittet "Statsföretagsgruppens redovisning - kompletterande uppgifter", sid 59.)

Resultatet före bokslutsdispositioner och skatter, som innefattar extraordinära intäkter och kostnader och därmed all statlig ersättning, uppgår till 296 Mkr (-523 Mkr). Det är en uppgång med drygt 800 Mkr varav soliditetsförstärkande statliga tillskott till LKAB respektive Kockumsföretagen med sammanlagt 264 Mkr ingår som extraordinära intäkter.

Statsföretagsgruppens resultat efter finansiella intäkter och kostnader har exkl. Kockumsföretagen och LKAB utvecklats från -254 Mkr 1978 till 43 Mkr 1979, en förbättring med ca 300 Mkr. LKABs förlust är således trots en resultatförbättring på ca 180 Mkr i samma storleksordning som den

samlade Statsföretagsgruppens underskott på denna resultatnivå, -509 Mkr.

Bland de många bolagen med positivt resultat märks ABAB med ett resultat före bokslutsdispositioner och skatt på 5 Mkr (4 Mkr), Kalmar Verkstad med 15 Mkr (35 Mkr), Kockums Automation med 1 Mkr, Liber Grafiska med 12 Mkr (5 Mkr), NJA med 61 Mkr (-53 Mkr), Nyckelhus med 4 Mkr (3 Mkr), Rockwool med 13 Mkr (5 Mkr), SARA med 9 Mkr (6 Mkr), SMT-Pullmax med 12 Mkr (-7 Mkr), Svenska Torv med 1 Mkr (1 Mkr) samt Svenska Tobaks AB med 264 Mkr (238 Mkr).

ABAB arbetar främst i konkurrens med det väsentligt större Securitas. Marknaden domineras i det närmaste helt av dessa två företag. Genom expansion in på nya arbetsområden söker därför bolaget skapa en bredare bas för sin bevakningsverksamhet. I hård konkurrens erhöll *ABAB* Skyddsbevakning AB ett femårigt kontrakt avseende Luftfartsverkets flygplatser. Under sommaren övertog *ABAB* den värdetransportverksamhet som tidigare bedrivits i samarbete med ASG. Dessa och en rad övriga aktiviteter och nya engagemang pressade *ABAB*s resultat. Resultatet har påverkats av en extraordinär intäkt på drygt 2 Mkr genom att lokalvårdsverksamheten försålts till ASAB.

Kalmar Verkstads återgång till mer normala vinstnivåer var väntad. Stora omställningar i form av omorganisationer, modellbyten och produktionsomläggningar liksom införande av datoriserade styrsystem har ägt rum. Under en tvåårsperiod har hela produktsortimentet på trucksidan förnyats och kan nu anses vara marknadsledande. Bolaget har haft stora problem med SJs nya rälsbussar. Dessa tillverkas på beställning från Fiat, som svarar för konstruktion och levererar allt material. Strejker m. m. i Italien samt konstruktionsändringar har inneburit betydande förseningar och därmed förknippade extrakostnader.

Kockums Automation, som ingår i Statsföretagsgruppen sedan den 16 juni 1979, tillverkar och säljer automatik (mät- och styrutrustningar) samt akustiska signalapparater, huvudsakligen för fartyg och sågverk. Medan konjunkturen inom det förstnämnda området varit fortsatt svag har sågverksindustrin under 1979 uppvisat en högre investeringsnivå än tidigare.

Liber Grafiska noterade 1979 sitt bästa resultat hittills. Flertalet divisioner redovisade resultatförbättringar. De största bidragen kommer från LiberFörlag och LiberLäromedel.

NJA. Stålrörelsen i Norrbottens Järnverk (*NJA*), överfördes vid årsskiftet 1977/78 till SSAB Svenskt Stål AB. Bolaget, vars tillgångar i allt väsentligt är av finansiell karaktär, bedriver viss handelsverksamhet.

Nyckelhus' leveranser av hus understeg planerat antal. Den stränga vintern i början på året medförde ett bortfall av leveranser som ej kunde återtas senare under året trots en rekordartad orderingång i slutet av året. Efter omorganisation och förvärv av ytterligare fabriksanläggningar förväntas en fortsatt kraftig expansion under 1980. Som en följd av bl. a.

igångkörningskostnader vid de nya anläggningarna kommer dock vinstmarginalen att ligga på en relativt låg nivå.

Rockwools resultatutveckling har trots starka positiva inslag ännu inte uppfyllt ställda förhoppningar. Den svaga byggmarknaden under första halvåret har inte kunnat kompenseras av den starka efterfrågan under senare delen av året. Produktionsproblem inom Division Isolerprodukter och fortsatta mycket kraftiga råvaruprishöjningar liksom fortsatt otillfredsställande utveckling inom Division Laxå Bruk har också dämpat resultatuppgången.

Utvecklingen under 1979 i kombination med nyemission har dock inneburit att bolagets ekonomiska ställning stärkts i jämförelse med 1978. En utbyggnad av nya produktionsresurser inom Division Isolerprodukter har skett samtidigt med en väsentlig utveckling av processen för tillverkning av mineralull. Med en ny datorstyrd process tillverkas nu en ny generation isoleringsprodukter.

SARA har över förväntan kunnat kompensera sig för det resultatbortfall på ca 20 Mkr, som spelautomatförbudet från årsskiftet 1978/79 inneburit. Detta har i första hand kunnat ske genom en i tid inledd omstrukturering och diversifiering av företagets verksamhet. De nya produktionsområdena – hamburgerrestauranger, personalrestauranger, Winn-hotell m. m. – vilka svarar för 35 % av SARAs omsättning, har starkt bidragit till resultatet. SARAs hotell- och restaurangverksamhet har som helhet väsentligt förbättrat sin lönsamhet.

SMT-Pullmax resultatuppgång beror helt på den framgångsrika svarverksamheten, som svarar för ett resultat som väsentligt överstiger företagets totalresultat. Under 1979 har de s. k. CPC-systemen introducerats. Med CPC (Computerized Part Changer) avses ett integrerat detaljhanteringssystem som styrs från maskinernas datoriserade styrenheter. Systemet programmeras i samband med detaljprogrammeringen av bearbetningsmaskinerna och är så flexibelt att övervägande antalet detaljer kan hanteras utan omfattande omställningsarbeten.

Svenska Tobaks ABs resultatuppgång kan hänföras till en volymökning i moderbolaget men även till ett förbättrat finansnetto. Cigarettförsäljningen ökade volymmässigt med 2 % jämfört med 1978. Den svenska cigarettn marknaden utvecklas som i flera andra länder i riktning mot lågtjäraprodukter. USA är alltså bolagets viktigaste exportmarknad. Piptobaken Borkum Riff och dess varianter är den dominerande exportprodukten. Produktionsstrukturen i Tobaksbolaget genomgår en genomgripande förändring. En omflyttning av produktionen mellan de olika fabrikererna pågår i syfte att renodla tillverkningen av de olika produktionsslagen.

Stora företagsekonomiska anpassningsuppgifter präglar framför allt följande dotterbolag: ASSI, Berol Kemi/Beroxo, Ccaverken, Eiser, Kabi-Vitrum, Kockums Industri, LKAB och Uddcomb.

De stora skillnader i inriktning som finns i det skogsindustriella konglo-

meratet *ASSI* motsvaras av en splittrad resultatbild. Resultatet före bokslutsdispositioner och skatter på -50 Mkr (-225 Mkr) är en kombination av goda, i vissa fall mycket goda, resultat inom förädlingsindustrin och stora förluster inom bulkproduktionen. Den successiva prisnivåhöjningen under året har dock medfört ett sammantaget positivt resultat mot slutet av året. Även om en positiv resultatnivå förväntas även för 1980 kvarstår många väsentliga problem, problem som *ASSI* i flera avseenden delar med svensk skogsindustri i övrigt.

Avgörande för den långsiktiga återhämtningen blir tillgången på och kostnaden för råvara och energi, den allmänna svenska kostnadsutvecklingen och givetvis den fortsatta konjunkturutvecklingen inom OECD.

Berol Kemis resultat före bokslutsdispositioner och skatter uppgick 1979 till 2 Mkr (-63 Mkr). Av resultatförbättringen på 65 Mkr hänför sig 27 Mkr till förbättring av rörelsen till följd av omstrukturering och gynnsammare efterfrågestruktur. Resterande 38 Mkr kan i väsentlig utsträckning hänföras till positiva effekter av genomförd finansiell rekonstruktion samt till aktieägartillskott från Statsföretag för täckande av extraordinära avvecklingskostnader.

Beroxo. I avvaktan på att Oxo-anläggningen tas i drift utgörs verksamheten av den från *Berol Kemi* överförda industrikemiska verksamheten och en omfattande tradingverksamhet, det senare ett led i marknadspenetrationen för den stora egenproducerade volymen för Oxo-anläggningen. Uppbyggnaden av organisation och marknadsdispositionen inför produktionsstarten har medfört att resultatet före bokslutsdispositioner och skatt blivit kraftigt negativt, -17 Mkr.

Ceaverken har hårt drabbats av den extrema prisuppgången på silver. I resultatet före bokslutsdispositioner och skatter om -17 Mkr (-16 Mkr) ingår även extraordinära kostnader om 4 Mkr för avvecklingen av den volymmässigt stora och sedan lång tid förlustbringande försäljningen på USA.

För *KabiVitrum* har 1979 inneburit mycket hårda påfrestningar. I slutskedet av ett omfattande investeringsprogram med stora kapitalkostnader har bolaget inte förmått hålla uppe de senaste årens kraftiga försäljningsexpansion. Den internationella ökningen går långsammare än beräknat. Företaget har under de senaste åren förvandlats från ett huvudsakligen hemmamarknadsorienterat företag till ett internationellt läkemedelsföretag med mer än hälften av försäljningen utanför Sverige. Mot bakgrund av den sänkta resultatnivån, främst hänförlig till nutritionsprogrammet - resultatet före bokslutsdispositioner och skatter uppgick till -22 Mkr (27 Mkr) - utreder Statsföretag och *KabiVitrum* sedan slutet av 1979 gemensamt bolagets situation.

Trots att *LKABs* resultatsituation endast förbättrats i begränsad utsträckning måste utgångsläget inför kommande år bedömas som mer gynnsamt. Dels har försvagningen av bolagets finansiella bas begränsats genom

statliga tillskott, dels har efter flera års prisstagnation 1980 års prisavtal givit ett utfall som bedöms ge en väsentlig positiv resultatutveckling. Till detta kommer att arbetet på att effektivisera verksamheten och förbättra konkurrenskraften nu ger påtagliga utslag. Under de tre senaste åren har, trots ökad produktion och en ökad lönenivå på ca 30 %, produktionskostnaderna totalt sett icke ökat. Elförbrukningen har t. ex. minskat och oljeförbrukningen och utlägg för material har varit oförändrade. LKABs resultat före bokslutsdispositioner och skatter uppgick till -62 Mkr (-367 Mkr). Då har emellertid resultatet påverkats med 508 Mkr genom statliga tillskott. Resultatet efter finansiella intäkter och kostnader uppgick till -492 Mkr (-675 Mkr).

Även om grunden för LKABs verksamhet även i fortsättningen kommer att utgöras av järnmalm och dess olika specialprodukter kommer bolagets expansion främst att ske inom andra områden. Det gäller andra metaller, industriråvaror, apatit samt fasta energiråämnen, bl. a. kol. Bolaget satsar även på internationell försäljning av know-how, teknik och utrustning för gruvbrytning och transporter.

Verksamheten i och resultatet för de tre strukturföretagen Eiser, Kockums Industri och Uddcomb har påverkats av de politiska förutsättningar och begränsningar som gällt och de statliga ersättningar som erhållits.

1979 var *Eisergruppens* andra verksamhetsår. Verksamheten inriktades mot att lösa koncernens mest akuta problem som bl. a. omfattat det statliga uppdraget att vidmakthålla verksamheten vid företagets norrlandsfabriker. Resultatet efter finansiella intäkter och kostnader uppgick, sedan rörelsens kostnader minskats med bl. a. äldrestöd på 32 Mkr, till -61 Mkr (-107 Mkr). Av underskottet faller 23 Mkr på verksamheten vid koncernens norrlandsenheter. Efter upplösning av beskattade reserver och statliga tillskott avseende norrlandsenheterna uppgår företagets resultat före bokslutsdispositioner och skatter till -6 Mkr (42 Mkr). Detta medför självklart att den statliga målsättningen enligt proposition 1977/78: 73 att företaget skall uppvisa nollresultat 1980 blir svår att uppfylla. För att klarlägga Eisers kapitalbehov på längre sikt har en genomgripande översyn av gruppens framtida struktur och finansiering igångsatts.

Verksamheten i *Kockums Industri* omfattar huvudsakligen utveckling, tillverkning och marknadsföring av maskiner och anläggningar för sågverksindustrin, hyvelmaskiner, skogsbruksmaskiner och tunga fordon för entreprenadarbeten. Resultatet före bokslutsdispositioner och skatter uppgick till -7 Mkr. Då har emellertid resultatet påverkats av statliga tillskott i enlighet med regeringens propositioner 1978/79: 124 och 1979/80: 79 avseende bl. a. bolagets överförande till Statsföretagsgruppen. En genomgripande översyn av hela företaget har inletts. Översynen sker med konsult hjälp och utmynnar successivt i åtgärdsprogram inom det totala rekonstruktionsprojektet för företaget. Företagets problem är hänförliga till

bl. a. överkapacitet inom skogsmaskinbranschen. Därtill kommer en överdimensionerad administration med bristfälliga hjälpmedel och styrinstrument.

Uddecombs verksamhet har även under 1979 visat stora underskott. Resultatet före bokslutsdispositioner och skatter som uppgick till -3 Mkr (18 Mkr) har påverkats av statliga tillskott om 36 Mkr mot 114 Mkr 1978. Årets resultat har påverkats av ett ökat nedskrivningsbehov av produkter under arbete, vilket främst förorsakas av längre tillverkningsstider (bl. a. betingat av högre kvalitetskrav), låg volym i verkstaden samt leveransför-seningar. Situationen för bolaget är oförändrat svår. De försök som görs att utveckla bolaget mot nya områden sker under mycket stark konkurrens från bl. a. världens övriga reaktorkomponenttillverkare. Dessutom går de-lar av den internationella varvsindustrins alternativa tillverkning in på dessa områden. En partsammansatt utredningsgrupp arbetar sedan 1979 med en strategisk utredning avseende eventuella lönsamma verksamhets-alternativ. Arbetet som bedrivs med hjälp av konsulter och i nära samar-be-te med Statsföretag skall ligga till grund för Statsföretags diskussioner med och eventuell hemställan till staten under hösten avseende *Uddecombs* framtid.

Investeringar	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979
ASSI	40	203	208	286	189	320	635
Berol Kemi	6	20	97	125	95	241	34
Eiser	—	—	—	—	—	12	19
KabiVitrum	25	15	20	65	95	140	155
Kalmar Verkstad	1	3	38	8	20	22	30
Liber	3	12	15	4	5	22	8
LKAB	339	290	364	578	558	397	388
NJA	339	321	439	335	349	16	—
Rockwool	—	—	5	22	64	123	40
SARA	16	12	9	53	22	36	50
SMT-Pullmax	2	10	16	22	5	12	15
Svenska Tobaks AB	13	23	21	30	26	30	53
Uddevallavarvet	16	105	193	225	—	—	—
Övriga bolag	56	84	112	87	75	25	338 ¹
Summa	856	1 098	1 537	1 840	1 503	1 396	1 765

¹ varav Beroxo 272 Mkr och Kockumsföretagen 17 Mkr

Investeringar och lagerutveckling

Den redan tidigare höga investeringsnivån har höjts ytterligare och upp-gick för Statsföretagsgruppen totalt till 1 765 Mkr (1 396 Mkr). Huvuddelen eller 1 328 Mkr avser basindustriföretagen. Hela investeringsökningen är således i allt väsentligt hänförlig till ASSI, Berol Kemi/Beroxo och LKAB. KabiVitrum investerar mest bland övriga bolag och dess investeringar på 155 Mkr (140 Mkr) svarar för mer än en tredjedel av de 437 Mkr som under året investerats i dessa bolag. De senaste årens investeringsprogram har

inneburit att gruppen produktionsresursmässigt står väl rustad för framtiden.

ASSI är nu det företag som investerar mest i gruppen med 635 Mkr (320 Mkr). Med statligt stöd genomförs en utbyggnad av Karlsborgsverkens kapacitet för blekt långfibrig massa. Investeringen är kostnadsberäknad till 565 Mkr. Den innefattar uppförande av ny fiberlinje och stora miljömässiga reinvesteringar och är primärt sysselsättningsmässigt motiverad. I Lövholmen, Piteå, avslutas en ombyggnad för ökad användning av björkmas-saved. Därigenom frigörs barrmassaved för Karlsborgs bruk. Under året har även en stor anläggning för framställning av bestruken kartong påbörjats i Frövifors. Investeringen som bygger på oblekt massa som utgångsmaterial för kartonger beräknas till 750 Mkr. Anläggningen skall tas i drift hösten 1981.

Investeringarna som uppgick till 34 Mkr i *Berol Kemi* och 272 Mkr i *Beroxo*, avser i huvudsak Oxo-projektet. Detta innebär uppbyggnad av en anläggning i Stenungsund för tillverkning av oxo-alkoholer och mjukningsmedel. Projektet som i allt väsentligt mekaniskt färdigställt vid årsskiftet 1979/80 tas nu successivt i produktion under första halvåret 1980. Delvis till följd av den försening som uppstått i färdigställandet av anläggningen har projektet fördröjats. Anläggningsinvesteringen bedöms uppgå till 750 Mkr. Projektet stöds av ett statligt kapitaltillskott på 300 Mkr motiverat till väsentlig del av sysselsättnings- och handelsbalans effekter.

LKABs investeringar uppgick till 388 Mkr (397 Mkr). Arbetet med den nya 775-metersnivån i Kiruna fortsätter. Projektkostnaderna som hittills uppgått till 642 Mkr beräknas totalt uppgå till 1,1 å 1,2 miljarder kr. Med förväntat statligt stöd på 200 Mkr som grund har en utbyggnad av pelletsverket i Kiruna påbörjats. Projektet är kostnadsberäknat till 420 Mkr.

KabiVitrum. Satsningarna inom ramen för tidigare beslutat investeringsprogram avseende forskningsanläggningar och ytterligare produktionskapacitet har fortsatt.

Statsföretagsgruppens totala lagervärde vid utgången av 1979 uppgick till 3535 Mkr (2915 Mkr). Ökningen är i huvudsak hänförlig till att Kockumsföretagen tillförts Statsföretag. Huvuddelen av varulagret kan hänföras till tre bolag, ASSI med 780 Mkr, Svenska Tobaks AB med 542 Mkr och LKAB med 491 Mkr. LKABs malmlager uppgick vid årets slut till 5 Mt (8 Mt). Svenska Tobaks ABs varulager utgörs huvudsakligen av rå-tobak.

Struktur

Genom beslut av riksdagen (proposition 1978/79:124) godkändes ett avtal mellan staten och Kockums AB enligt vilket staten förvärvade Kockums varvsrörelse m. fl. företag i Kockumskoncernen. I enlighet med riksdagens bemyndigande överfördes den 15 juni 1979 aktierna i några av

dessa. Kockums Industri, Kockums Automation och Kockums Chemical, utan vederlag till Statsföretag. Statsföretag erhöll 50 Mkr för att täcka den beräknade förlusten för år 1979 och för att stärka soliditeten i företagen.

Varulager (Mkr)	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979
ASSI	250	428	681	846	884	759	780
Berol Kemi	—	88	108	120	133	87	116
Eiser	—	—	—	—	—	186	222
KabiVitrum	79	103	117	129	165	218	214
Kalmar Verkstad	5	20	41	48	73	103	143
Karlskronavarvet	88	93	171	173	—	—	—
LKAB	236	277	734	947	1045	565	491
NJA	302	425	721	607	821	4	—
Rockwool	—	—	29	42	50	39	53
SMT-Pullmax	32	69	93	105	128	143	178
Svenska Tobaks AB	265	339	367	412	472	511	542
Uddcomb	48	107	111	164	140	134	183
Uddevallavarvet	250	266	485	366	—	—	—
Övriga bolag	146	146	122	242	243	166	613 ¹
Summa	1 701	2 361	3 780	4 201	4 154	2 915	3 535

¹ varav Kockumsföretagen 362 Mkr

Statsföretag övertog vidare utan vederlag en fordran på Kockums Industri på 165 Mkr. Efter utredning har Statsföretag i en skrivelse till industridepartementet av den 15 januari 1980 med hänvisning till riksdagens beslut att Statsföretag inte skulle belastas finansiellt/ekonomiskt, anhållit om ytterligare kapitaltillskott och ett rekonstruktionslån. I proposition 1979/80: 79 föreslår regeringen att riksdagen skall besluta att Statsföretag skall erhålla 265 Mkr år 1979 avseende Kockumsföretagen.

Kockums Automation arbetar huvudsakligen inom produktområdena fartygsautomatik, sågverksautomatik och ljudsignalapparater. *Kockums Industri* tillverkar och försäljer skogsbruksmaskiner, hyvelmaskiner, maskiner och anläggningar för sågverk samt truckar för tyngre transporter. *Kockums Chemical* bedriver utvecklingsarbete inom området biokemi. Sammanlagt har företaget ca 2 500 anställda och omsätter ca 800 Mkr.

Kalmar Kockum AB. Under 1979 bildades bolaget och från den 1 januari 1980 övertogs transportdivisionen i Kockums Industri AB. Bolagsledningen är identisk med Kalmar Verkstads koncernledning. Vid utgången av 1980 avses Kalmar Verkstads-gruppen vara överförd till Kalmar Kockum AB och dess enheter ingå som självständiga dotterbolag i Kalmar Kockum AB.

Regioninvest i Norr AB, som har till syfte att "stimulera industriell utveckling i Norrbotten län" överfördes per den 1 januari 1979 till Statsföretag AB från tidigare ägaren NJA.

Serva Promotion AB förvärvades per den 1 januari 1979 från Euroc för statliga medel som erhållits för "särskilda åtgärder ifråga om marknadsfö-

ring av produkter från enskilda och statliga företag i bl. a. Norrbotten" (proposition 1978/79: 127).

Statsföretag Contracting AB bildades den 29 juni 1979. Bolagets uppgift är att under utnyttjande av inom Statsföretagsgruppen befintlig know-how och andra resurser marknadsföra anläggnings- och systemleveranser på export. Bolaget skall även samarbeta med företag utanför gruppen.

Bland dotterbolagens förvärv och försäljningar märks *ABABS* förvärv av Svenska Vakt B Svärd AB och Örebro Nattvakt AB. Dessa och andra dotterbolag till ABAB har fr. o. m. 1 januari 1980 sammanförts under namnet ABAB Svenska Vakt AB. ABAB Totalskydd AB kommer dock att även under 1980 drivas som ett självständigt företag. *ASSI* har förvärvat tre av HSB:s fönsterindustrier. De har organisatoriskt inlagts i det tidigare EssBo-företaget Etri Fönster AB. *Berol Kemi* har under året förvärvat Domsjö Kemiska Fabriker från Mo och Domsjö AB. Division SOAB har överlåtits till AB Wilhelm Becker. *Nyckelhus* har förvärvat en volymhusfabrik i Tjörnarp. *Regioninvest i Norr AB* har förvärvat Mining Transportation Co AB i Kiruna. Redovisningsinvest i Norr AB, Luleå och Suna Verkstads AB (tidigare Erlandsson & Söner AB). *Serva Promotion* har under året förvärvat agenturföretaget Carlén & Co samt sålt sitt engagemang på vapensidan till FFV. *Svenska Tobaks AB* förvärvade Jede-Automater AB i Mariestad. *Svetab* har avyttrat sitt dotterbolag Mekansam till medarbetarna i bolaget.

Finansiering och soliditet

Under 1979 upptog Statsföretag AB ett svenskt obligationslån på 150 Mkr. Vidare genomförde ASSI en konvertering på euromarknaden genom återbetalning av tidigare upptagna medjum-term-lån på 66 miljoner US-dollar samt uppläggning av ett nytt lån på 91 miljoner US-dollar.

Det kortfristiga kommersiella kreditflödet hanteras inom Statsföretagsgruppen av respektive företag. Däremot har större delen av kapitalmarknadsupplåningen såväl i Sverige som i utlandet ombesörjts av Statsföretag AB. Undantagen i fråga om publik upplåning har främst gällt ASSI och LKAB såväl avseende medelfristig som långfristig upplåning. Det kan förutses att även andra av gruppens företag kommer att direkt kunna ta kapitalmarknadens resurser i anspråk.

Investeringsvolymen har legat på en oförändrat hög nivå. Likviditeten har kunnat bibehållas beroende på resultatförbättring men framför allt som följd av statliga ersättningar för näringspolitiska åtaganden. Detta har även medfört att soliditeten kunnat upprätthållas.

Personal

Genom riksdagens beslut erhöll Eiser under 1979 statligt kapitaltillskott för att under tiden 1979-01-01–1980-06-30 upprätthålla driften vid enheterna i Norsjö och Sollefteå. Kapitaltillskott har också erhållits för att trygga driften vid enheterna i Kramfors, Lycksele och Skellefteå under 1979. För båda dessa tillskott gäller, att viss del får utnyttjas för att till de berörda orterna förlägga annan verksamhet.

Genom nyetablering av företag för alternativ sysselsättning har under 1979 ca 130 personer överförts från tekotillverkningen. Genom dessa förändringar har tekotillverkningen i Kramfors helt upphört. Även i Norsjö beräknas under 1980 all tekotillverkning upphöra. För de 40 kvarvarande tekoanställda i Lycksele pågår utredningar om alternativ sysselsättning. Beträffande Skellefteå har försöken att skapa nya arbetstillfällen tills vidare blivit resultatlösa. Av denna anledning tvingades Eiser minska personalstyrkan i Nordkonfektion AB från ca 225 anställda till ca 90 anställda.

Införlivandet av Kockums Industri AB, Kockums Automation AB och Kockums Chemical AB med sammanlagt ca 2 500 anställda i Statsföretagsgruppen har inneburit ett struktureringsarbete av delvis ny karaktär. Även inom personalområdet har denna arbetsuppgift krävt betydande insatser, i första hand avseende klarläggande, analys och hantering av rekonstruktionens konsekvenser för personalen.

Det ramavtal om medbestämmande som slöts mellan SFO och LO/PTK i mars 1979 har under året fullföljts med överenskommelser på branschnivå. De lokala parterna i företagen arbetar nu med att utforma den praktiska tillämpningen genom företagsanpassade avtal. Utgångsläget är därvid – vid sidan av det centrala avtalet – de medbestämmandesystem som under 70-talets utvecklingsarbete vuxit fram i respektive företag.

Utsikter för 1980

För många av företagen ter sig utsikterna för 1980 gynnsamma. Så är förhållandet för ABAB, ASSIs enheter för wellpapp och förpackningssystem liksom för Kalmar Verkstad, Liber, Kockums Automation, Nyckelhus, Rockwool, Tobaksbolaget m. fl. Statsföretagsgruppens försäljning väntas öka med närmare 20%. Som en följd av att förlusterna i LKAB kraftigt begränsas torde resultatet av verksamheten också förbättras för Statsföretagsgruppen totalt. Investeringarna väntas jämfört med 1979 öka med över 20%.

Statsföretagsgruppens resultaträkning (Mkr)

Not 1	1979		1978	
<i>Rörelsens intäkter</i>				
Fakturerad försäljning (not 2)	12 177,0		10 104,5	
Övriga rörelseintäkter	<u>167,4</u>	12 344,4	<u>186,5</u>	10 291,0
<i>Rörelsens kostnader</i>				
Tillverknings-, försäljnings- och administrationskostnader (not 3)		-11 786,7		-10 232,4
Rörelseresultat före avskrivningar		557,7		58,6
<i>Avskrivningar enligt plan (not 4)</i>				
Goodwill	- 19,4		- 18,7	
Pågående nyanläggningar	- 0,1		- 0,1	
Maskiner och inventarier	-452,9		-416,1	
Byggnader	-134,4		-124,8	
Mark och övrig fast egendom	- 5,8		- 5,4	
Övrigt	- 3,7	-616,3	- 4,7	- 569,8
Rörelseresultat efter avskrivningar		- 58,6		- 511,2
<i>Finansiella intäkter</i>				
Utdelning på aktier	1,0		2,8	
Räntointäkter	249,2		208,4	
Övrigt (not 5)	<u>56,7</u>	306,9	<u>107,4</u>	318,6
<i>Finansiella kostnader</i>				
Räntekostnader	-694,6		-623,6	
Övrigt (not 5)	- 62,7	-757,3	-113,2	- 736,8
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader		-509,0		- 929,4
<i>Extraordinära intäkter</i>				
Tillskott från staten (not 6)	1 419,9		1 693,2	
Upplösning av beskattade reserver (not 7)	396,9		493,7	
Realisationsvinst vid försäljning av anläggningstillgångar (not 8)	21,9		21,3	
Övrigt (not 9)	<u>4,5</u>	1 843,2	<u>59,7</u>	2 267,9
<i>Extraordinära kostnader</i>				
Återföring till staten av tidigare mottaget aktieägartillskott	-		-342,4	
Avsättning till beskattade reserver (not 10)	-218,6		-884,4	
Nedskrivning av anläggningstillgångar (not 11)	- 76,4		-304,6	
Avsättning till reserv för aktier (not 12)	-363,4		- 4,8	
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i Kockumsföretagen 1979-01-01-06-15 (not 13)	- 54,5		-	
Övrigt (not 14)	-325,0	-1 037,9	-325,4	-1 861,6
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter		296,3		- 523,1
<i>Bokslutsdispositioner</i>				
Förändring av lagerreserver	- 14,0		- 8,0	
Förändring av avskrivningar utöver plan	55,3		97,8	
Av investeringsfonder ianspråktaga medel	21,9		11,4	
Avsättning till investeringsfonder	- 53,5		- 4,6	
Förändring av särskilda investeringsfonder	5,1		-	
Förändring av arbetsmiljöfonder	7,6		4,7	
Övrigt (not 15)	10,5	32,9	- 13,8	87,5
Resultat före skatter		329,2		- 435,6

Not 1	1979	1978
<i>Skatter</i>	- 191,1	- 105,8
<i>Förändring av latent skatter (not 16)</i>	55,2	28,5
Resultat efter skatter	193,3	- 512,9
<i>Minoritetsandelar i årets resultat</i>	- 0,4	- 0,3
Årets nettovinst (förlust)	192,9	- 513,2

Noterna på sid 23-46 utgör en del av resultaträkningen.

Statsföretagsgruppens balansräkning (Mkr)

Not 1	1979	1978
Tillgångar		
<i>Omsättningstillgångar (not 35)</i>		
Kassa och bank (not 17)	1 407,8	1 301,3
Aktier och andelar (not 17)	29,2	33,9
Kortfristiga placeringar, obligationer och andra värdepapper (not 17)	287,3	412,5
Växelfordringar (not 18)	40,4	285,6
Kundfordringar (not 19)	2 374,0	1 817,6
Förtutbetalda kostnader och upplupna intäkter	203,2	139,8
Skattefordringar	3,2	13,5
Övriga fordringar (not 20)	1 621,5	1 479,3
Varulager (not 21)	3 535,2	2 915,1
Förskott till leverantörer	21,3	16,6
	9 523,1	8 415,2
<i>Spärrkonton hos Riksbanken</i>		
För investeringsfonder	38,1	58,8
För särskilda investeringsfonder	0,1	0,1
För arbetsmiljöfonder	6,9	10,9
	45,1	69,8
<i>Anläggningstillgångar (not 35)</i>		
Aktier och andelar (not 22)	1 132,8	1 502,1
Obligationer och andra värdepapper	9,4	10,6
Övriga fordringar (not 23)	460,6	712,9
Patent m. m. (not 24)	22,5	19,8
Goodwill (not 25)	89,0	107,0
Pagående nyanläggningar (not 26)	1 921,4	1 147,0
Maskiner och inventarier (not 27)	3 388,6	3 076,3
Byggnader (not 28)	2 393,5	2 243,7
Mark och övrig fast egendom (not 29)	298,0	267,3
	9 715,8	9 086,7
Summa tillgångar	19 284,0	17 571,7
Skulder och eget kapital		
<i>Kortfristiga skulder (not 35)</i>		
Växelskulder	13,0	16,4
Leverantörsskulder (not 30)	1 548,9	1 117,8
Bankskulder (not 31)	1 709,6	1 224,2
Skatteskulder	138,3	102,0
Upplupna kostnader och förtutbetalda intäkter	872,3	597,5
Övriga skulder	1 329,7	1 211,7
Förskott från kunder	250,0	200,1
	5 861,8	4 469,7

Not 1	1979	1978
<i>Långfristiga skulder (not 35)</i>		
Revers- och in-teckningslån	2 951,1	3 115,9
Obligationslån	2 041,8	2 131,2
Avsatt till pensioner, PRI	459,7	356,5
Avsatt till pensioner, övriga	284,8	269,6
Övriga skulder (not 32)	801,3	418,8
	6 538,7	6 292,0
<i>Obeskattade reserver</i>		
Lagerreserver	461,2	444,9
Ackumulerade överavskrivningar	1 225,2	1 192,4
Investeringsfonder	135,9	103,9
Särskilda investeringsfonder	0,2	5,0
Arbetsmiljöfonder	4,7	11,8
Nyanskaffningsfonder	2,5	2,9
Övrigt	0,8	6,8
	1 830,5	1 767,7
<i>Beskattade reserver (not 33)</i>		
Minoritetsintressen i eget kapital	1 140,8	1 319,1
Eget kapital (not 34)	10,3	9,1
<i>Bundet eget kapital</i>		
Aktiekapital	3 125,0	3 125,0
Bundna fonder	1 415,2	1 400,9
Koncernreserv	529,3	191,4
<i>Ansamlad förlust</i>		
Balanserad förlust	-1 360,5	-490,0
Årets nettovinst (förlust)	192,9	-513,2
Summa skulder och eget kapital	19 284,0	17 571,7
<i>Ställda pantar m. m.</i>		
Fastighetsinteckningar	1 904,3	1 603,6
Företagsinteckningar	1 669,0	1 106,6
Övrigt	70,9	74,2
	3,644,2	2 784,4
<i>Ansvarsförbindelser</i>		
Villkorlig skuld till svenska staten	339,7	339,7
Diskonterade växlar	11,1	9,4
Borgens- och övriga ansvarsförbindelser	534,2	720,2
	885,0	1 069,3

Noterna på sid 23-46 utgör en del av balansräkningen.

Statsföretagsgruppens finansieringsanalys (Mkr)

Not 36	1974	1975	1976	1977	1978	1979
Tillförda medel						
<i>Internt tillförda medel</i>						
Arets vinst/förlust	75	-106	195	- 652	- 513	193
Avskrivningar enligt plan	463	523	591	613	570	616
Bokslutsdispositioner	752	268	50	- 884	- 88	- 21
Förändring av latent skatter	-	-	-	61	- 28	- 55
Realisationsvinst/förlust på sålda anläggningstillgångar	- 57	- 7	- 19	- 142	2	- 10
Uppvärdering/nedvärdering av skulder i utländsk valuta	-	-	-	339	32	5
Rekonstruktionsreserv Norrbottens Järnverk AB	-	-	745	- 745	-	-
Nedskrivning av anläggningstillgångar	-	-	198	1 135	305	76
Tillskott från staten	-	-	-1 800	-1 457	-1 693	- 1 420
Återföring av tillskott till intresseföretag	-	-	-	-	-	60
Förändring av beskattad reserv	-	-	-	913	116	- 178
Återföring till staten av tidigare erhållet aktieägartillskott	-	-	-	355	342	-
Reserv för anläggningstillgångar	-	-	-	-	94	78
Reserv för aktier	-	-	-	-	5	363
Lån från staten på särskilda villkor	-	-	-	-	275	-
Uttag/insättning, spärkkonton	- 59	- 62	51	26	- 1	25
Utdelning till staten	- 22	- 36	-	-	-	-
Utdelning till minoritetsägare	- 3	- 4	- 3	-	-	-
<i>Summa internt tillförda medel</i>	1 149	576	8	- 438	- 582	- 268
<i>Externt tillförda medel</i>						
Försäljning av dotterbolag	-	-	-	160	8	0
Försäljning av anläggningstillgångar	82	72	46	228	118	101
Minskning av långfristiga fordringar	69	9	-	41	-	252
Ökning av långfristiga skulder	761	1 457	962	1 667	595	875
Nyemission	175	175	1 500	-	350	-
Planerad nyemission	-	-	-	350	- 350	-
Tillskott från staten	-	-	1 800	1 457	1 693	1 420
Återföring till staten av tidigare lämnat aktieägartillskott	-	-	-	- 355	- 342	-
<i>Summa externt tillförda medel</i>	1 087	1 713	4 308	3 548	2 072	2 648
Summa tillförda medel	2 236	2 289	4 316	3 110	1 490	2 380
Använda medel						
Apport SSAB Svenskt Stål AB	-	-	-	-	- 700	-
Avskiljande av varven	-	-	-	227	-	-
Investeringar i anläggningar	1 098	1 537	1 840	1 503	1 396	1 765
Investeringar i aktier och andelar	3	52	12	40	1 463	7
Investeringar i immateriella tillgångar	-	-	-	17	13	29
Tillskott till intresseföretag	-	-	-	-	-	60
Ökning av långfristiga fordringar	-	-	263	-	331	-
Minskning av långfristiga skulder	-	-	-	504	607	1 013
Förändring av koncernsammansättning m. m.	473	64	59	83	125	- 210
Summa använda medel	1 574	1 653	2 174	2 374	3 235	2 664
Förändring av rörelsekapitalet	662	636	2 142	736	-1 745	- 284
Specifikation av förändring av rörelsekapitalet						
Förändring av koncernsammansättning	-	-	-	- 403	317	154
Förändring av varulager	660	1 420	420	493	- 648	231
Förändring av kortfristiga fordringar	398	146	1 615	475	- 514	270
Förändring av kortfristiga skulder	-833	-946	- 428	- 655	236	- 900
Förändring av likvida medel	437	16	535	826	- 502	- 39
Summa förändring av rörelsekapitalet	662	636	2 142	736	-1 745	- 284

Kommentarer till Statsföretagsgruppens bokslut

(Belopp redovisas i Mkr där ej annat anges och inom parentes redovisas föregående års värde)

Not 1 Redovisningsprinciper

Allmänt

Statsföretagsgruppens bokslut omfattar moderbolaget, Statsföretag AB och samtliga bolag i vilka Statsföretag AB, vid årsskiftet direkt eller indirekt ägde mer än 50% av aktiekapitalet eller andelskapitalet eller i övrigt koncernförhållande förelåg.

Räkenskapsperioden för Statsföretagsgruppen avser kalenderår, dvs. 1.1–31.12.

Samtliga dotterbolagsbokslut upprättas i enlighet med Statsföretagsgruppens ekonomihandbok. Ekonomihandboken innehåller detaljerade anvisningar för värdering av tillgångar och skulder, periodisering av inkomster och utgifter samt konsolidering av underkoncerner.

Intresseföretag

Statsföretags engagemang i delägda bolag, främst s. k. 50/50-bolag, där ägarna endast gemensamt kan besluta om bolagets angelägenheter, är förhållandevis stort.

För att Statsföretagsgruppens totala ekonomiska och finansiella engagemang skall kunna utläsas ur årsredovisningen görs avsnittet "Statsföretagsgruppens redovisning – kompletterande uppgifter" sid. 61 en ansats att visa de redovisningsmässiga effekterna på Statsföretagsgruppens koncernbokslut vid konsolidering av s. k. intresseföretag.

Med intresseföretag avses här bolag, i vilka Statsföretag har ett rörelseintresse samt betydande inflytande, vanligtvis 20–50% ägande.

Under året förvärvad/avyttrade företag

Per 1979-06-15 övertog Statsföretag AB aktier och andelar i de s. k. Kockumsföretagen, Kockums Industri AB, Kockums Automation AB samt Kockums Chemical.

En förutsättning för övertagandet var bl. a. att förlusttäckning för 1979 erhålles.

Statsföretags grundprincip vid förvärv eller övertagande av företag är att koncernens ställning och resultat ej skall påverkas av händelser som ligger före övertagandedatum eller som kan förutses vid förvärvstillfället.

För att denna princip skall följas och för att det kapitaltillskott för förlusttäckning som erhålls från staten skall redovisas på ett rättvisande sätt, ingår Kockumsföretagen i bokslutet enligt följande:

Det negativa goodwillvärdet avseende Kockumsföretagen som uppbo-

kats vid konsolideringen i koncernen (se not 32) kan sägas bestå av två delar, dels "normalt" negativ goodwill, dels resultatet avseende perioden 79-01-01-06-15. Det "normala" negativa goodwillbeloppet avsätts i balansräkningen. Den del som avser resultatet 79-01-01-06-15 återföres på resultaträkningen i sin helhet som extraordinär kostnad. Detta för att resultatmässigt möta motsvarande del av det tillskott för förlusttäckning under 1979 som Statsföretag erhåller och som redovisas som extraordinär intäkt.

I Statsföretagsgruppens resultaträkning för helåret 1979 ger detta följande effekter:

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader

– Kockumsföretagen ingår under perioden 1979-06-16-12-31

Extraordinära intäkter

- poster avseende berörda Kockumsföretag för hela året.
- statliga tillskott avseende berörda Kockumsföretag för hela året.

Extraordinära kostnader

- poster avseende berörda Kockumsföretag för hela året.
- resultat efter finansiella intäkter och kostnader för perioden 79-01-01-79-06-15 i Kockumsföretagen.

I gruppens resultaträkning har övriga under året förvärvade bolag (med undantag för Kockumsföretagen) inkluderats med värden avseende tiden från förvärvet. Under året avyttrade bolag har exkluderats fr. o. m. 1.1.

För avyttrade bolag beräknas koncernmässig realisationsvinst/förlust såsom skillnaden mellan å ena sidan priset för aktierna och å andra sidan koncernmässigt anskaffningsvärde för aktierna samt de nettotillgångar som dotterbolaget representerat i koncernbalansräkningen. I förekommande fall har eventuella försäljningskostnader avdragits.

Konsolideringsmodell

Bokslutet är baserat på konsolidering av underkoncerner. Vid konsolideringen har förvärvsmetoden tillämpats, dvs. koncernens tillgångar, skulder samt egna kapital har värderats till historisk anskaffningskostnad.

I enlighet med detta skall i koncernens egna kapital, förutom moderföretagets egna kapital, endast de intjänade vinstmedel hos dotterföretagen som är hänförliga till tiden efter moderföretagets förvärv av dotterföretagen, inräknas.

Övervärden/undervärden avseende tillgångs- respektive skuldposter redovisas enligt den s. k. bruttometoden, dvs. latent skatteskuld/fordran har uppbokats.

Förändring av latent skatteskuld redovisas i separat post på resultaträkningen.

I balansräkningen har den latent skatteskulden uppdelats i en kortfristig och en långfristig del. Den kortfristiga delen har inkluderats under rubriken "Skatteskuld" och den långfristiga delen ingår i "Övriga långfristiga skulder".

Avskrivning på redovisade övervärden respektive upplösning av undervärden har skett med 10% per år avseende goodwill, negativ goodwill samt maskiner och inventarier och med 4% avseende byggnader och markanläggningar. Beträffande mark har ingen avskrivning gjorts.

I de fall de förvärvade över- eller undervärdena bedömts ha en kortare livslängd har procentsatserna jämkats härefter.

Kvarstående "negativ" goodwill har netto redovisats på balansräkningens tillgångssida under rubriken "Goodwill". Den "negativa" goodwill som uppkommer vid konsolidering av Kockumsföretagen redovisas dock som en "förlustreserv" i "Övriga långfristiga skulder". Kortfristig del avseende beräknade förluster under 1980 har omförts till posten "Övriga kortfristiga skulder".

Vid eliminering av förvärvsvärden redovisas, i de fall omvärderingar av bokfört värde avseende dotterbolagsaktierna gjorts efter respektive förvärvstillfälle, den sålunda uppkomna mellanskillnaden i separat post "Koncernreserv" under rubriken "Bundet eget kapital". Syftet med placeringen av koncernreserven bland bundet eget kapital är främst att åstadkomma en överensstämmelse mellan i de juridiska enheterna redovisat fritt eget kapital och motsvarande värde i koncernbalansräkningen.

I de fall minoritetsintressen förekommer har på balansräkningen minoritetens andel av eget kapital avdragits och redovisats i separat post. På resultaträkningen har minoritetens andel av resultat efter skatter avdragits i separat post.

Omräkning av utländska dotterbolags balans- och resultaträkningar

Vid omräkning av utländska dotterbolags bokslut till svensk valuta har i princip den s. k. "monetary-nonmonetary"-metoden tillämpats, innebärande att resultat- och balansräkningarna har omvärderats enligt följande:

- Resultaträkning. Genomsnittskurs under året för samtliga poster utom avskrivningar, för vilka respektive anläggnings anskaffningskurs använts.
- Balansräkning. För omsättningstillgångar respektive kortfristiga skulder – balansdagens kurs. För anläggningstillgångar – kurs vid anskaffningstillfället. För långfristiga skulder, eget kapital (exkl. årets resultat) – kurs vid tidpunkten för deras uppkomst.
- I bolag vars utlandsverksamhet är av obetydlig omfattning i förhållande till totala verksamheten har av praktiska skäl balanskursen använts genomgående med undantag för förvärvsvärdeberäkningar, då anskaffningskurs tillämpats.

- Uppkomna omräkningsdifferenser har belastats/gottskrivits årets resultat och ingår under rubrikerna "Finansiella intäkter, övrigt" respektive "Finansiella kostnader, övrigt".

Fordringar och skulder i utländsk valuta

Beträffande övriga fordringar och skulder i utländsk valuta har genomgående en försiktig värdering tillämpats, vilket innebär att:

- Kortfristiga fordringar värderats till den lägsta av den valutakurs som rådde vid tidpunkten när fordran uppkom och balansdagens kurs.
- Långfristiga fordringar värderats till kursen vid anskaffningstillfället. Om fordringarna minskat i värde beroende på växelkursförändringar har dock omvärdering gjorts till balansdagskurs om det inte finns starka skäl anta att kursen skall stiga igen.
- Kortfristiga skulder värderats till den högsta av den valutakurs som rådde vid tidpunkten för skuldens uppkomst och balansdagens kurs.
- Långfristiga skulder värderats till den högsta av den valutakurs som rådde vid tidpunkten för skuldens uppkomst och balansdagens kurs.

För de fordringar/skulder där betalningen är säkrad genom t.ex. terminköp av valuta, har den överenskomna kursen tillämpats.

För företag som systematiskt upprätthåller balans mellan fordringar och skulder i samma valuta har orealiserade kursvinster redovisats till det belopp som motsvarar orealiserade kursförluster i samma valuta.

Uppkomna omräkningsdifferenser har inkluderats på resultaträkningen såsom icke realiserade kursdifferenser under rubrikerna "Finansiella intäkter, övrigt" respektive "Finansiella kostnader, övrigt".

Värdering av varulager

Varulager i respektive dotterbolag har värderats till det lägsta av anskaffningsvärdet efter avdrag för inkurans eller verkliga värdet. Lagrets värde överstiger ej varornas försäljningsvärde efter avdrag för försäljningskostnader.

Utnyttjade skattemässigt tillåtna lagerreserver redovisas på balansräkningens skuldsida under rubriken "Obeskattade reserver".

Avskrivningar

I resultaträkningen respektive balansräkningen tillämpas två begrepp, nämligen:

- Avskrivningar enligt plan, vilka beräknas på ursprungliga anskaffningsvärden och baseras på bedömda ekonomiska livslängder.

För närvarande avskrivs byggnader och markanläggningar med skattemässig tillåten avskrivning (exkl. primäravdrag), maskiner med 5–10%, inventarier 15–20%, transportmedel 20%, utan hänsyn till eventuella nedskrivningar av anläggningar mot investeringsfond.

- Bokföringsmässiga avskrivningar, vilka överensstämmer med skattemässigt utnyttjade avskrivningar.

Avskrivningar utöver plan, vilka avser skillnaden mellan bokföringsmässiga avskrivningar och avskrivningar enligt plan särredovisas under rubriken "Ackumulerade överavskrivningar" samt "Avskrivningar på balans- respektive resultaträkningen".

Under rubriken "Statsföretagsgruppens redovisning – kompletterande uppgifter", sid 56 anges:

- Kalkylmässiga avskrivningar, vilka baseras på balansdagens återanskaffningskostnad och korrigeras för teknisk utveckling.

Statliga tillskott

I Statsföretagsgruppens bokslut ingår statliga tillskott som i princip erhållits antingen som ersättning för speciella åtaganden eller för att avvärja oacceptabla samhällsekonomiska konsekvenser. Beroende på syftet med tillskottet har detta i redovisningen behandlats enligt följande:

- *Tillskott för förlusttäckning.* Redovisas på resultaträkningen som extraordinär intäkt. Ej utnyttjad del avsätts som extraordinär kostnad till en beskattad reserv.
- *Tillskott för sysselsättningsstödjande åtgärder.* Redovisas på resultaträkningen som extraordinär intäkt. Ej utnyttjad del avsätts som extraordinär kostnad till en beskattad reserv. Om det i de sysselsättningsstödjande åtgärderna ingår investeringar med bestående värde aktiveras dessa och motsvarande del av tillskottet avsätts till en beskattad reserv som sedan upplöses i takt med att de aktiverade investeringarna avskrivs.
- *Tillskott för finansiering av investeringar.* Redovisas på resultaträkningen som extraordinär intäkt. Investeringar med bestående värde aktiveras och motsvarande del av tillskottet avsätts till en beskattad reserv, som sedan upplöses i takt med att de aktiverade investeringarna skrivs av.
- *Lån från staten med villkorlig återbetalningsskyldighet*
  - *För finansiering av investeringar.* Redovisas på resultaträkningen som extraordinär intäkt. Som extraordinär kostnad avsätts hela beloppet till beskattad reserv, vilket är en ändring gentemot 1978 då avsättningen gjordes till bundet eget kapital. Under ansvarsförbindelser inkluderas ett belopp motsvarande den villkorliga återbetalningsskyldigheten.

Denna post överförs i sin helhet till fritt eget kapital i händelse att staten efterskänker lånet. I händelse att lånet amorteras, upplöses ett belopp motsvarande periodens amortering (exkl. upplupen ränta) som extraordinär intäkt.

Amortering redovisas på resultaträkningen som extraordinär kostnad.

– *För förlusttäckning.* Redovisas på resultaträkningen som extraor-

dinär intäkt. Under ansvarsförbindelser inkluderas ett belopp motsvarande den villkorliga återbetalningsskyldigheten.

Amorteringar redovisas på resultaträkningen som extraordinär kostnad.

En ansats till att åskådliggöra de statliga tillskottens påverkan på Statsföretagsgruppens resultaträkning görs i ett avsnitt under rubriken "Statsföretagsgruppens redovisning – kompletterande uppgifter", sid. 58.

Övrigt

I föreliggande bokslut redovisas alla kostnader och därmed resultatmått i princip med utgångspunkt från anskaffningskostnaden för förbrukade resurser.

En inflationskorrigerad redovisning för att belysa prisändringarnas påverkan på årets resultat visas under rubriken "Statsföretagsgruppens redovisning – kompletterande uppgifter", sid. 56.

Not 2 Fakturerad försäljning

Statsföretagsgruppens försäljning steg under 1979 med 20,5% eller 2 072,5 Mkr till 12 177,0 Mkr. Kockumsföretagen ingår fr. o. m. 1979-06-15 och svarade för 473 Mkr av faktureringen.

Försäljningen fördelar sig på följande marknadsområden:

Marknadsområde	1979	1978
Sverige	6 005,5	5 000,1
Europa exkl. Sverige	5 272,4	4 315,4
Nordamerika	436,9	323,9
Mellan- och Sydamerika	70,3	36,6
Australien och Nya Zeeland	76,3	8,2
Övriga marknader	315,6	420,3
	12 177,0	10 104,5

Försäljningen till externa kunder i utlandet motsvarar 50,7% (50,5%) av den totala faktureringen. Totalt fakturerad försäljning för Statsföretagsgruppen har framkommit efter eliminering av följande försäljningsvärden mellan:

	1979	1978
Berol Kemi till Beroxo	12,2	–
Beroxo till Berol Kemi	77,7	–
ASSI till Nyckelhus	9,6	9,7
SARA (Kostförsörjning) till LKAB	10,7	6,7
Rockwool till Nyckelhus	5,9	4,2
Kockums Automation till Kockums Industri	4,1	–
Övriga interna leveranser	40,4	31,9
Intern fakturering	160,6	52,5

Not 3 Tillverknings-, försäljnings- och administrationskostnader

I tillverkningskostnaderna för gruppen ingår prisvinster på ingående lager med 148 Mkr (68 Mkr).

Kostnaderna har reducerats med ca 40 Mkr, för bl. a. erhållet generellt äldre stöd till Eiser med 32 Mkr samt genom generella statliga bidrag för bl. a. internutbildning. För dessa bidrag föreligger ingen återbetalnings-skyldighet.

Not 4 Avskrivningar enligt plan

Avskrivningar enligt plan verkställdes med 616,3 Mkr (569,8). Koncernens kalkylmässiga avskrivningar beräknas till 1 139 Mkr (1 004).

Not 5 Övriga finansiella intäkter och kostnader

Övriga finansiella intäkter och kostnader fördelar sig enligt följande:

	1979	1978
Realiserade kursvinster	37,8	61,9
Ej realiserade kursvinster	5,9	36,3
Omräkningsdifferenser	4,6	2,4
Övrigt	8,4	6,8
Övriga finansiella intäkter	56,7	107,4
Realiserade kursförluster	-38,9	- 30,6
Ej realiserade kursförluster	-14,0	- 69,1
Omräkningsdifferenser	- 1,5	- 1,2
Övrigt	- 8,3	- 12,3
Övriga finansiella kostnader	-62,7	-113,2

Det redovisade resultatet för 1979 har således belastats med 6,1 Mkr (-0,3 Mkr) avseende kurs- och omräkningsdifferenser. Realiserade kursdifferenser avseende varutransaktioner ingår i rörelsens kostnader. Ej realiserade kursdifferenser hänför sig till omvärdering av skulder i utländsk valuta.

Not 6 Tillskott från staten*Statsföretag AB*

Enligt proposition 1978/79: 127 som beslutades 1979-05-10 tilldelades Statsföretag AB 20,0 Mkr för att samordna marknadsföringsaktiviteter och försäljning av produkter från enskilda och statliga företag i bl. a. Norrboten. Medlen har per 1979-12-31 avsatts till en beskattad reserv.

Under året har dessutom Statsföretag AB enligt propositionerna 1978/79: 43 respektive 1978/79: 125 erhållit 3,0 Mkr för att utreda möjligheter att förlägga alternativ produktion till Eisers norrlandsenheter.

ASSI

Inom ramen för statliga stöd för utveckling på energiområdet har ASSI erhållit 31,8 Mkr till investering avseende utrustning för förbränning av fasta bränslen (torv) vid Lövholmen.

Eiser

Genom riksdagens beslut 1978-12-20 enligt proposition 1978/79: 43 tilldelades Eiser 29,1 Mkr för att fram till halvårsskiftet 1980 upprätthålla driften vid anläggningarna i Norsjö och Sollefteå. Under 1979 har medlen använts till förlusttäckning (9,1 Mkr) och åtgärder för alternativ sysselsättning (6,0 Mkr). Resterande medel, 14,0 Mkr, har avsatts till beskattad reserv.

Enligt proposition 1978/79: 125 vilken beslutades av riksdagen 1979-06-08 lämnades Eiser ett medeltillskott med 22,5 Mkr. Medlen var avsedda för upprätthållandet av driften under 1979 vid Eisers anläggningar i Kramfors, Lycksele och Skellefteå. Medlen har disponerats för täckande av förluster, 13,7 Mkr, samt projekt för alternativ sysselsättning, 2,7 Mkr. Resterande 6,1 Mkr har avsatts till beskattad reserv.

I regeringens proposition 1979/80: 79 förlängs offertperioderna för norrlandsenheterna vilket innebär att ej utnyttjade medel enligt grundofferterna får användas för förlusttäckning samt för att söka och starta ny verksamhet efter utgången av 1979.

Kockumsföretagen

Tillskott för	Kockums Industri	Kalmar Kockum	Kockums Chemical	Kockums Automation	Totalt
eftersatta miljö- investeringar	8,4	11,0	—	—	19,4
nedskrivning av byggnader	28,2	—	—	—	28,2
speciella insatser för Kockum	—	11,0	—	—	11,0
Landsverk	162,8	—	20,5	—	183,3
förlusttäckning	160,5	67,6	—	10,0	238,1
soliditets- förstärkning	359,9	89,6	20,5	10,0	480,0
Totalt					

Enligt proposition 1978/79: 124 erhöll Statsföretag AB 50,0 Mkr för att täcka den beräknade förlusten för 1979 och för att förstärka soliditeten i övertagna Kockumsföretag. Dessutom övertogs utan vederlag en fordran på Kockums Industri AB på 165,0 Mkr. Enligt proposition 1979/80: 79 tilldelas Statsföretag AB 265,0 Mkr för förlusttäckning 1979 och rekonstruktionsåtgärder i Kockumsföretagen.

Per 1979-12-31 bildades Kalmar Kockum AB. I syfte att omstrukturera Kockums Industri övertar Kalmar Kockum från 1980-01-01 transportdivisionen, Kockums Landsverk samt vissa utlandsbolag från Kockums Indu-

stri. Vid utgången av 1980 avses även Kalmar Verkstads-gruppen ingå i det nybildade företaget.

I bokslutet 1979 har följande tillskott till Statsföretag AB i sin helhet vidarebefordrats till respektive Kockumsföretag i form av aktieägartillskott och pågående nyemissioner. Fördelningen framgår av tabell ovan.

tillskott enligt prop. 1979/80: 79	265,0 Mkr
tillskott enligt prop. 1978/79: 124	50,0 Mkr
övertagen fordran på Kockums Industri utan vederlag	165,0 Mkr
	480,0 Mkr

LKAB

Enligt riksdagsbeslut 1978-04-14 och 1979-05-10 tilldelades LKAB 200,0 Mkr respektive 135,0 Mkr för att upprätthålla sysselsättningen för övertalig personal. Under 1978 utnyttjades 173,9 Mkr och under 1979 har 152,5 Mkr disponerats för dels kostnadstäckning (68,2 Mkr), dels investeringar (84,3 Mkr) i malmfältskommunerna.

Vid riksdagsbehandlingen 1979-04-04 beslutades att via Statsföretag AB lämna LKAB ett tillskott på 700,0 Mkr för genomförande av en finansiell rekonstruktion av LKAB. 500,0 Mkr av dessa medel utnyttjades för att täcka förluster i LKAB under 1978. Resterande 200,0 Mkr har 1979 använts för att förstärka LKABs egna kapital genom nyemission från Statsföretag AB.

I enlighet med regeringens proposition 1979/80: 79 har förlusttäckning med 440,0 Mkr för 1979 beaktats i bokslutet per 1979-12-31. Det i samma proposition föreslagna ägartillskottet med 200,0 Mkr för finansiering av investeringar i LKAB har i bokslutet ej beaktats.

Regioninvest

Regioninvest i Norr AB (f. d. NJA-Invest) har till uppgift att stimulera industriell utveckling och främja sysselsättningen i Norrbottens län.

För fortsatt verksamhet vid Regioninvest fram t. o. m. 1981 tilldelades Statsföretag AB enligt riksdagens beslut 1979-05-10 (proposition 1978/79: 127) 75,0 Mkr. Under 1979 har 35,0 Mkr tillförts Regioninvest som aktieägartillskott och 40,0 Mkr har avsatts till beskattad reserv i Statsföretag AB.

Svetab

Svetab har erhållit ett statligt tillskott på 36,0 Mkr bl. a. för bildandet av två regionala investmentbolag, Svetab Öst AB och Svetab Småland AB, för nyetableringsfrämjande insatser. Härav har 35,0 Mkr intagits i 1979 års bokslut. 14,9 Mkr av tillskottet har utnyttjats under året och resterande del 20,1 Mkr har avsatts till en beskattad reserv.

Uddcomb

I enlighet med regeringens proposition 1979/80: 79 har förlusttäckning med 36,0 Mkr beaktats i Uddcombs bokslut för 1979.

Svenska Petroleum

För finansiering av intresseföretaget Svenska Petroleums verksamhet har Statsföretag AB enligt proposition 1979/80: 33 erhållit 60,0 Mkr. Tillskottet har förmedlats till Svenska Petroleum som aktieägartillskott.

Sammanfattning:

	1979	1978
Statsföretag AB för		
– marknadsföringsåtgärder	20,0	–
– alternativ sysselsättning till		
Eisers Norrlandsenheter	3,0	–
– nyemission i LKAB	200,0	–
– Regioninvest	40,0	–
ASSI för		
– tillskott, Karlsborg	–	275,0
– villkorslån, Karlsborg	–	275,0
– investeringsbidrag, Lövholmen	31,8	–
Beroxo för Oxo-projektet	–	300,0
Eiser för drift av		
– Norrlandsenheter	51,6	–
Kockums Industri för		
– förlusttäckning	162,8	–
– nedskrivning byggnader	28,2	–
– eftersatta investeringar	18,9	–
Kalmar Kockum för		
– eftersatta investeringar, marknadsföringsåtgärder	11,0	–
– soliditetsförstärkning	63,6	–
Kockums Automation för		
– soliditetsförstärkning	10,0	–
Kockums Chemical för		
– förlusttäckning 1979/80	20,5	–
LKAB för		
– förlusttäckning	440,0	500,0
– sysselsättningsstöd	152,5	173,9
Regioninvest för		
– sysselsättning, Överkalix	–	15,0
– förlusttäckning och drift	35,0	–
Svetab för regionala program	35,0	40,0
Uddcomb för förlusttäckning etc.	36,0	114,3
Svenska Petroleum för		
– finansiering	60,0	–
Summa tillskott från staten	1 419,9	1 693,2

Not 7 Upplösning av beskattade reserver*Statsföretag AB*

I samband med bildandet av SSAB avsattes 350,0 Mkr till beskattad reserv.

Per 1979-12-31 överförs denna reserv till reserv för aktier i intresseföretag, se även not 12.

Eiser

I 1977 års bokslut beaktades ett statligt tillskott för bildandet av en tekogrupp med 190,0 Mkr. Under 1978 och 1979 har 139,9 Mkr respektive 25,7 Mkr utnyttjats för förlusttäckning.

Regioninvest

För förlusttäckning samt ägarengagemang har under 1979 19,6 Mkr disponerats i Regioninvests verksamhet.

Rockwool

1,6 Mkr av det per 1978-12-31 ej utnyttjade lokaliseringsbidraget har använts för investeringar under 1979.

Sammanfattning:

	1979	1978
Statsföretag	350,0	190,0
Eiser	25,7	-50,1
NJA avseende		
- SSAB/S80	-	353,4
- NJA-Invest	-	0,4
Regioninvest	19,6	-
Rockwool	1,6	-
Summa upplösning beskattade reserver	396,9	493,7

Not 8 Realisationsvinst vid försäljning av anläggningstillgångar

De vinster och förluster som uppstår vid löpande utrangering av maskiner och inventarier ingår i rörelsens kostnader. Realisationsvinster vid avyttring av större anläggningar redovisas som extraordinär intäkt för följande bolag. Huvudsakligen avses avyttring av fastigheter och rörelsegrenar.

	1979	1978
ABAB	2,3	-
ASSI	-	3,3
Berol Kemi	0,8	0,6
Eiser	0,3	-
Holmsund Industricenter	-	2,6
LKAB	13,9	5,7
Kockums Industri	0,2	-
Rockwool	0,4	2,9
SARA	4,0	5,5
Övrigt	0,0	0,7
	21,9	21,3

Not 9 Övriga extraordinära intäkter

	1979	1978
Eiser avseende avskrivning lån/lokaliseringsbidrag	3,8	11,2
NJA avseende		
– överföring av lager till SSAB	–	25,0
– upplösning reserv S80	–	12,3
Rockwool, lokaliseringsbidrag	–	5,0
SARA, investeringsbidrag	0,1	–
Statsföretag, ersättning från Gränges AB avseende Gränges Offshore	0,3	–
Kockums Industri, överskott vid likvidation av dotterbolag	0,3	–
Övrigt	–	6,2
	4,5	59,7

Not 10 Avsättning till beskattade reserver

	1979	1978
ASSI, avser energiprojekt i Lövholmen	31,7	–
avser Karlsborg:		
– ägartillskott	–	275,0
– lån från staten på särskilda villkor	–	275,0
Beroxo, avser Oxo-projektet	–	300,0
Eiser, avser förlusttäckning i Norrlandsenheterna och sökande efter alternativ produktion	20,1	–
Regioninvest, avser finansiering av verksamheten	33,5	–
Rockwool, avser ej utnyttjade lokaliseringsbidrag	–	4,3
Svetab, avser regionala investmentbolag	20,1	30,1
Statsföretag, avser		
– marknadsföringsåtgärder	20,0	–
– medel för sökande av alternativ produktion/	3,0	–
sysselsättning till tekoindustrin	(–1,1)	–
– finansiering av Regioninvest i Norr AB	40,0	–
Kockums Industri, avser eftersatta miljöinvesteringar etc.	18,9	–
Kockums Automation, avser soliditetsförstärkning	10,0	–
Kockums Chemical, avser förlusttäckning	11,4	–
Kalmar Kockum, avser speciella insatser i Kockum Landsverk	11,0	–
	218,6	884,4

Not 11 Nedskrivning av anläggningstillgångar**LKAB**

1979 har för Forshammar nedskrivningar verkställtts avseende immateriella tillgångar (3,9 Mkr) maskiner och inventarier, (3,3 Mkr) samt brytningsrätter, (0,8 Mkr). Dessutom har en extra nedskrivning gjorts avseende balanserade utvecklingskostnader med 5,7 Mkr.

Svenska Tobaks AB

Under 1979 har bokfört värde på aktier i Navigator nedskrivits med 3,0 Mkr, se även not 12.

Kockums Industri AB

I Kockums Industri har per 1979-12-31 byggnader nedskrivits med 31,1 Mkr. Dessutom har följande anpassningar av anläggningsvärden till Statsföretags värderingsprinciper verkställt:

- Balanserade produktutvecklingskostnader har bortskrivits med 19,9 Mkr.
- Immateriella tillgångar har reducerats med 5,9 Mkr.

Kockums Automation AB

Produktutvecklingskostnader m. m. har nedskrivits med 2,8 Mkr.

Sammanfattning:

	1979	1978
Berol Kemi	–	14,5
LKAB	13,7	219,8
NJA	–	10,6
Svenska Tobaks AB	3,0	3,5
Uddecomb	–	56,2
Kockums Industri	56,9	–
Kockums Automation	2,8	–
	76,4	304,6

Not 12 Avsättning till reserv för aktier

	1979	1978
Regioninvest. avseende aktier i intresseföretag	0,5	–
Statsföretag. avseende aktier i intresseföretag	350,0	–
Koncernmässig reserv för aktier i Navigator	12,9	4,8
	363,4	4,8

I 1978 års bokslut redovisades separata poster för koncernmässig realisationsförlust vid avyttring av dotterbolag liksom kostnader för avveckling av projekt Stålverk 80/bildande av SSAB. Dessa har överförts till övriga extraordinära kostnader. not 14.

Not 13 Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i Kockumsföretagen 1.1.–15.6.1979

	1979	1978
Kockums Industri	–51,3	–
Kockums Automation	0,3	–
Kockums Chemical	– 3,5	–
	–54,5	–

Se även not 1 angående Statsföretags redovisningsprinciper.

Not 14 Övriga extraordinära kostnader

	1979	1978
ABAB, avser förvärv av värdetransportverksamhet från ASG	0,6	—
ASSI, avser avyttring av anläggningar i		
– Karlsborg	1,8	—
– Horndal	2,9	—
– övrigt	1,2	—
Berol Kemi, avser		
– avvecklingskostnader/SOAB	38,6	—
– personalutvecklingsprojekt	4,0	—
– emissionskostnader	0,5	—
Beroxo, avser		
– emissionskostnader	1,1	—
Ceaverken, avser		
– kostnader i samband med förvärv av		
Cea International	4,2	—
Eiser, avser kostnader för		
– alternativ sysselsättning	6,0	—
– avsättning för förluster i Eiser International	2,2	—
– övrigt	0,3	—
KabiVitrum, avser		
– emissionskostnader	0,3	—
– anläggningskostnader	3,6	—
LKAB, avser		
– drift av sysselsättningsprojekt	67,7	86,3
– drift av utvecklings- och industriprojekt	—	48,3
– kostnader för förtidspensionering	—	26,7
– avsättning till obeskattade reserver för anläggningstillgångar	84,3	88,2
– emissionskostnader	2,2	—
– kostnader för Viscariaprojektet	10,6	—
– övrigt	0,4	—
Regioninvest/NJA, avser		
– upplösning/avsättning av obeskattade reserver avseende tillskott för Överkalix	–6,1	6,1
– förlustavsättning avseende Sända Måleri	1,5	—
– kostnader för Isolamin	1,0	—
– övrigt	1,5	—
SARA, avseende kostnader för		
– förtidspensionering	—	5,0
Svenska Tobaks AB, avseende aktieägartillskott till		
– Navigator	—	10,1
– övrigt	0,1	—
Statsföretag, avser		
– stämpelkostnader	0,0	3,6
– kostnader för alternativ sysselsättning inom tekoindustrin	1,1	—
– tillskott till Svenska Petroleum	60,0	—
Statsföretag Contracting,		
– övrigt	0,1	—
Koncernmässig realisationsförlust vid försäljning av dotterbolagsaktier	0,0	24,6
Avveckling S80/bildande av SSAB	—	16,6
Kalmar Kockum, avser		
– emissionskostnader	0,9	—
Kockums Industri, avser		
– ändringar i varulagervärdering	25,6	—
– ändringar i värdering av fordringar	1,0	—
– försäljning av fastigheter etc.	1,3	—
– emissionskostnader	1,7	—
Kockums Automation, avser		
– ändring i varulagervärdering	1,9	—
– avveckling produktlinje etc.	0,5	—
Övrigt	0,4	9,9
	325,0	325,4

Not 15 Övriga bokslutsdispositioner

	1979	1978
L.KAB. avser		
– avsättning särskild förtidspension	–	–31,6
– skillnad bokförd och beräknad pensionsskuld	3,7	4,2
Svenska Tobaks AB. avser		
– bidrag från pensionskassa	7,8	7,0
Övrigt	–1,0	6,6
	10,5	–13,8

Not 16 Förändring av latent skatter

	1979	1978
ASSI	37,6	25,0
Övriga underkoncerner	1,5	0,5
Skattereserv avseende Sonab	9,1	–
Övrigt	7,0	3,0
	55,2	28,5

Not 17 Likvida medel (kassa och bank, aktier och andelar, kortfristiga placeringar, obligationer och andra värdepapper)

Likvida medel uppgår per 1979-12-31 för Statsföretagsgruppen till 1 724,3 Mkr (1 747,7). Större förändringar sedan 1978-12-31 noteras för Statsföretag AB med en minskning med 149,5 Mkr samt med ökning hos ASSI 41,6 Mkr och Svenska Tobaks AB 75,9 Mkr.

Not 18 Växelfordringar

Minskningen i växelfordringar 245,2 Mkr är huvudsakligen beroende av att NJAs växelfordran på SSAB reglerats under 1979, 251,2 Mkr.

Not 19 Kundfordringar

I respektive dotterbolags bokslut görs varje år reserveringar för fordringar som bedöms som osäkra. Koncernens totala reserver för osäkra kundfordringar uppgår till 56,4 Mkr (41,6). Av ökningen i kundfordringar kan 236,0 Mkr hänföras till Kockums Industri.

Not 20 Övriga kortfristiga fordringar

Övriga kortfristiga fordringar har jämfört med 1978 ökat med 142,2 Mkr. Större förändringar noteras för NJA med en ökning på 228,8 Mkr, avseende främst reversfordran på SSAB som omförts från långfristiga fordringar. ASSIs fordringar har minskat med 79,2 Mkr avseende bl. a. slutlig regle-

ring av försäljningen av aktier i Hylte Bruk och Gullspångs Kraft. Moderbolagets fordran på svenska staten är i det närmaste oförändrad jämfört med 1978-12-31, 856,7 Mkr.

Not 21 Varulager

	1979	1978
Bruttolager	3 739,1	3 025,0
Inkuransreserv	-203,9	-109,9
Värde enligt balansräkningens tillgångssida	3 535,2	2 915,1
Efter avdrag för inkurans kan lagret fördelas på:		
	1979	1978
Råvaror och halvfabrikat	1 733,5	1 434,5
Produkter i arbete	535,7	351,8
Färdiga produkter	1 266,0	1 128,8
	3 535,2	2 915,1

Justerat för större ändringar i koncernsammansättningen har kapitalbindningen i lager ökat med 250 Mkr för jämförbara enheter.

Ökningen i varulagervärdet förklaras till stor del av prishöjningar på ingående råvaror och höjda bearbetningskostnader.

Större varulagerökningar redovisas av Berol Kemi 29 Mkr, Beroxo 32 Mkr, Eiser 36 Mkr, SMT-Pullmax 36 Mkr, Kalmar Verkstad 40 Mkr samt Uddcomb 49 Mkr. Varulagerminskning redovisas främst av LKAB, 74 Mkr, vilket är en följd av bättre avsättningsmöjligheter under 1979 för malm samt nedskrivning av värdet på vissa i lagret ingående malmsorter med svag efterfrågan.

	1979	1978
Lagerreserver i procent av varulagervärdet	13,0 %	15,3 %
Motsvarande värde exklusive Kockumsföretagen	14,5 %	15,3 %

Not 22 Aktier och andelar

Av minskningen i det bokförda värdet jämfört med 1978 (369,3 Mkr) avser 350,0 Mkr reserv för aktier i intresseföretag samt koncernmässig reserv för aktier i Svenska AB Navigator, 17,7 Mkr.

Not 23 Övriga långfristiga fordringar

Minskningen i övriga långfristiga fordringar, 252,3 Mkr, är huvudsakligen hänförlig till NJAs reversfordran på SSAB, vilken omförts till övriga kortfristiga fordringar.

Not 24 Patent m. m.

<i>Anskaffningsvärde</i>	1979	1978	
Patent och liknande rättigheter	4,2	26,2	
Hyresrätter och liknande rättigheter	15,5	10,5	
Balanserade kostnader för utvecklings- arbete o. dyl.	13,9	33,6	10,2 46,9
<i>Avgår ackumulerade avskrivningar enligt plan</i>			
Patent och liknande rättigheter	-1,8	-22,8	
Hyresrätter och liknande rättigheter	-5,5	- 2,0	
Balanserade kostnader för utvecklings- arbete o. dyl.	-3,8	-11,1	- 2,3 -27,1
Värde enligt balansräkningens tillgångssida	22,5	19,8	
Avgår ackumulerade överavskrivningar	-	-	
Bokfört nettovärde	22,5	19,8	

Not 25 Goodwill

	1979	1978
Anskaffningsvärde	151,6	140,1
Avgår ackumulerade avskrivningar enligt plan	-62,6	-33,1
Värde enligt balansräkningens tillgångssida	89,0	107,0
Avgår ackumulerade överavskrivningar	- 2,2	-
Bokfört nettovärde	86,8	107,0

Not 26 Pågående nyanläggningar

	1979	1978
Anskaffningsvärde	1921,7	1 147,7
Avgår ackumulerade avskrivningar enligt plan	- 0,3	- 0,7
Värde enligt balansräkningens tillgångssida	1921,4	1 147,0
Avgår ackumulerade överavskrivningar	-85,5	-109,8
Bokfört nettovärde	1835,9	1 037,2

Av förändringen i pågående anläggningar jämfört med 1978, 774,4 Mkr, hänför sig till ASSI 324,3 Mkr (avser främst Karlsborg och Frövifors), till KabiVitrum 105,8 Mkr (avser främst Brunna), till Beroxo 270,3 Mkr (avser främst Oxo).

Not 27 Maskiner och inventarier

	1979	1978
Anskaffningsvärde	6904,4	6 156,0
Avgår ackumulerade avskrivningar enligt plan	-3 515,8	-3 079,7
Värde enligt balansräkningens tillgångssida	3 388,6	3 076,3
Avgår ackumulerade överavskrivningar	- 511,4	- 601,5
Bokfört nettovärde	2 877,2	2 474,8

Not 28 Byggnader

	1979	1978
Anskaffningsvärde	4135,3	3 801,6
Avgår ackumulerade avskrivningar enligt plan	-1 753,9	-1 570,3
Subtotal	2 381,4	2 231,3
Uppskrivning	14,8	14,7
Avgår ackumulerade avskrivningar enligt plan	- 2,7	- 2,3
Värde enligt balansräkningens tillgångssida	2 393,5	2 243,7
Avgår ackumulerade överavskrivningar	- 625,0	- 481,1
Bokfört nettovärde	1 768,5	1 762,6
Taxeringsvärde	3 302	3 132
Brandförsäkringsvärde	5 523	4 483

Not 29 Mark och övrig fast egendom

	1979	1978
Anskaffningsvärde	429,0	390,9
Avgår ackumulerade avskrivningar enligt plan	-133,9	-126,5
Subtotal	295,1	264,4
Uppskrivning	2,9	2,9
Värde enligt balansräkningens tillgångssida	298,0	267,3
Avgår ackumulerade överavskrivningar	- 1,1	-
Bokfört nettovärde	296,9	267,3
Taxeringsvärde	208	182

Not 30 Leverantörsskuld

Av den totala ökningen i leverantörsskulder 431,1 Mkr kan 134,5 Mkr hänföras till ASSI och 65,9 Mkr till LKAB. Kockumsföretagen svarar för en ökning med 91,4 Mkr.

Not 31 Bankskulder

Bankskulder har ökat med 485,4 Mkr. 256,0 Mkr av ökningen kan hänföras till Kockumsföretagen. I LKAB har bankskulderna ökat med 160,4 Mkr vilket till stor del förklaras av ett multi-currencylån som förfaller till betalning första halvåret 1980.

Beviljade/utnyttjade checkräkningskrediter framgår av följande sammanställning:

	1979	1978
Beviljade belopp	1 046,9	1 046,7
Utnyttjad del	-539,8	-486,2
Ej utnyttjad del	507,1	560,5

Not 32 Övriga långfristiga skulder

Det undervärde på 248 Mkr (negativ goodwill) som uppkommer vid konsolidering av Kockumsföretagen redovisas med 198 Mkr bland övriga långfristiga skulder. 50 Mkr av undervärdet har per 1979-12-31 överfört till kortfristig skuld, se även not 1 "Statsföretags redovisningsprinciper".

Per 1979-12-31 kvarstående latent skatteskulder avseende främst övervärden i förvärvade dotterbolag uppgår till 175,8 Mkr. Av dessa har den kortfristiga delen 38,0 Mkr, inkluderats under rubriken "Skatteskulder", medan den långfristiga delen 137,6 Mkr redovisas bland övriga långfristiga skulder.

På resultaträkningen redovisas förändringen under året av denna post under rubriken "Förändring av latent skatter".

Not 33 Beskattade reserver

Beskattade reserver redovisas avseende följande bolag:	1979-12-31		1978-12-31		Förändring (se not 7 och 10)
<i>Lån från staten på särskilda villkor</i>					
ASSI		275,0		275,0	-
<i>Övriga beskattade reserver</i>					
ASSI	306,7		275,0		31,7
Beroxo	300,0		300,0		-
Eiser	44,6		50,1		- 5,5
Regioninvest	33,5		19,6		13,9
Rockwool	2,7		4,3		- 1,6
Statsföretag	61,8		350,0		-288,2
Svetab	50,2		30,1		20,1
Svenska Tobaks AB	15,0		15,0		-
Kockums Industri	18,9		-		18,9
Kockums Automation	10,0		-		10,0
Kockums Chemical	11,4		-		11,4
Kalmar Kockum	11,0	865,8	-	1 044,1	11,0
		1 140,8		1 319,1	-178,3

Not 34 Eget kapital

	Bundet eget kapital			Ansamlad förlust		Summa Eget Kapital
	Aktie-kapital	Bundna fonder	Koncern-reserv	Balans-rad vinst/förlust	Årets resultat	
Utgående balans 78-12-31	3 125,0	1 400,9	191,4	- 490,0	-513,2	3 714,1
Vinstdisposition		14,2		- 527,4	513,2	
Övriga omföringar/justeringar		0,1	337,9	- 343,1		-5,1
Årets nettovinst					192,9	192,9
Utgående balans 1979-12-31	3 125,0	1 415,2	529,3	- 1 360,5	192,9	3 901,9

Ökningen av koncernreserven är främst hänförlig till de omvärderingar av dotterbolagsaktier som gjorts i moderbolaget avseende:

Nedskrivning av aktier i LKAB	394.0 Mkr
Uppskrivning av aktier i Svenska Tobaks AB	-194.0 Mkr
Nedskrivning av aktier i Kalmar Kockum AB	63.6 Mkr

Som en följd härav har gruppens balanserade förluster ökat.

Not 35 Fordringar och skulder i utländsk valuta

Den koncernmässiga bindningen i fordringar och skulder i utländsk valuta framgår av nedanstående valutabalans.

Per 1979-12-31	Lokal valuta (milj.)			Lokal valuta (milj.)				
	Kortfr. fordr.	Långfr. fordr.	Summa fordr.	Mkr	Kortfr. skulder	Långfr. skulder	Summa skulder	Mkr
GBP (£)	10,7	—	10,7	96,7	1,6	—	1,6	14,7
USD (US\$)	104,2	1,9	106,1	472,4	69,0	216,2	285,2	1 207,2
DEM (DM)	23,5	—	23,5	55,6	45,6	120,3	165,9	400,4
FRF (Fr)	47,9	0,9	48,8	49,3	111,4	48,8	160,2	165,6
BEC (BFR)	5,5	—	5,5	0,8	90,2	34,7	124,9	18,1
CHF (Sfr)	1,9	—	1,9	4,8	44,1	84,4	128,5	337,9
NLG (Hfl)	5,3	—	5,3	11,3	8,1	115,2	123,3	238,5
DKK (Dkr)	24,8	0,5	25,3	20,0	15,4	—	15,4	5,7
NOK (Nkr)	42,6	16,7	59,3	49,8	2,2	—	2,2	1,9
FIM (Fmk)	23,9	—	23,9	26,6	1,6	—	1,6	1,8
ATS (Ösh)	11,5	—	11,5	3,6	27,7	—	27,7	9,3
CAD (Can\$)	7,0	2,6	9,6	33,8	0,4	—	0,4	1,4
EUA ¹	—	—	—	—	2,5	17,5	20,0	122,6
ITL (Lire)	501,6	—	501,6	2,5	139,3	—	139,3	0,9
JPY (Yen)	494,3	—	494,3	8,8	0,8	—	0,8	0
Övriga	—	—	—	7,9	—	—	—	0,2
Summa	—	—	—	843,9	—	—	—	2 526,2

¹ European Units of Account

Jämfört med 1978-12-31 har dessa fordringar och skulder förändrats enligt följande:

Valutaslag	Fordringar		Skulder	
	79-12-31	78-12-31	79-12-31	78-12-31
Engelska pund (milj.)	10,7	6,3	1,6	10,6
US-dollar (milj.)	106,1	57,9	285,2	330,8
Tyska mark (milj.)	23,5	15,4	165,9	135,4
Franska franc (milj.)	48,8	17,3	160,2	22,3
Holländska floriner (milj.)	5,3	1,6	123,3	133,1
Schweiziska franc (milj.)	1,9	1,2	128,5	132,1
Övriga utländska valutor i Mkr	153,8	72,0	161,9	185,5
Summa bokfört värde i Mkr	843,9	430,1	2 526,2	2 860,2

Ökningen av korta fordringar i USD under 1979 hänförlig sig med 31.1 miljoner till LKAB beroende på en högre volym utestående kundfordringar.

ar. Ökningen av korta fordringar i FRF är hänförlig till Svenska Tobaks AB med 12,4 miljoner, ASSI med 10,3 miljoner, Kalmar Verkstads AB med 3,3 miljoner samt SMT-Pullmax med 3,6 miljoner.

Ökningen av korta skulder i FRF är med 105,5 miljoner hänförlig till LKAB. Ökningen av korta skulder i USD beror med 30 miljoner på att Statsföretags långa dollarlån förts om till kort skuld under perioden på grund av att lånet skall lösas under 1980.

Ökningen av korta skulder i DEM är hänförlig till LKAB med 16,1 miljoner samt Uddcomb med 5,7 miljoner.

Minskningen av långa skulder i USD är med 13,0 miljoner hänförlig till Statsföretag AB, med 54,2 miljoner till LKAB samt med 8,5 miljoner till ASSI.

Not 36 Finansieringsanalys

I internt tillförda medel ingår Kockumsföretagens resultat även före övertagandet 1979-06-15, med -54,5 Mkr, se not 1.

Under rubrik "Bokslutsdispositioner" har endast de dispositioner som inte påverkar likviditeten återförts.

Ändringar i bolagssammansättningen inom gruppen jämfört med 1978-12-31 (bl. a. Kockums Industri, Kockums Automation, Serva Promotion) har i finansieringsanalysen för 1979 beaktats på så sätt att motsvarande förändringar på respektive post skilts ut och inkluderats i förändring av koncernsammansättning som särredovisas under "Använda medel" respektive "Förändring av rörelsekapital".

Aktierna i Kockumsföretagen övertogs utan likvid. Härigenom uppkommer vid konsolidering av dessa företag i gruppens balansräkning ett undervärde (negativ goodwill) uppgående till 248 Mkr. Eftersom förluster förutses de närmaste åren kan det uppkomna undervärdet ses som en förlustrereserv. Undervärdet redovisas i finansieringsanalysen såsom förändring av koncernsammansättning.

Personal

<i>Moderbolag</i>	1979	1978	<i>Gruppen</i> (inkl. moderbolaget)	1979	1978
Löner och ersättningar, tkr			Löner och ersättningar, tkr		
Styrelse och verkställande direktör	1 523	1 289	Styrelser och företagsledningar	51 867	43 723
Övriga anställda	9 438	9 409	Övriga anställda	2 901 616	2 524 546
Sociala kostnader	6 668	6 373	Sociala kostnader	1 195 683	1 120 774
Totalt	17 629	17 071	Totalt	4 149 166	3 689 043
Verksamheten i Sverige			Verksamheten i utlandet		
Medelantal anställda ¹	40 274	38 326	Antal länder	19	15
Lönekostnader ²	3 796 117	3 351 526	Medelantal anställda	6 184	5 364
			Lönekostnader ²	353 049	337 517

¹ Medelantal anställda beräknas i princip för antal fysiskt anställda enligt följande formel:

$$\frac{1.1 \text{ år} + 30.4 \text{ år} + 31.8 \text{ år} + 31.12 \text{ år}}{4}$$

² Avser löner och ersättningar samt sociala kostnader.

Medelantal anställda i gruppen

Sverige, per kommun med mer än 20 anställda

Kommun	Arbetsställe	1979	Medelantal anställda 1978
Ale	Berol Kemi	100	108
Arboga	ASSI	58	63
Arvika	Sv. Tobaks AB	165	168
Avesta	ASSI	109	137
	Nyckelhus	2	2
		111	139
Bengtstors	ASSI	75	85
Borlänge	SARA	56	60
Borås	Eiser	1 941	1 975
	Nyckelhus	2	1
	SARA	117	117
		2 060	2 093
Dals-Ed	Eiser	64	51
Danderyd	ASSI	—	16
Ekerö	Sv. Tobaks AB	97	109
Enköping	Eiser	171	212
Eskilstuna	Nyckelhus	1	1
	SARA	96	97
	Svetab	—	2
		97	100

Kommun	Arbetsställe	Medelantal anställda	
		1979	1978
Eslöv	ASSI	257	220
	Svenska Torv	10	10
	Svenska Lagerhus	1	3
		<u>268</u>	<u>233</u>
Falun	Kockums Industri	6	—
	Nyckelhus	—	1
	SARA	87	95
		<u>93</u>	<u>96</u>
Filipstad	Kockums Industri	100	—
Finspång	SARA	35	38
Flen	ASSI	121	—
Färgelanda	Eiser	147	131
Glumslöv	SARA	21	—
Gällivare	Eiser	23	34
	LKAB	2 036	2 090
	SARA	—	41
	Kostförsörjning	59	—
	<u>2 118</u>	<u>2 165</u>	
Gävle	ASSI	91	87
	SARA	43	43
		<u>134</u>	<u>130</u>
Göteborg	ABAB	183	164
	ASSI	—	12
	BS Konsult	—	6
	Ceaverken	4	5
	KabiVitrum	175	184
	Kockums Automation	1	—
	Liber	3	4
	Nyckelhus	3	2
	Rockwool	105	92
	SARA	791	799
	SMT-Pullmax	201	172
	Svetab	2	2
	Sv. Tobaks AB	159	161
	<u>1 627</u>	<u>1 603</u>	
Götene	Rockwool	195	55
Halmstad	Eiser	133	123
	Kockums Industri	127	—
	Nyckelhus	2	2
	SARA	34	37
	<u>296</u>	<u>162</u>	
Haparanda	ASSI	146	149
Helsingborg	Nyckelhus	1	—
	Rockwool	10	—
	SARA	12	—
		<u>23</u>	<u>—</u>

Kommun	Arbetsställe	Medelantal anställda	
		1979	1978
Hylte	ASSI	—	217
Härjedalen	ASSI	21	24
Härnösand	SARA	45	49
	Svetab	2	1
	Sv. Tobaks AB	186	190
		233	240
Hässleholm	Rockwool	218	234
	Svenska Torv	36	35
		254	269
Jönköping	ASSI	58	42
	Kockums Industri	19	—
	SARA	—	13
	Sv. Tobaks AB	128	133
		205	188
Kalix	ASSI	1 136	1 022
Kalmar	ASSI	214	251
	Kalmar Verkstad	377	346
	Nyckelhus	1	2
	SARA	100	101
	692	700	
Karlskoga	ASSI	357	357
	SARA	23	24
		380	381
Karlskrona	Eiser	61	72
	SARA	—	30
	Uddcomb	536	589
		597	691
Karlstad	ABAB	39	33
	Rockwool	112	115
	SARA	72	81
	Svetab	2	1
		225	230
Katrineholm	SARA	—	30
Kiruna	Kostförsörjning	35	—
	LKAB	4 390	4 605
	Regioninvest	83	—
	Rockwool	9	11
	SARA	—	25
		4 517	4 641
Kramfors	ASSI	131	159
	Eiser	123	141
		254	300

Kommun	Arbetsställe	Medelantal anställda	
		1979	1978
Kristianstad	Ceaverken	4	4
	Nyckelhus	1	2
	Rockwool	51	58
	SARA	52	53
		<u>108</u>	<u>117</u>
Kumla	SMT-Pullmax	51	51
Laholm	Kalmar Verkstad	109	113
Landskrona	Kockums Industri	363	—
Laxå	ASSI	251	234
	Rockwool	148	158
		<u>399</u>	<u>392</u>
Lidköping	Nyckelhus	2	1
	SARA	40	40
		<u>42</u>	<u>41</u>
Lindesberg	ASSI	645	632
	LKAB	34	32
		<u>679</u>	<u>664</u>
Linköping	ABAB	29	21
	SARA	106	102
	Sv. Lagerhus	3	2
		<u>138</u>	<u>125</u>
Ljungby	ASSI	56	—
	Kalmar Verkstad	499	459
		<u>555</u>	<u>459</u>
Ljusdal	ASSI	184	171
	Nyckelhus	1	1
		<u>185</u>	<u>172</u>
Ljusnarsberg	LKAB	108	105
Ludvika	LKAB	46	46
	SARA	4	4
		<u>50</u>	<u>50</u>
Luleå	ABAB	33	—
	ASSI	24	—
	LKAB	179	189
	Kostförsörjning	2	—
	NJA	—	19
	Regioninvest	38	—
	Rockwool	53	29
	SARA	12	7
	<u>341</u>	<u>244</u>	
Lund	Liber	74	81
	SARA	42	63
		<u>116</u>	<u>144</u>
Lycksele	Eiser	84	107

Kommun	Arbetsställe	Medelantal anställda	
		1979	1978
Lysekil	Eiser	107	108
	Rockwool	18	9
	SARA	12	10
	Statsraff	7	13
		<u>144</u>	<u>140</u>
Malmö	ABAB	96	95
	ASSI	—	1
	Ceaverken	—	5
	Eiser	764	763
	Kockums Automation	95	—
	Kockums Chemical	28	—
	Kockums Industri	17	—
	Liber	216	231
	Rockwool	60	85
	Svetab	6	6
	Sv. Tobaks AB	695	671
SARA	211	194	
	<u>2 188</u>	<u>2 051</u>	
Mariestad	Sv. Tobaks AB	25	25
Matfors	KabiVitrum	67	—
Mullsjö	Eiser	40	40
Möndal	Berol Kemi	126	181
	SARA	17	9
	KabiVitrum	17	16
		<u>160</u>	<u>206</u>
Norrköping	Rockwool	75	70
	SARA	117	128
		<u>192</u>	<u>198</u>
Norsjö	ASSI	128	135
	Eiser	96	111
		<u>224</u>	<u>246</u>
Nyköping	SARA	29	30
	KabiVitrum	40	35
		<u>69</u>	<u>65</u>
Nässjö	Eiser	—	41
	SARA	58	67
		<u>58</u>	<u>108</u>
Oskarshamn	SARA	31	33
Pajala	ASSI	40	—
Partille	Kockums Industri	51	—
	Svetab	70	64
		<u>121</u>	<u>64</u>
Piteå	ASSI	1 317	1 437
	Svetab	61	58
	Nyckelhus	2	—
		<u>1 380</u>	<u>1 495</u>

Kommun	Arbetsställe	Medelantal anställda	
		1979	1978
Sigtuna	ABAB	67	80
Sjöbo	Eiser	167	147
Skellefteå	Eiser	198	219
	Nyckelhus	3	3
	SARA	56	60
	SMT-Pullmax	197	186
	Svetab	—	1
		<u>454</u>	<u>469</u>
Skinnskatteberg	ASSI	618	627
Skövde	BS Konsult	2	—
	Eiser	1	86
	Rockwool	792	840
	SARA	62	66
		<u>857</u>	<u>992</u>
Smedjebacken	LKAB	70	75
Sollefteå	Eiser	80	77
Solna	ABAB	107	—
	ASSI	25	24
	BS Konsult	4	4
	KabiVitrum	204	193
	SARA	10	25
	Sv. Tobaks AB	84	78
		<u>434</u>	<u>324</u>
Stensele	Kockums Industri	201	—
Stenungsund	Berol Kemi	618	609
	Rockwool	61	34
		<u>679</u>	<u>643</u>
Stockholm	ABAB	1 359	1 144
	ASSI	164	189
	BS Konsult	69	71
	Ceaverken	27	29
	Eiser	—	3
	KabiVitrum	1 538	1 561
	Kalmar Verkstad	1	—
	Kockums Industri	2	—
	Liber	790	795
	LKAB	142	140
	Nyckelhus	5	6
	Rockwool	97	102
	SARA	1 228	1 347
	Serva Promotion	33	—
	SMT-Pullmax	135	144
	Statsföretag AB	62	65
	Statsf. Contracting	2	—
	Statsf. International	8	4
	Svetab	16	18
	Sv. Lagerhus	4	4
Sv. Tobaks AB	270	267	
SU	17	15	
		<u>5 969</u>	<u>5 904</u>

Kommun	Arbetsställe	Medelantal anställda	
		1979	1978
Strängnäs	Ceaverken	162	190
	KabiVitrum	18	11
		<u>180</u>	<u>201</u>
Sundbyberg	BS Konsult	—	2
	SARA	22	22
		<u>22</u>	<u>24</u>
Sundsvall	KabiVitrum	—	78
	Kockums Industri	16	—
	Nyckelhus	2	2
	Rockwool	65	68
	SARA	100	98
		<u>183</u>	<u>246</u>
Svalöv	ASSI	32	40
Södertälje	ABAB	—	77
	BS Konsult	2	1
	SARA	17	19
		<u>19</u>	<u>97</u>
Söderhamn	Kockums Industri	555	—
Tibro	ASSI	39	—
Torup	ASSI	219	—
Trollhättan	SARA	43	76
Töreboda	ASSI	111	118
Uddevalla	ASSI	165	—
	Eiser	339	321
	SARA	24	68
		<u>528</u>	<u>389</u>
Umeå	Liber	3	5
	Rockwool	58	72
	Sv. Petroleum	2	—
		<u>63</u>	<u>77</u>
Upplands Väsby	BS Konsult	4	4
	SARA	20	21
		<u>24</u>	<u>25</u>
Uppsala	Nyckelhus	262	216
	SARA	127	124
		<u>389</u>	<u>340</u>
Valdemarsvik	SMT-Pullmax	23	24
Varberg	SARA	62	67
Vaxholm	BS Konsult	—	4
	SU	25	23
		<u>25</u>	<u>27</u>
Vilhelmina	Sv. Tobaks AB	89	68
Värgårda	Eiser	42	46

Kommun	Arbetsställe	Medelantal anställda	
		1979	1978
Värnamo	SARA	36	43
	Nyckelhus	1	—
		37	43
Västervik	ASSI	40	40
Västerås	Kockums Automation	80	—
	Nyckelhus	2	2
	Rockwool	40	45
	SARA	—	49
	SMT-Pullmax	401	362
	523	458	
Växjö	Liber	84	75
	SARA	82	81
		166	156
Ystad	Carbox	52	62
Åmål	LKAB	63	60
Åtvidaberg	SARA	41	39
Ängelholm	Eiser	105	104
Örebro	ABAB	158	—
	ASSI	519	479
	Nyckelhus	2	2
	Rockwool	95	108
	SARA	83	103
	Sv. Skifferolje	1	3
	Sv. Tobaks AB	174	146
		1032	841
Örnsköldsvik	Kockums Industri	4	—
	SARA	49	52
	Rockwool	95	94
	148	146	
Östersund	Kockums Industri	9	—
	SARA	79	68
		88	68
Östhammar	Rockwool	239	260
Överkalix	NJA	—	142
	Regioninvest	135	—
Övriga arbetsställen		402	287
Summa medelantal anställda i Sverige		40 274	38 326

Medelantal anställda

Utomlands, per land	1979	1978
Belgien	850	882
Danmark	528	507
England	1 432	1 348
Finland	1 083	974
Frankrike	170	161
Holland	314	337
Kanada	303	—
Norge	739	716
Schweiz	128	140
Västtyskland	205	204
USA	372	57
Övriga länder	60	38
Summa medelantal anställda utomlands	6 184	5 364
Summa medelantal anställda i Statsföretagsgruppen	46 458	43 690

Sysselsatta inom stödområden i Sverige

För den regionalpolitiska stödverksamheten är Sverige indelat i 6 stödområden. Under 1979 var drygt 18 000 eller ca 39 % av Statsföretagsgruppens anställda sysselsatta i företag med verksamhet inom dessa stödområden.

Statsföretagsgruppens redovisning — kompletterande uppgifter

Effekt av prisändringar

Statsföretagsgruppen redovisar för 1979 en betydande förlust. Resultatet efter finansiella intäkter och kostnader blev enligt den traditionella redovisningen -449 Mkr exkl. Kockumsföretagen. Förlusten bestäms av ett flertal förhållanden som kan hänföras till den operativa verksamheten, värdeändring på lager och anläggningar p. g. a. prisutvecklingen samt verksamhetens finansiering.

I traditionell redovisning beräknas alla kostnader och därmed även resultatmätt i princip med utgångspunkt från vad som betalas för förbrukade resurser. Redovisningen för Statsföretagsgruppen är uppbyggd på detta sätt. I redovisat rörelseresultat ingår värdeändring på material och produkter i lager och på anläggningar betingad av prisutvecklingen mellan anskaffnings- och förbrukningstidpunkterna samt i vissa fall nedvärdering av lager från anskaffningskostnad till verkligt värde (marknadspris). Det sammanlagda beloppet av nedvärderingar av lager till verkligt värde uppgår per 1979-12-31 till 31 Mkr (159).

För att visa betydelsen av prisändringar på produkter i lager och anläggningar görs en uppdelning av årets resultat i följande tre komponenter:

- *Operativt resultat*
- *Värdeändringsresultat*
- *Finansieringsresultat*

Denna uppdelning i tre resultatkomponenter är ändamålsenlig för en övergripande analys och tolkning av de förhållanden som bidragit till årets resultat. *De värden som anges för de olika komponenterna är dock baserade på schablonmässiga beräkningar och är delvis mycket ungefärliga.* De tre resultatkomponenterna ger ändå ett underlag för en mer nyanserad bedömning av Statsföretagsgruppens resultat. Härvid bör noteras dels gruppens heterogena verksamhet, dels att basindustriföretagen samt Tobaksbolaget är de ekonomiskt sett tyngsta företagen inom gruppen.

● *Operativt resultat*, -814 Mkr, anger i vilken mån försäljningsintäkterna täcker återanskaffningskostnaden vid försäljningstidpunkten för förbrukade resurser. Försäljningsintäkterna ställs mot kostnaden för återanskaffning av varor och kalkylmässiga avskrivningar, dvs. avskrivningar baserade på anläggningarnas återanskaffningsvärden. Operativt resultat skall därigenom vara opåverkat av prisbetingade värdeändringar.

Det negativa operativa resultatet visar att intäkterna för Statsföretagsgruppen som helhet ej varit tillräckliga för att täcka återanskaffningskostnaden för förbrukade varor och förslitna anläggningar. Operativt resultat visar en förlust som uppgår till 7% av fakturerad försäljning.

● *Värdeändringsresultat*, 1019 Mkr, visar summan av de prisbetingade värdeändringar på lager och anläggningar som inträffat under året. Det bör

betonas att värdeändringsresultatet inte kan betraktas helt fristående från operativt resultat. Viss värdeändring på produkter i lager kan exempelvis vara en naturlig del av affärsverksamheten. Värdering av tillgångar sker under antagande om fortsatt verksamhet (going concern).

Årets värdeändringsresultat omfattar både en realiserad och en orealiserad del. Realiserad värdeändring utgörs för lager av skillnaden mellan återanskaffnings- och anskaffningskostnad för sålda varor. För anläggningar består den realiserade värdeändringen av skillnaden mellan kalkylmässiga avskrivningar och avskrivningar enligt plan.

Orealiserad värdeändring, som här ingår i värdeändringsresultatet, utgörs av årets ökning eller minskning i orealiserad värdeändring på lager och anläggningar. Den orealiserade värdeändringen på tillgångarna vid början respektive slutet av året bestäms av skillnaden mellan värden baserade på återanskaffnings- respektive anskaffningskostnad vid bokslutstidpunkterna.

Värdeändring av lager består till ungefär en tredjedel av minskad nedskrivning till marknadspris av LKABs malmlager.

● *Finansieringsresultat*, -433 Mkr, upptar de finansiella intäkterna och kostnaderna uttryckta i löpande priser på samma sätt som den traditionella redovisningen.

- *Nominellt resultat*, -228 Mkr, består av summan av ovanstående tre resultatkomponenter och är uttryckt i löpande priser. Det nominella resultatet är 221 Mkr högre än resultatet efter finansiella intäkter och kostnader enligt den traditionella redovisningen. Denna skillnad förklaras helt av årets ökning i orealiserade värden, vilka är ett uttryck för skillnader i periodisering av värdeändringar jämfört med traditionell redovisning.

- *Realt resultat* är ett resultatmått uttryckt i enhetligt penningvärde. Nominellt resultat reducerat med vad som erfordras för att bibehålla det egna kapitalets allmänna köpkraft bildar reall resultat.

Den reala förlusten som inkluderar köpkraftsförluster är väsentligt större än den nominella förlusten. Resultatet av verksamheten har således medfört en betydande real minskning av koncernens eget kapital.

Statsföretagsgruppen exkl. Kockumsföretagen (Mkr)	1979	
Operativt resultat		
Fakturerad försäljning	11 705	
Tillverknings-, försäljnings- och administrationskostnader m. m.	-11 119	
● Skillnad mellan traditionell redovisningskostnad och återanskaffningskostnad för sålda varor ¹	- 276	
Operativt resultat före avskrivningar	310	
Avskrivningar enligt plan	- 601	
● Kalkylmässiga avskrivningar utöver plan	- 523	
Operativt resultat	- 814	-814

Värdeändringsresultat		
Värdeändring av lager ¹	289	
Värdeändring av anläggningar ²	730	
Värdeändringsresultat	1019	1019
Finansieringsresultat		
Finansiella intäkter	292	
Finansiella kostnader	- 725	
Finansieringsresultat	- 433	-433
Nominellt resultat efter finansiella intäkter och kostnader		-228

¹ Beloppet utgörs av en schablonmässig beräkning av den prisbetingade värdeändring på lager som ingår i den traditionella redovisningens kostnad för sålda varor. Därav utgör 128 Mkr minskade nedvärderingar av lager till marknadspris.

² Beloppet avser den värdeändring som uppkommit under året, vilken delvis baseras på schablonmässigt beräknade tillgångsvärden.

Påverkan av statliga tillskott på Statsföretagsgruppens resultaträkning

Särskild ersättning i form av statliga tillskott erhålles då ägaren – staten – använder Statsföretagsgruppen för att lösa vissa näringspolitiska uppgifter, exempelvis lindra erforderliga omställningar, trygga sysselsättning och utveckla regional industri. I övrigt skall gruppen arbeta under normala affärsmässiga betingelser.

För att åskådliggöra de statliga tillskottens resultatpåverkan och den rena affärsverksamhetens utveckling har Statsföretagsgruppen i nedanstående tabell uppdelats på "Verksamhet under normala affärsbetingelser" samt i "Verksamhet under särskilda program". Med "Verksamhet under särskilda program" avses verksamhet där ägaren – staten – svarar för kostnaders bestridande för att uppnå vissa inledningsvis nämnda näringspolitiska syften enligt riksdagsbeslut. Verksamhet under särskilda program omfattade i bokslutet för 1979 företagen: Beroxo, Eiser, Kockums Automation¹, Kockums Chemical¹, Kockums Industri¹, LKAB, Regioninvest, Serva Promotion¹, Svetab och Uddcomb.

(Mkr)	Verksamhet under normala affärsbetingelser		Verksamhet under särskilda program		Gruppen totalt ²	
	1979	1978	1979	1978	1979	1978
Fakturerad försäljning	8 586	7 451	3 752	2 706	12 177	10 105
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	276	- 114	- 686	- 828	- 509	- 929
Extraordinära intäkter och kostnader:						
Tillskott från staten, netto	0	0	634	773	897	774
Övrigt, netto	37	68	- 17	- 242	- 92	- 368
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter	313	- 46	- 69	- 297	296	- 523
Medelantal anställda	29 381	28 775	17 014	14 850	46 458	43 690
Investeringar	1 052	742	713	649	1 765	1 396

¹ Tillkom under 1979.

² Tabellen är ej adderbar, då Statsföretag AB samt koncernmässiga justeringar enbart medräknas i gruppen totalt.

Som framgår av not 1 sid. 30 redovisas statliga tillskott för sysselsättningsstödande åtgärder och förlusttäckning i resultaträkningen som extraordinär intäkt. Resultat efter finansiella intäkter och kostnader har således *icke* påverkats av dylika tillskott.

Företag inom "Verksamhet under särskilda program" visar för 1979 tillsammantaget ett underskott efter finansiella intäkter och kostnader på 686 Mkr. Detta underskott har i huvudsak täckts av statliga tillskott. Förlust före dispositioner och skatter har dock uppkommit med 69 Mkr (-297 Mkr), bägge åren väsentligen hänförligt till LKAB.

"Verksamhet under särskilda program" finansieras i betydande utsträckning av Statsföretag AB, vars totala fordran på i denna verksamhet ingående företag per 1979-12-31 uppgick till ca 1 250 Mkr. Av detta belopp kan ca 1/3 hänföras till förskott på beviljade, men ännu ej utbetalade, statliga tillskott.

Resultaträkning enligt Bokföringsnämndens anvisning BFN: 11

Bokföringsnämnden har vid årsskiftet utfärdat en "Anvisning beträffande redovisning av statliga stöd", med bl. a. den innebörden att stöd som avser att täcka en kostnad får redovisas som en minskning av denna kostnad. De statliga tillskott som påverkat gruppens resultatutveckling har i princip som framgår ovan erhållits som ersättning för kostnader som uppkommit vid upprätthållande av sysselsättning. I nedanstående tabell har Statsföretagsgruppens resultaträkning 1979 korrigerats enligt Bokföringsnämndens anvisningar.

	1979	1979
	Enl. tolkning av Bokföringsnämndens anvisning	Framlagd resultat- räkning
Rörelsens intäkter	12 344	12 344
Rörelsens kostnader	-11 855	-11 786
Statliga stöd för täckande av driftskostnader	512	-
Rörelseresultat före avskrivningar	1 001	558
Avskrivningar enligt plan	- 617	- 617
Rörelseresultat efter avskrivningar	384	- 59
Finansiella intäkter	307	307
Finansiella kostnader	- 757	- 757
Statliga stöd för täckande av finansiella kostnader	163	-
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	97	- 509
Extraordinära intäkter	1 169	1 843
Extraordinära kostnader	- 970	- 1 038
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter	296	296

I beräkningarna ingår både statliga tillskott under 1979 och statliga tillskott vilka i tidigare bokslut avsatts som reserv för förlusttäckning under kommande år.

Bokföringsnämndens anvisningar har i tabellen ovan tolkats på följande sätt:

- Statliga tillskott för täckande av förlust efter avskrivningar redovisas som avdragspost till rörelsens kostnader enligt nedan:

Eiser	20.3	Proposition	1977/78: 73
	9.1	"	1978/79: 43
	<u>16.3</u>	"	1978/79: 125
	45.7		
Kockums Chemical	5.2	"	1979/80: 79
Kockums Industri	43.7	"	1979/80: 79
LKAB	301.0	"	1979/80: 79
LKAB	68.1	"	1977/78: 96 samt
		"	1978/79: 42
Regioninvest	21.1	"	1976/77: 125 samt
		"	1978/79: 127
Uddcomb	26.8	"	1979/80: 79
Summa	511.6		

- Statliga tillskott för täckande av finansiella kostnader redovisas som avdragspost till dessa enligt nedan:

Eiser	5.4	Proposition	1977/78: 73
Kockums Chemical	0.4	"	1979/80: 79
Kockums Industri	8.8	"	1979/80: 79
LKAB	139.0	"	1979/80: 79
Uddcomb	9.2	"	1979/80: 79
Summa	162.8		

- Rörelsens kostnader har ökat med 68,1 Mkr avseende driftskostnader för sysselsättningsprojekt i LKAB. Denna kostnad behandlas i den framlagda resultaträkningen som extraordinär.
- Övriga statliga tillskott redovisas som extraordinär intäkt.

(Mkr)	Gruppen exkl.		Procentuell andel av		Gruppen inkl.	
	Intresseföretag		Intresseföretag		Intresseföretag	
	1979	1978	1979	1978	1979	1978
<i>Resultaträkning</i>						
Fakturerad försäljning	12 177	10 105	4 113	2 385	16 290	12 490
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	-509	-929	- 76	-332	- 585	-1 261
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter	296	-523	134	10	430	- 513
Årets nettovinst (förlust)	193	-513	- 15	- 42	178	- 555
<i>Justerat eget kapital</i>						
Obeskattade reserver	1 831	1 768	203	65	2 034	1 833
Efter beräknad skatt 50 %	-916	-884	-102	- 32	-1 018	- 916
Beskattade reserver	1 141	1 319	60	-	1 201	1 319
Eget kapital	3 902	3 714	1 377	1 390	5 279	5 104
Justerat eget kapital	5 958	5 917	1 538	1 423	7 496	7 340
<i>I Statsföretag AB bokfört värde avseende aktier i intresseföretag enligt ovan</i>			1 089	1 439		

Redovisning av intresseföretag

Redovisningens externa uppgift är att på bästa och mest rättvisande sätt tillgodose olika intressentgruppers skiftande behov av ekonomisk information.

För en samhällsägdd företagsgrupp bedöms en öppen redovisning och fyllig information om gruppens totala ekonomiska engagemang synnerligen viktig.

Mot denna bakgrund görs i detta avsnitt ett försök att presentera den redovisningsmässiga effekten på Statsföretagsgruppens resultat och finansiella ställning när koncernbegreppet vidgas att även innefatta s. k. intresseföretag.

Följande klassificering av bolagen/aktieinnehaven inom Statsföretagsgruppen kan göras. Se även not 17 under rubrik "Kommentarer till moderbolagets bokslut", sid. 78, där Statsföretag ABs aktier och andelar specificeras.

Dotterbolag

Bolag där Statsföretag direkt eller indirekt äger mer än 50% av aktierna eller där i övrigt positivt bestämmande föreligger. Dessa företag ingår i vedertaget koncernbegrepp och konsolideras, dvs. ingen förändring jämfört med nuläget.

Intresseföretag

Grupp 1. 50 % ägda bolag där positivt bestämmande ej klart föreligger.

I denna grupp av företag ingår SSAB Svenskt Stål AB (50%) och Svenska Petroleum AB (50%).

Grupp 2. Delägda företag där Statsföretag har ett rörelseintresse samt ett aktieinnehav större än 20% men mindre än 50%.

I denna grupp ingår Beijer Byggmaterial AB (45%).

Grupp 3. Aktie- och andelsinnehav mindre än 50% och där rörelseintresse ej föreligger. Engagemanget kan i princip ses som en kapitalplacering eller en placering i annat syfte.

I gruppen ingår bl. a. Billfragmentering AB (25%) samt Sweden Center Japan AB (41,7%).

För Statsföretag tillämpas således följande *definition för intresseföretag*: Ett företag är intresseföretag till Statsföretag AB under förutsättning att

- det icke är att anse som dotterbolag
- Statsföretag äger en andel av företagets kapital eller röstvärde som uppgår till mer än 20%.

Dessutom görs en åtskillnad om rörelseintresse finns i företaget eller om ägandet enbart ses som en kapitalplacering i annat syfte.

I föreliggande bokslut för Statsföretagsgruppen redovisas investeringar i intresseföretag enligt den traditionella s. k. anskaffningskostnadsmetoden. För att även komplettera concernredovisningen med uppgifter om intresseföretag har en sammanställning gjorts över resultat- och kapitalandelar totalt (ovan) samt resultat- och balansräkningar i sammandrag enligt följande för respektive intresseföretag. I allt väsentligt följs det utkast avseende redovisning av intresseföretag som återfinns i SOU 1979:46. Av praktiska skäl har endast av Statsföretag AB direktägda intresseföretag medtagits. Dessa är: SSAB Svenskt Stål AB (50%), Svenska Petroleum AB (50%) och Beijer Byggmaterial AB (45%).

Nedan återges i sammandrag resultat- och balansräkningar för redovisade intresseföretag (företagen redovisas totalt dvs. 100%).

SSAB Svenskt Stål AB

är Sveriges största integrerade handelsstålstillverkare med gruvor, masugnar, koksverk, stålverk, valsverk och manufaktur anläggningar. Tillverkningsen utgörs av dels halvfabrikat, dels manufakturade produkter. SSAB är specialiserat på avancerade produkter för varvs- och verkstadsindustri.

Bolaget ägs av: Statsföretag 50%
Gränges 25%
Stora Kopparberg 25%

(Mkr)

<i>Resultaträkning i sammandrag</i>	1979	1978
Fakturerad försäljning	4 097	3 478
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	-410	-670

Resultat före bokslutsdispositioner och skatter	9	13
Årets nettoförlust	- 29	- 84

Balansräkning i sammandrag

Omsättningstillgångar	4 091	3 465
Spärrkonton hos Riksbanken	11	11
Anläggningstillgångar	3 058	2 472
Summa tillgångar	7 160	5 948
Kortfristiga skulder	1 643	1 336
Långfristiga skulder	2 725	1 813
Obeskattade reserver	105	83
Eget kapital	2 687	2 716
Summa skulder och eget kapital	7 160	5 948

Svenska Petroleum AB (SP)

bildades för att tillvarata statens kommersiella intressen på oljeområdet. SP skall bidra till en säkrare svensk råoljeförsörjning och därmed till en ökad försörjningstrygghet för alla oljeprodukter. Verksamheten omfattar bl. a. handel med råolja och oljeprodukter, samordning av oljeupphandling för statens behov, prospektering och råoljeutvinning samt raffinering.

Bolaget ägs av: Statsföretag 50 %

Statens Vattenfallsverk 50 %

(Mkr)

<i>Resultaträkning i sammandrag</i>	1979 ¹	1978
Fakturerad försäljning	3 180	439
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	246	4
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter	241	4
Årets nettovinst	0	1

Balansräkning i sammandrag

Omsättningstillgångar	1 191	186
Anläggningstillgångar	137	2
Summa tillgångar	1 328	188

¹ lämnade uppgifter för 1979 är preliminära

Skr. 1980/81: 11		64
Kortfristiga skulder	290	132
Långfristiga skulder	624	—
Obeskattade reserver	244	3
Beskattad reserv	120	—
Minoritetsintressen	—	3
Eget kapital	50	50
Summa skulder och eget kapital	1 328	188

Beijer Byggmaterial AB

Beijer Byggmaterial AB är landets ledande distributör av byggvaror. Genom egna anläggningar på ett 30-tal orter i Sverige försäljs byggvaror av olika slag till i första hand byggnadsindustrin men också till institutionella köpare, återförsäljare och slutkonsumenter.

Bolaget ägs av: Kooperativa Förbundet (KF) 45 %

Statsföretag 45 %

Beijer Invest 10 %

(Mkr)

<i>Resultaträkning i sammandrag</i>	1979¹	1978
Fakturerad försäljning	1 053	946
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	15	2
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter	17	2
Årets nettovinst (förlust)	0	-1
<i>Balansräkning i sammandrag</i>		
Omsättningstillgångar	377	324
Anläggningstillgångar	84	92
Summa tillgångar	461	416
Kortfristiga skulder	236	215
Långfristiga skulder	145	138
Obeskattade reserver	63	46
Eget kapital	17	17
Summa skulder och eget kapital	461	416

¹ lämnade uppgifter för 1979 är preliminära

Statsföretagsgruppens verksamhetsområden

Statsföretagsgruppens företag verkar inom vitt skilda områden och branscher. En sammanställning av Statsföretag ABs dotterbolag fördelade på åtta verksamhetsområden ger följande bild av storleken och aktiviteterna inom Statsföretagsgruppen under 1979. På grund av större ändringar i koncernsammansättningen under året blir jämförelser för vissa av nyckeltalen mindre meningsfulla, varför tabellen har begränsats till 1979.

Verksamhetsområden 1979 (Mkr)

Verksamhetsområden ¹	Fakturerad försäljning	Resultat före bokslutsdisp. och skatter	Investeringar i anläggningar	Medelantal anställda
Järn- och stålindustri	2 174	-62	388	7 748
Mekanisk verkstadsindustri	1 186	15	65	5 169
Skogs- och byggmaterialindustri	3 815	-32	685	12 391
Kemisk industri	1 529	-54	476	3 633
Konsumentvaruindustri	1 963	273	103	7 787
Serviceföretag	696	18	13	3 430
Utvecklings- och etableringsföretag	161	26	6	478
Övriga företag	813	59	29	5 759
Statsföretag AB	—	-93	0	63
Koncernmässiga justeringar	-160	146	—	—
Summa Statsföretagsgruppen	12 177	296	1 765	46 458

För att ge en bild över den förändring som skett i verksamhetsinriktningen under Statsföretags 10-åriga verksamhet redovisas försäljningen inom de olika verksamhetsområdena i % av gruppens totala försäljning åren 1970, 1973, 1976 och 1979.

Utvecklingen karakteriseras dels av den starka nedgången avseende järn- och stålindustrin samt mekanisk verkstadsindustri och dels av uppgången för såväl skogs- och byggmaterialindustrin som den kemiska industrin. Järn- och stålindustrin har tillsammans med mekanisk verkstadsindustri minskat sin försäljning från att utgöra 54% av gruppens försäljning 1970 till 27% 1979, dvs. en halvering. Här har tillkomsten av Kockums Automation och Kockums Industri ej tillnärmelsevis kompenserat för stål-rörelsens i NJA överförande till SSAB och Karlskrona- och Uddevallavarvets överförande till Svenska Varv. Givetvis har även LKABs svårigheter under senare delen av 70-talet satt sina spår.

När det gäller uppgången för skogs- och byggmaterialindustrin är det förutom förvärvet av Rockwool och bildandet av EssBo framför allt ASSIs starka expansion under hela 1970-talet som slagit igenom. 1970 hade ASSI en försäljning på 570 Mkr och 1979 en försäljning på ca 2 900 Mkr vilket utgör en knapp fjärdedel av Statsföretagsgruppens totala försäljning. Uppgången i den kemiska industrin är hänförlig till förvärvet och expansionen av Berol Kemi/Berexo.

Uppgången för gruppens övriga företag 1979 är hänförlig till införlivan- det av Eiser i Statsföretagsgruppen.

¹ *Järn- & stålindustri*

- LKAB, Luossavaara-Kiirunavaara AB

Kemisk industri

- Berol Kemi AB
- Beroxo AB
- Ceaverken AB
- KabiVitrum AB
- Kockums Chemical AB
- Statsraff AB

Utvecklings- & etableringsföretag

- Regioninvest i Norr AB
- Statsförtag Contracting AB
- Statsföretag International AB
- Svenska Utvecklings AB (SU)
- Svetab, Svenska Industrietablerings AB
- Swedish Industrial Development Corp, SID

Mekanisk verkstadsindustri

- AB Carbox
- Kalmar Kockum AB
- Kalmar Verkstads AB
- Kockums Automation AB
- Kockums Industri AB
- SMT-Pullmax AB
- Uddcomb AB

Serviceföretag

- ABAB, Allmänna Bevaknings AB
- BSK BS Konsult AB
- Liber Grafiska AB

Skogs- & byggmaterialindustri

- ASSI, AB Statens Skogsindustrier
- Nyckelhus AB
- Rockwool AB
- Svenska Torv AB

Konsumentvaruindustri

- SARA AB
- Svenska Tobaks AB

Övriga företag

- AB Eiser
- Holmsund Industricenter AB
- NJA, Norrbottens Järnverk AB
- Svenska Lagerhus AB
- Svenska Skifferolje AB

Moderbolaget

Förvaltningsberättelse

Statsföretag ABs möjligheter att erhålla förräntning på aktiekapitalet i dotterbolagen är liksom tidigare år starkt begränsade. Behov av koncernbidrag och aktieägartillskott i vissa dotterbolag är fortfarande av sådan omfattning att ett negativt resultat redovisas i Statsföretag AB även för 1979. Underskottet har också ökat jämfört med 1978 från 35 Mkr till 117 Mkr.

Det försämrade resultatet beror främst på utvecklingen av finansiella poster mellan åren. Räntenettet i Statsföretag uppgick till -5 Mkr för 1979 jämfört med 69 Mkr för 1978, en försämring med 74 Mkr.

Dispens erhöles ej för befrielse från kommunal beskattning av koncernbidrag i givande bolags kommuner. De därav följande skattekostnaderna har i berörda bolag täckts medelst ägartillskott - 45 Mkr - från Statsföretag, vilket bidragit till resultatförsämringen mellan åren. Beslutet från Budgetdepartementet i dispensärendet erhöles efter det bokslut för Statsföretag AB för 1978 framlagts.

Ansökan om dispens avseende kommunal beskattning - utgörande ca 5 Mkr - av koncernbidrag i givande bolags kommuner har inlämnats för 1979. Bokslutet är upprättat med förbehåll för Budgetdepartementets godkännande av dispensansökan.

Upplåningen i Statsföretag AB har ökat genom upptagande av ett svenskt obligationslån på 150 Mkr samt ett USD lån på 25 milj. eller 116 Mkr samtidigt har ett CHF lån på 40 milj. eller 106 Mkr samt ett svenskt lån på 60 Mkr lösts.

Det särskilda tillskott som erhållits från staten för finansiellt stöd och förlusttäckning i LKAB, för upprätthållande av driften i Eisers norrlandsenheter, för förlusttäckning i Kockumsbolagen och Uddcomb, för finansiering av industriellt främjande i Norrbotten till Regioninvest, för finansiering av Svenska Petroleum samt tillskott avseende marknadsföringsåtgärder och förvärv av marknadsföringsbolag har i redovisningen behandlats som extraordinära intäkter.

Till dotterbolag samt Svenska Petroleum har direkt lämnats aktieägartillskott med 874,0 Mkr och till beskattad reserv har avsatts 63,0 Mkr. Av erhållna tillskott från staten har 263,6 Mkr använts för nedskrivning av bokfört värde på aktier i dotterbolag.

Under verksamhetsåret har Statsföretag AB medverkat till dotterbolagens finansiering genom lån och borgen samt genom nyemission i ASSI med 200 Mkr, i KabiVitrum med 25 Mkr, i Rockwool med 25 Mkr, i Statsföretag Contracting med 5 Mkr samt i Kalmar Kockum med 79 Mkr. Av tillförda medel från staten i samband med övertagandet av Kockums Industri AB har 64 Mkr använts till nyemission i det nybildade moderbola-

get (Kalmar Kockum) för transportdivisionen i Kockums Industri AB; bl. a. bolagen Kockums Industri A/S, Norge och Kockum Industries Ltd., Storbritannien samt Kalmar Verkstadskoncernen. Dessutom har nyemission genomförts i LKAB med 200 Mkr. För denna nyemission har medel erhållits genom tillskott från staten.

Borgens- och ansvarsförbindelser har minskat med 187 Mkr till 1275 Mkr.

Nedskrivning av bokfört värde på aktier i dotterbolag har skett i LKAB med 394 Mkr, varav 200 Mkr möjliggjorts genom ovan nämnt tillskott från staten, samt i Kalmar Kockum med 64 Mkr också möjliggjort genom tillskott från staten. Uppskrivning av aktier har skett i Svenska Tobaks AB med 194 Mkr.

Bokfört värde på aktier i intresseföretag har minskat med 350 Mkr genom upprättande av en reserv för aktier. Resultatmässigt har ingen påverkan skett då den beskattade reserven i 1978 års bokslut upplösts med motsvarande belopp. Till beskattad reserv har under året avsatts 63 Mkr och upplösts 1 Mkr varefter i beskattad reserv per 1979-12-31 kvarstår 62 Mkr (se not 10 till Statsföretags bokslut).

Under 1979 har förvärv skett av Serva Promotion AB från Euroc samt förvärv av resterande aktier i Kalmar Verkstad AB. Från staten har övertagits aktierna i Kockums Industri AB, Kockums Chemical AB samt Kockums Automation AB. Det 50-procentiga innehavet av aktier i Kabi-Gen AB har under året försålts.

Från NJA har övertagits aktieinnehavet i Regioninvest i Norr AB.

Utbetalda löner och arvoden samt medelantal anställda redovisas under "Personal", sid. 47.

Moderbolagets resultaträkning (Mkr)

Not 1

	1979	1978
<i>Finansiella intäkter och kostnader</i>		
Erhållna koncernbidrag (not 2)	104,2	2,0
Erhållna utdelningar (not 3)	1,3	1,0
Ränteintäkter (not 4)	324,2	439,8
Räntekostnader (not 5)	-329,3	-370,8
Övriga finansiella poster, netto (not 6)	- 8,3	- 15,5
Lämnade koncernbidrag och aktieägartillskott (not 7)	-121,6	- 44,3
Administrations- och utvecklingskostnader	- 52,4	- 33,9
Avskrivningar enligt plan avseende maskiner och inventarier	- 0,4	- 0,3
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	- 82,3	- 22,0
<i>Extraordinära intäkter och kostnader</i>		
Tillskott från staten (not 8)	1 200,6	1 189,3
Ägartillskott till dotterbolag (not 8)	-814,0	-1 379,3
Återföring från NJA av tidigare lämnat ägartillskott	-	342,4
Återföring till staten av tidigare lämnat aktieägartillskott	-	- 342,4
Tillskott till utomstående (not 9)	- 71,3	- 12,3
Förändring av beskattad reserv (not 10)	288,1	190,0
Stämpelkostnader	0,0	- 3,6
Nedskrivning av aktier och förändring av reserv för aktier (not 11)	-613,6	0,0
Övriga extraordinära intäkter och kostnader netto (not 12)	- 0,5	2,4
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter	- 93,0	- 35,5
<i>Bokslutsdispositioner</i>		
Uppskrivning av bokfört värde på aktier i Svenska Tobaks AB	194,0	-
Nedskrivning av bokfört värde på aktier i LKAB	-194,0	-
Resultat före skatter	- 93,0	- 35,5
Skatter (not 13)	- 23,6	-
Årets förlust	-116,6	- 35,5

Moderbolagets balansräkning (Mkr)

Not 1

Tillgångar	1979		1978
<i>Omsättningstillgångar</i>			
Kassa och bank	820,6		861,1
Obligationer (not 14)	—		150,0
Kortfristiga placeringar (not 15)	171,0		130,0
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	2,5		4,4
Fordringar, dotterbolag	627,6		371,9
Övriga fordringar (not 16)	<u>875,9</u>	2 497,6	<u>888,5</u>
			2 405,9
<i>Anläggningstillgångar</i>			
Aktier i dotterbolag (not 17)	2 995,2		2 724,4
Aktier, övriga (not 17)	1 090,1		1 440,1
Fordringar, dotterbolag	895,4		956,5
Övriga fordringar	38,0		30,6
Maskiner och inventarier (not 18)	0,4	5 019,1	0,5
Summa tillgångar		7 516,7	7 558,0
Skulder och eget kapital			
<i>Kortfristiga skulder</i>			
Leverantörsskulder	1,1		0,8
Kortfristig del av långfristiga skulder	219,9		175,7
Skatteskuld (not 19)	30,8		6,5
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	88,8		83,7
Skulder, dotterbolag	1 166,5		1 011,9
Övriga skulder (not 20)	<u>61,2</u>	1 568,3	<u>1,0</u>
			1 279,6
<i>Långfristiga skulder</i>			
Skulder, dotterbolag	10,1		1,9
Obligationslån (not 21)	1 519,1		1 571,7
Revers- och in-teckningslån (not 22)	<u>749,3</u>	2 278,5	<u>630,1</u>
Beskattad reserv (not 23)		61,9	350,0
<i>Eget kapital (not 24)</i>			
<i>Bundet eget kapital</i>			
Aktiekapital 3 125 000 aktier à nom. 1 000 kr	3 125,0		3 125,0
Reservfond	808,5		808,6
<i>Ansamlad förlust</i>			
Balanserad förlust	-208,9		-173,4
Årets förlust	<u>-116,6</u>	3 608,0	<u>- 35,5</u>
			3 724,7
Summa skulder och eget kapital		7 516,7	7 558,0
<i>Ansvarsförbindelser:</i>			
Borgens- och ansvarsförbindelser (not 25)		1 275,4	1 462,2

Noterna på sid. 73–80 utgör en del av resultat- och balansräkningen.

Moderbolagets finansieringsanalys (Mkr)

Not 26

Tillförda medel	1974	1975	1976	1977	1978	1979
<i>Internt tillförda medel</i>						
Årets vinst/förlust	37	9	2	-205	- 36	- 117
Avskrivningar enligt plan	-	-	-	-	-	-
Tillskott från staten	-	-	-	-	-1 189	-1 201
Aktieägartillskott till dotter- och intresseföretag	-	-	-	-	1 189	874
Realisationsvinst/förlust på sålda anläggningstillgångar	-	-	-	-	2	-
Förändring av beskattad reserv	-	-	-	-	190	- 288
Upp-/nedvärdering utländska lån	-	-	-	158	38	4
Nedskrivning av aktier	-	-	-	-	-	614
Avgår: Utdelning	- 22	-36	-	-	-	-
Summa	15	-27	2	- 47	- 190	- 114
<i>Externt tillförda medel</i>						
Försäljning av anläggningstillgångar	16	15	-	160	9	-
Minskning av långfristiga fordringar	-	-	-	-	344	109
Ökning av långfristiga skulder	5	626	640	882	311	348
Nyemission	175	175	1 500	-	350	-
Planerad nyemission	-	-	-	350	- 350	-
Aktieägartillskott från staten	-	-	1 301	1 457	1 189	1 201
Aktieägartillskott till dotterbolag	-	-	-1 301	-917	-1 189	- 874
Återföring från NJA av tidigare lämnat aktieägartillskott	-	-	-	355	342	-
Återföring till staten av tidigare lämnat aktieägartillskott	-	-	-	-355	- 342	-
Summa	196	816	2 140	1 932	664	784
Summa tillförda medel	211	789	2 142	1 885	474	670
<i>Använda medel</i>						
Investeringar i maskiner och inventarier	-	1	-	-	-	-
Investeringar i aktier och andelar	360	301	138	142	1 540	535
Ökning av långfristiga fordringar	43	186	754	73	47	55
Minskning av långfristiga skulder	60	12	80	162	675	277
Summa använda medel	463	500	972	377	2 262	867
Förändring av rörelsekapitalet	-252	289	1 170	1 508	-1 788	- 197
<i>Specifikation av förändring av rörelsekapitalet</i>						
Förändring av kortfristiga fordringar	50	122	1 315	476	- 860	241
Förändring av kortfristiga skulder	-296	-53	- 368	113	- 451	- 289
Förändring av likvida medel	- 6	220	223	919	- 477	- 149
Summa förändring av rörelsekapitalet	-252	289	1 170	1 508	-1 788	- 197

Kommentarer till Moderbolagets bokslut

(Belopp i Mkr där annat ej anges)

Not 1 Redovisningsprinciper

Se not 1 sid. 26 till Statsföretagsgruppens bokslut.

Not 2 Erhållna koncernbidrag

Koncernbidrag har under året erhållits från följande dotterbolag:

	1979	1978
ABAB	3,2	2,0
BS Konsult AB	0,5	—
Liber Grafiska AB	0,5	—
Svenska Tobaks AB	93,4	—
Svenska Utvecklings AB	0,6	—
Svetab	6,0	—
Summa	104,2	2,0

Dotterbolag har erhållit koncernbidrag från andra dotterbolag enligt nedan:

	1979	1978
ASSI	23,7	—
Berol Kemi AB	5,6	64,0
AB Carbox	1,3	8,7
Ceaverken AB	12,0	14,8
LKAB	—	100,0
Statsföretag International AB	—	1,9
	42,6	189,4

Dotterbolag som erhållit koncernbidrag direkt från Statsföretag AB återfinnes under not 7.

Not 3 Erhållna utdelningar

	1979	1978
Holmsunds Industricenter AB	0,2	—
Liber Grafiska AB	1,0	1,0
Svenska Tobaks AB, pref.	0,0 ¹	0,0 ¹
	1,2	1,0
Bilfragmentering AB	0,1 ²	0,0 ²
	1,3	1,0

¹ 27 tkr (26 tkr)

² 57 tkr (28 tkr)

Not 4 Ränteintäkter

	1979	1978
Dotterbolag	212,6	309,2
Övriga	111,6	130,6
	324,2	439,8

Not 5 Räntekostnader

	1979	1978
Dotterbolag	120,0	163,0
Övriga	209,3	207,8
	329,3	370,8

Not 6 Övriga finansiella poster

	1979	1978
Kursvinster, realiserade	8,1	11,2
Kursvinster, orealiserade	5,1	29,2
Kursförluster, realiserade	-14,0	- 5,6
Kursförluster, orealiserade	- 7,0	-47,2
Övrigt	- 0,5	- 3,1
	- 8,3	15,5

Beträffande principen för värdering av fordringar och skulder i utländsk valuta samt behandling av därmed uppkomna kursdifferenser, se not 1 sid. 26 till Statsföretagsgruppens bokslut.

Not 7 Lämnade koncernbidrag och aktieägartillskott

Koncernbidrag har lämnats från Statsföretag AB till följande dotterbolag:

	1979	1978
KabiVitrum AB	3,6	-
Nylund Mattor AB	5,7	8,8
Statsföretag International AB	-	1,5 ¹
Stigtex AB	-	6,6
	9,3	16,9

¹ 1450 tkr

Aktieägartillskott har lämnats från Statsföretag AB till följande dotterbolag:

	1979	1978
ASSI	23,1	13,0
Berol Kemi AB	56,0	-
AB Carbox	2,6 ¹	-
EssBo	-	12,5
LKAB	24,6	-
Svetab	6,0	1,9
	112,3	27,4

¹ 2550 tkr

Koncernbidrag har förutom från Statsföretag AB lämnats direkt från dotterbolag till andra dotterbolag enligt nedan:

	1979	1978
ABAB	—	0.2
KabiVitrum AB	—	13.0
Kalmar Verkstads AB	4.5	20.0
Nyckelhus AB	0.8 ¹	0.5
SÅRA	—	3.0
Svenska Lagerhus AB	0.3	0.8
Svenska Tobaks AB	36.6	150.0
Svenska Torv AB	0.4 ²	—
Svetab	—	1.9
	42.6	189.4

¹ 750 tkr

² 450 tkr

Not 8 Tillskott från staten resp. ägartillskott till dotterbolag

Tillskott har erhållits från staten för finansiell rekonstruktion, förlusttäckning m. m. i dotterbolag. Totalt för 1979 års verksamhet har erhållits 1 200.6 Mkr (1 189.3 Mkr).

De erhållna tillskotten har bl. a. lämnats vidare till följande dotterbolag:

LKAB	440.0	För förlusttäckning 1979
Eiser	51.6	För upprätthållande av driften vid Eisers norrlandsenheter
Kockums Automation AB	10.0	För soliditetsförstärkning
Kockums Chemical AB	20.5	För förlusttäckning
Kockums Industri AB	209.9	För förlusttäckning och soliditetsförstärkning
Kalmar Kockum AB	11.0	För förlusttäckning
Regioninvest i Norr AB	35.0	För finansiering av industriellt främjande i Norrbotten
Uddcomb Sweden AB	36.0	För förlusttäckning
	814.0	

Resterande del av erhållna tillskott från staten 386.6 Mkr har använts enligt följande:

För avsättning till beskattad reserv avseende Regioninvest, Eiser samt marknadsföringsåtgärder (jfr not 10)	63.0
För nedskrivning av aktier (jfr not 11)	263.6
För tillskott till Svenska Petroleum avseende finansiering	60.0
	386.6

Not 9 Tillskott till utomstående

Tillskott från staten har erhållits enligt not 8 ovan. Av detta tillskott har 60,0 Mkr lämnats vidare till Svenska Petroleum för finansiering av bolagets verksamhet (prop. 1979/80: 33).

Till Sonab Communications AB har lämnats tillskott med 11,3 avseende tillkommande skatt för tidigare års taxering. Bolaget har sålts till SRA. Communications AB varvid vid försäljningen i avtal har överenskommit att denna tillkommande skatt skall ersättas av säljaren. 1978 års tillskott avser Lövånger Elektronik vilket lämnats, enligt avtal, för förlusttäckning vid försäljning av bolaget.

Not 10 Förändring av beskattad reserv

Vid ingången av verksamhetsåret fanns en beskattad reserv på 350,0 Mkr. Per 1979-12-31 utgör reserven 61,9 Mkr. Förändringen består av:

Omföring av ingående beskattad reserv till reserv för bokfört värde på aktier i intresseföretag	-350,0
Avsättning till beskattad reserv av medel erhållna från staten för:	
Regioninvest i Norr AB	40,0
Eiser	3,0
Marknadsföringsåtgärder och förvärv av marknadsföringsbolag	20,0
Upplösning avseende täckande av kostnader uppkomna i samband med undersökning av alternativ sysselsättning för tekobranschen	- 1,1
Summa förändring	-288,1

Not 11 Nedskrivning av aktier i dotterbolag och förändring av reserv för aktier

	1979	1978
Ceaverken AB	-	-4,0
Kalmar Kockum AB	- 63,6	-
LKAB	-200,0	-
Statsföretag International AB	-	-0,1
Statsraff	-	-0,4
Nedskrivning	-263,6	-4,5
Avsättning till reserv för aktier i intresseföretag	-350,0	-
Minskning av reserv för aktier i dotterbolag	-	4,5
Summa	-613,6	0,0

Not 12 Övriga extraordinära intäkter och kostnader, netto

Extraordinära intäkter:		
Realisationsvinst vid försäljning av aktier i KabiGen AB	0,3	-
Ersättning från Gränges AB avseende Gränges Offshore	0,3	0,6
Extraordinära kostnader:		
Kostnader i samband med undersökning av alternativ sysselsättning för tekobranschen		-1,1
		-0,5

1978 års belopp avser realisationsvinst vid försäljning av värdepapper med 2,7 Mkr samt realisationsförlust vid försäljning av värdepapper med 0,3 Mkr.

Not 13 Skatter

Enligt Regeringsrättens dom från 1977 har fastslagits att den verksamhet Statsföretag AB bedrivit ej är att betrakta som samma förvärvskälla som dotterbolagens verksamhet.

Statsföretag AB erhåller koncernbidrag från ett antal dotterbolag av vilka några bedriver verksamhet på andra orter än Statsföretag. För de mottagna koncernbidragen skall Statsföretag erlägga kommunalskatt fördelat på de orter där givande bolag bedrivit verksamhet. Skattekostnaderna på 23,6 Mkr hänför sig till sin helhet till sådan kommunalskatt.

Not 14 Obligationer

Per 1979-12-31 redovisas inga innehav av obligationer. Under året har de obligationer som innehades 1978-12-31 i svenska statens obligationslån 1978 med 100,0 Mkr samt i Sveriges Statshypotekskassas obligationslån 1978 med 50,0 Mkr sålts.

Not 15 Kortfristiga placeringar

Beloppet avser placering av överskottsmedel i Statsföretag AB hos ett antal placeringsinstitut. Jämfört med 1978-12-31 har beloppet ökat med 41,0 Mkr.

Not 16 Övriga fordringar

Av det redovisade beloppet på övriga fordringar, 875,9 Mkr, hänför sig 856,7 Mkr till fordran på svenska staten. Denna fordran har ökat med 4,2 Mkr enligt följande:

Fordran per 1978-12-31 på svenska staten	852,5
Avgår erhållen del under 1979	-852,5
Tillskott avseende LKAB (jfr not 6, sid. 32)	440,0
Tillskott avseende Kockumsföretagen	265,0
Tillskott avseende Uddcomb	36,0
Tillskott avseende Regioninvest i Norr	40,0
Tillskott avseende Svenska Petroleum	60,0
Tillskott avseende marknadsföringsåtgärder	15,7
Fordran per 1979-12-31 på svenska staten	856,7

I övrigt redovisas kortfristig del av långfristiga fordringar i denna post med 14,9 Mkr, vilket innebär en minskning med 16,3 Mkr.

Not 17 Aktier och andelar i dotterbolag

	Statsföretags andel i %	Antal aktier	Nominellt värde tkr	Bokfört värde tkr	Andel av justerat eget kapital (tkr) ⁵
ABAB. Allmänna Bevaknings AB	100	2 000	2 000	2 400	8 097
ASSI	100	6 000 000	600 000	470 000	1 072 399
Berol Kemi AB	100	600 000	60 000	74 560	97 994
Berexo AB	75 ¹	150 075	37 519	75 019	382 983
BS Konsult AB	100	2 500	250	0	293
AB Carbox	100	50 000	5 000	0	1 737
Ceaverken AB	100	12 000	12 000	0	6 721
AB Eiser	100	400 000	40 000	0	124 743
Holmsunds Industricenter AB	100	500	50	50	821
KabiVitrum AB	100	1 000 000	100 000	149 200	187 657
Kalmar Kockum AB ²	100	13 528	1 353	1 353	
Kalmar Kockum AB. pågående nyemission	100	586 472	58 647	14 987	90 036
Kalmar Verkstads AB	100	200 000	20 000	5 030	60 876
Kockums Automation AB	100	50 000	5 000	0	18 611
Kockums Chemical AB	100	50	5	0	11 627
Kommanditbolaget Kockum Chemical AB & Co ³	100	300	30	0	30
Kockums Industri AB	100	500 000	50 000	0	
Kockums Industri AB. pågående nyemission	100	1 000 000	100 000	0	191 049
Liber Grafiska AB	100	30 000	15 000	18 000	39 080
LKAB	100	550 000	550 000	1 136 000	1 497 437
NJA	100	4 500 000	450 000	450 000	458 170
Nuclear Steam SG AB	100	500	50	0	50
Nyckelhus AB	100	41 000	4 100	4 000	9 768
Regioninvest i Norr AB	100	30 000	3 000	0	40 391
Rockwool AB	100	500 000	50 000	69 291	143 982
SARA AB	100	5 000	5 000	4 900	68 487
Serva Promotion AB	100	5 000	500	800	1 889
SMT-Pullmax AB	100	40 000	40 000	50 000	74 388
Statsföretag Contracting AB ⁴	100	50 000	5 000	5 412	5 362
Statsföretag International AB	100	1 000	100	0	122
Statsraff AB	100	4 000	400	0	401
Svensk Industriell Bioteknik AB	100	50	5	0	5
Swedish Industrial Development Corporation. SID	100	225	808	0	555
Svenska Lagerhus AB	100	50 000	5 000	0	5 805
Svenska Skifferolje AB	100	230 000	23 000	0	26 452
Svenska Tobaks AB (stam)	100	2 990 000	299 000	478 000	
Svenska Tobaks AB (pref.)	47,5	4 750	475	475	764 195
Svenska Torv AB	100	50 000	5 000	5 000	9 256
Svenska Utvecklings AB (SU)	100	25	2 500	0	9 857
Svetab. Svenska Industri- etablerings AB	100	100 000	10 000	0	95 128
Uddcomb Sweden AB	75	600 000	15 000	0	24 742
Summa aktier och andelar i dotterbolag				3 014 477	5 531 196
Avgär: Reserv för aktier				- 19 301	
				2 995 176	5 531 196
Aktier i intresseföretag					
Beijer Byggmaterial AB	45	114 750	5 738	13 500	21 889
Svenska Petroleum AB	50	200 000	20 000	25 005	145 905
SSAB Svenskt Stål AB	50	10 000 000	1 000 000	1 400 000	1 361 131
			1 025 738	1 438 505	1 528 925
Avgär reserv för aktier i intresseföretag				- 350 000	

Summa aktier i intresseföretag			1 088 505	1 528 925
Aktier i övriga bolag				
Bilfragmentering AB	25.2	378	378	126
Biogen N V	2.25	1 125	52	209
Sweden Center Japan AB	41.7	12 500	1 250	1 250
Svensk Metanolutveckling AB	10.0	100	10	10
Summa aktier i övriga bolag			1 690	1 595
Summa aktier i intresseföretag och övriga bolag			1 090 100	

¹ Resterande 25 % ägs av Berol Kemi AB.

² Före detta Skövde Gasbetong AB.

³ Andel i kommanditbolag.

⁴ Före detta Vibola Fyra AB.

⁵ Justerat eget kapital = kapital enligt balansräkningen, beskattade reserver samt 50 % av obeskattade reserver.

Not 18 Maskiner och inventarier

	1979	1978
Anskaffningsvärde	2,5	2,2
Avgår, ackumulerade avskrivningar enligt plan	-2,1	-1,7
Bokfört nettovärde	0,4	0,5

Not 19 Skatteskuld

Skatteskulden ökar med 24,3 Mkr jämfört med 1978-12-31 och hänför sig till kommunalskatt på erhållna koncernbidrag.

Not 20 Övriga skulder

Jämfört med 1978-12-31 har övriga skulder ökat med 60,2 Mkr. Ökningen hänför sig till skuld för tillskott till Svenska Petroleum med 60,0 Mkr.

Not 21 Obligationslån

Under året har upptagits ett svenskt obligationslån på 150 Mkr. Det utländska CHF-lånet på 40 milj. vilket i 1978 års bokslut bokförts till 106,1 Mkr och redovisades bland kortfristiga skulder har under 1979 lösts. Ett USD-lån på 30 milj., 134,3 Mkr, skall amorteras under 1980 varför det redovisas bland kortfristiga skulder per 1979-12-31. Kursförluster med avdrag för kursvinster på de utländska lånen, uppgår till ca 4 Mkr vilket inneburit en ökning av skuldbeloppet.

Not 22 Revers- och inteckningslån

Under 1979 har ett nytt multicurrency-lån upptagits hos Hambros Bank på USD 25 milj., totalt 116,4 Mkr. Kursvinster med avdrag för kursförluster på de utländska lånen uppgår till ca 7 Mkr vilket minskat skuldbeloppet.

Not 23 Beskattad reserv

Den beskattade reserven per 1978-12-31 på 350 Mkr har i bokslutet lösts upp för att användas till reserv för bokfört värde på aktier i intresseföretag. Per 1979-12-31 har avsättning skett för tillskott som erhållits från staten och som ej utnyttjats under 1979 enligt följande:

Tillskott till Regioninvest i Norr		40,0
Tillskott för marknadsföringsåtgärder		20,0
Tillskott till Eiser	3,0	
varav utnyttjat	-1,1	1,9
Summa beskattad reserv		61,9

Not 24 Eget kapital

	Ingående eget kapital 79-01-01	Förändring	Utgående eget kapital 79-12-31
Aktiekapital	3 125,0		3 125,0
Reservfond	808,5		808,5
Ansamlad förlust	-208,9		-208,9
Arets nettoförlust	-	-116,6	-116,6
	3724,6	-116,6	3 608,0

Not 25 Borgens- och övriga ansvarsförbindelser

	1979	1978
Förskott till koncernbolag	65,1	68,2
Pensionsgarantier, utomstående	18,9	14,7
Pensionsgarantier, koncernbolag	351,5	256,5
Lån, utomstående	162,0	322,5
Lån, koncernbolag	415,0	626,0
Övrigt, utomstående	-	10,1
Övrigt, koncernbolag	262,9	164,2
	1 275,4	1 462,2

Med anledning av den negativa resultatutvecklingen i nedan angivna bolag har Statsföretag AB för undvikande av likvidationsåtgärder i dessa bolag för räkenskapsåret 1980 förbundit sig att lämna tillskott till bolagen i sådan utsträckning att bolagens aktiekapital till minst en tredjedel skall vara intakt:

Ceaverken AB

Uddcomb Sweden AB

Med hänsyn till Satsföretag International ABs engagemang i Lyntraco, Nigeria, har Statsföretag AB för undvikande av likvidationsåtgärder i Statsföretag International AB för räkenskapsåret 1980 förbundit sig att lämna tillskott i sådan utsträckning att bolagets aktiekapital till minst en tredjedel skall vara intakt.

Not 26 Finansieringsanalys

Upp- respektive nedvärdering av utländska lån per 1979-12-31 har särredovisats i finansieringsanalysen. Netto har en uppvärdering skett med 4 Mkr (38 Mkr).

Vinstdisposition

Koncernens ansamlade förlust enligt upprättad koncernbalansräkning uppgår till 1 167.6 Mkr och årets vinst utgör 192.9 Mkr. Avsättning till bundna fonder föreslås med 23.1 Mkr.

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att utdelning icke lämnas samt med hänvisning till den framlagda balansräkningen för moderbolaget

att årets förlust	116 621 801 kr
med tillägg av från tidigare år ansamlad förlust	208 893 444 kr
Summa ansamlad förlust	325 515 245 kr

överförs i ny räkning.

Stockholm i mars 1980

Karl-Axel Linderöth
Styrelsens ordförande

Stig Ahlin

Rutger Martin-Löf

Leif Blomberg

Gunnar Nilsson

Lennart Dahlström

Karl-Erik Nilsson

Ulf Laurin

Åke Ståhlbrandt

Gunnar Malmenström

Nore Sundberg

Per Sköld
Verkställande direktör

Revisionsberättelse

Vi har granskat årsredovisningen, koncernredovisningen, räkenskaperna samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för år 1979. Granskningen har utförts i överensstämmelse med god revisionssed.

Den löpande granskningen och granskningen av bokslutet har handhåfts av Bohlins Revisionsbyrå Aktieföretag, som därutöver avlämnat berättelse till oss.

Bland övriga fordringar ingår fordran på svenska staten med 741 Mkr. enligt regeringens proposition 1979/80: 79, vilken ännu inte antagits av riksdagen.

Moderbolaget

Årsredovisningen har upprättats enligt aktieföretagslagen.

Vi tillstyrker.

att resultaträkningen och balansräkningen fastställs, under förutsättning att ovannämnda proposition antages av riksdagen.

att förlusten behandlas enligt förslaget i förvaltningsberättelsen samt

att styrelsens ledamöter och verkställande direktören beviljas ansvarsfrihet för år 1979.

Koncernen

Koncernredovisningen har upprättats enligt aktieföretagslagen.

Vi tillstyrker, att koncernresultaträkningen och koncernbalansräkningen fastställs under ovannämnda förutsättning.

Stockholm den 11 april 1980

Sören Mannheimer

Bernt Nilsson

Karl-Anders Petersson

Knut Ranby
Auktoriserad revisor

Birger Sonesson
Auktoriserad revisor

ABAB, Allmänna Bevaknings AB

Bevakningsföretag med kunder inom såväl den statliga som den privata sektorn. I de tjänster som erbjuds ingår även skyddsplanering och låsservice

Insatserna för expansion på konkurrensområdet ökade avsevärt under 1979.

Vid årets ingång införlivades Svenska Vakt B Svärd AB och Örebro Nattvakt AB i Örebro i företagsgruppen.

Med det nystartade ABAB Totalskydd AB bearbetades den norrländska marknaden under hård konkurrens från Securitas, som helt dominerar denna marknadssektor.

Försäljningen för alla bolagen i gruppen stöddes genom medverkan i säkerhetsmässan SKYDD 79, där ABAB uppträdde tillsammans med Televerkets Larmdivision.

I hård konkurrens erhöll ABAB Skyddsbevakning AB ett femårigt kontrakt avseende Luftfartsverkets flygplatser.

Dessa olika aktiviteter och nyetableringar pressade resultatet för dotterbolagen. Av strategiska skäl övertog ABAB under sommaren 1979 den värdetransportverksamhet, som tidigare bedrivits i samarbete med ASG.

Under våren begärde Stockholmspolisen en avsevärd utökning av ABABs insatser vid vissa tunnelbanestationer i Stockholm, något enligt SL-chefen m. fl. inneburit en betydande förbättring avseende tryggheten och minskad vandalisering i tunnelbanan.

På hösten tecknades ett samarbetsavtal med ASAB Serviceföretaget med syfte att gemensamt marknadsföra och utveckla kombinationstjänster. I samband därmed försälldes lokalvårdsverksamheten till ASAB.

Faktureringen för koncernen ökades från 150 Mkr till 192 Mkr, varav en del genom förvärvet av de båda Örebroföretagen.

Resultatet för moderbolaget är bättre än föregående år men dotterbolagens resultat har pressats på grund av expansion och konkurrens.

Struktureringsarbetet under året har lett till att dotterbolagen fr. o. m. 1980 sammanförs under namnet ABAB Svenska Vakt AB. ABAB Totalskydd AB kommer dock att även under 1980 drivas som ett självständigt företag.

Hans Öström

ABAB i sammandrag	1975	1976	1977	1978	1979
Fakturerad försäljning i Mkr	77.0	99.7	127.1	149.5	191.6
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i Mkr	2.8	6.4	3.3	4.4	3.3
i procent av fakturerad försäljning %	3.6	6.4	2.6	2.9	1.7
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter i Mkr	3.2	6.4	3.2	4.4	4.9
Avkastning på totalt redovisat kapital %	13.8	24.7	10.4	9.8	5.9
Soliditet %	15.1	15.3	15.4	14.9	12.2 ¹
Investeringar i anläggningar i Mkr	1.8	3.3	3.7	3.5	4.7
Medelantal anställda	1 061	1 198	1 454	1 646	2 099

¹ Negativt påverkat av ett extraordinärt högt koncernbidragsuttag

ASSI, AB Statens Skogsindustrier

Sveriges största tillverkare av sågade trävaror, board och kraftliner för wellpappstillverkning

Bättre marknad, bättre resultat

Marknaden för skogsindustrins produkter förbättrades under 1979. ASSI fick god användning av de flesta produktionslinjerna. Priserna kunde höjas efter hand. Men cellulosa och kraftliner säljs i dollar. Dollarkursen föll på nytt under året. En del av prisförbättringarna gick förlorade. Brist på råvara tvingade oss vid några tillfällen att hålla igen tillverkningen.

De enskilda skogsägarnas avverkning låg långt under tillväxten trots att råvarupriserna höjdes kraftigt. En del av förklaringen finns i skatteförhållandena. Import av råvara löste inte problemet – den skulle i de flesta fall givit avskräckande kalkyl. Också energikostnadernas stegring bromsade resultatförbättringen. Ränthöjningarna under året – i Sverige 2,5% – gav ökade finansiella kostnader. Lönestegringarna (8%) översteg produktivitetsförbättringen.

Allt sammantaget gav en höjning av rörelseresultatet i förhållande till 1978 med 206 Mkr och resultatet efter planenliga avskrivningar och räntor förbättrades med 172¹ Mkr. Förlusterna under årets första del kunde dock inte uppvägas av vinsterna mot årets slut – för helåret blev underskottet före bokslutsdispositioner och skatter 50 Mkr.

Marknadsorientering

Planerna för koncernen och dess olika verksamhetsområden innebär att vi satsar på produkter väl anpassade till särskilda behov hos köparna. Vi söker genom nära kontakt med marknaden få impulser till utveckling av produkter och produktsortiment och också en bättre uppläggning av försäljning, distribution och service än vad avlägsnare utomeuropeiska producenter kan erbjuda.

Utvecklingen av våra förpackningsföretag utomlands och hemma tillmäts stor betydelse. Wellpapp- och säckföretagen svarade 1979 för 811 Mkr av koncernomsättningen (28%) och gav en vinst på 97 Mkr.

Vi har f. n. en stark bindning till den kapitalkrävande och till "tunga" processer knutna verksamheten. Den övervägande delen av företagets kapital och omsättning är alljämt hänförliga till processindustrin. Vi måste här ha hög effektivitet, låga kostnader men samtidigt söka öka förädlingsgraden. Ett omfattande program nu under genomförande tar fasta på detta.

¹ Härvid har ASSIs bokslut för 1978 korrigerats med mottaget koncernbidrag, 25,5 Mkr, för förlusttäckning i de från Statsföretag övertagna EssBo-företagen.

Företagets kapacitet för papper och kartongtillverkning kommer 1981 att uppgå till 740 000 ton att jämföra med cellulosa till avsalu, blekt sulfat, om 130 000 ton, dvs. redan en hög andel pappersprodukter. Exempel på specialiteter under utveckling är marmorerad liner, blekta och bestrukna kvaliteter av kraftpapper, plastbelagt papper. Sägade trävaror hävdar sin plats i koncernbilden. Skivtillverkningen förutses inte växa i volym men kan om något år vända förlust till vinst.

Modernisering

Ett omfattande investeringsprogram under 70-talet har lett till att företagets tillverkningsenheter och distributionsanläggningar nu till den helt övervägande delen är ändamålsenliga, tillämpar en modern teknik och uppvisar hög effektivitet.

- Det gäller företagets massa- och pappersbruk i Karlsborg, Piteå och Frövifors. Dessa tre anläggningar inrättas bl. a. för minskat eller slopat oljeberoende till en kostnad av över 200 Mkr med kort återbetalningstid.
- Företagets anläggningar för spånskive- och boardtillverkning är rationella.
- Sågningen har koncentrerats till färre verk som rustats eller håller på att rustas upp – Valåsen och Skinnskatteberg genomgripande, Seskarö, Karlsborg och Lövholmen efter hand.
- Förpackningsföretagen och deras maskinpark har utvecklats i steg.

Ansträngda finanser

Företagets utveckling under 70-talet har krävt mycket kapital. Därtill har den svaga konjunkturen och förlusterna under de senaste fem åren ansträngt koncernen finansiellt. Soliditeten är vid utgången av 1979 24%. Räntenivån har stigit och räntekostnaderna utgör nu 9% av årsomsättningen.

ASSI har inte möjlighet att förbättra finanserna genom försäljning av skogs- och vattenkrafttillgångar. Under de närmaste åren blir det inte några nya expansionsinvesteringar i basanläggningarna – investeringsramarna skall ansluta till planenliga avskrivningar.

Dagsläget ljusare

Med en genomtänkt strategi, ändamålsenlig organisation, kvalificerad personal, rationella anläggningar går företaget in i 80-talet.

För den finansiella återhämtningen är vi emellertid också beroende av utvecklingen i omvärlden – tillgången på och kostnaden för råvara och energi, världskonjunkturen, valutakurserna.

Nu kan märkas viss ökad allmän insikt om det svenska näringslivets utsatta position och större omsorg om industrin och dess kostnadsutveckling. Detta stärker framtidstron.

Den svenska skogsindustrin har trots alla motigheter förbättrat sitt konkurrensläge gentemot de amerikanska producenterna på senare tid. Vi tror att den utvecklingen fortsätter.

ASSI går nu med vinst. Vi räknar med att konjunkturen försvagas något under andra halvåret 1980 men årsresultatet skall bli positivt.

Sigvard Bahrke

ASSI i sammandrag	1975	1976	1977	1978	1979
Fakturerad försäljning i Mkr	1 238,2	1 501,1	1 820,4	2 370,9	2 896,9
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i Mkr	70,9	- 45,7	363,4	280,5	-84,3
i procent av fakturerad försäljning %	5,7	- 3,0	- 20,0	- 11,8	- 2,9
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter i Mkr	72,8	- 44,7	- 238,4	- 225,1	-50,0
Avkastning på totalt redovisat kapital %	5,8	1,9	- 3,3	- 2,0	4,1
Soliditet %	25,1	20,6	17,5	21,1	24,2
Investeringar i anläggningar i Mkr	208,4	285,9	189,1	320,3	634,6
Medelantal anställda	5 636	6 222	7 656	8 843	9 390

Berol Kemi AB

Tillverkare av organisk-kemiska produkter med tillverkningsenheter i Mölndal, Nol, Stenungsund och Örnsköldsvik

Berol 1979 – fortsatt rekonstruktion

Mot bakgrund av den otillfredsställande resultatutvecklingen inleddes i början av 1978 en genomgripande rekonstruktion av företaget. Rekonstruktionsprogrammet, som nu i allt väsentligt genomförts, omfattade en ny ledningsfilosofi och organisation samt en i grunden förändrad inriktning.

Fördjupad tillämpning av ledningsfilosofin

Den nya ledningsfilosofin kan sammanfattas i fyra nyckelord:

- decentraliserat beslutsfattande
- målstyrning
- samråd före beslut
- uppföljning

Redan i mars 1978 ställdes mål och ramar upp för samtliga resultatenheter. Under 1979 har dessa resultatmål brutits ned till mål för avdelningar och grupper. Detta har stärkt engagemanget, frigjort initiativ och ökat handlingskraften.

Det strategiska programmet genomfört

Under hösten 1978 beslutades om en i grunden förändrad inriktning för företaget. Det strategiska program, som blev följden av detta beslut, har i sin helhet genomförts under 1979:

- Förvärv av Domsjö Kemiska Fabriker från Mo och Domsjö AB. Beslut om en väsentlig utbyggnad av kapaciteten av cellulosaderivat i Domsjö. Förbättrade förutsättningar för en effektiv produktion av lösningsmedel.
- Koncentration av produktionen av emulgoler till Stenungsund. Fortsatt produktionalisering.
- Avtal med Överstyrelsen för Ekonomiskt Försvar om långsiktig produktion av etylenoxid i Stenungsund.
- Överlåtelse av Division SOAB (färgbindemedel) till AB Wilhelm Becker.

Ökad inre effektivitet

Genomförandet av det strategiska åtgärdsprogrammet har medfört, att våra affärspositioner nu håller på att förbättras. Även den inre effektiviteten måste dock höjas, varvid det övergripande målet är att öka produktiviteten inom varje enhet med minst 5% per år. Särskilda åtgärder har igångsatts för att nå ett effektivare underhåll samt bättre operativa styrsystem. I syfte att få underlag för ytterligare effektivisering av vår marknadsföring och inköp har förvaltningsrevisioner genomförts.

Resultatet 1979

Vårt omedelbara mål var att under 1979 nå vinst exklusive återstående rekonstruktionskostnader. Koncernens resultat före bokslutsdispositioner och skatter, korrigerat för dessa kostnader, var 2.7 Mkr. Vårt etappmål har därmed nåtts.

En god avsättningskonjunktur samt den ekonomiska politik, som förts i Sverige, har medverkat till den gynnsamma resultatutvecklingen. Den finansiella rekonstruktionen har verksamt bidragit till att minska företagets kapitalkostnader. Helt avgörande för resultatutvecklingen har dock varit många människors vilja att förvandla Berol från ett centralstyrt, resursorienterat förlustföretag till ett modernt omvärldsorienterat och lönsamt företag. De första stegen på den vägen har nu tagits.

Inför 80-talet

Mycket återstår att göra innan Berol når en tillfredsställande lönsamhet. Under 1980 får vi räkna med att sämre konjunkturer i flera länder kommer att försvåra arbetet. Även andra orsaker gör att 1980 resultatmässigt blir ett mellanår. Vi måste därför fortsätta att förbättra produktiviteten och tillämpa en hård och systematisk kostnadskontroll så att vi skapar en stabil bas för vår utveckling.

Men vi måste även satsa på framtiden och gruppera oss så att vi kan utnyttja en ökande förändringstakt i vår omvärld. En särskild utvecklingsorganisation med strategichefer och projektledare har därför införts från årsskiftet. I allmänhet arbetar samma personer i såväl utvecklingsorganisationen som i den operativa linjeorganisationen. Så är exempelvis divisionscheferna som regel även strategichefer för respektive affärsområde. Det uttalade syftet med den nya organisationen är att ge erforderlig tyngd och koncentration åt vår affärsutveckling, så att vi på sikt kan nå en tillfredsställande lönsamhet.

Vårt mål är nu att nå en sådan lönsamhet, att våra medarbetare kan känna en långsiktig anställningstrygghet. Samtidigt vill vi nå en fördjupad delegering och målstyrning. Härigenom skapas förutsättningar för en ef-

ektiv företagsdemokrati, ett ökat engagemang och stärkt gemenskap. I den nya utvecklingsorganisationen kommer många av våra medarbetare att få nya krävande och spännande arbetsuppgifter. Vi har redan många engagerade och kunniga medarbetare i Berol. Därför ser vi framtiden an med tillförsikt.

Ralph Edebo

Berol Kemi i sammandrag	1975	1976	1977	1978	1979
Fakturerad försäljning i Mkr	416.1	474.2	516.4	572.2	558.0
Resultat efter finansiella intakter och kostnader i Mkr	15.7	-45.6	-80.7	-49.2	0.4
i procent av fakturerad försäljning %	3.8	-9.6	-15.6	-8.6	0.1
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter i Mkr	15.7	-45.6	-182.9	1.5	1.8
Avkastning på totalt redovisat kapital %	7.7	-6.8	-8.3	-3.4	5.0
Soliditet %	22.7	13.1	9.0	16.9	17.8
Investeringar i anläggningar i Mkr	97.1	125.3	94.7	240.5	33.5
Medelantal anställda	905	972	1014	964	908

Beroxo AB

Vid årsskiftet 1978/1979 bildades ett särskilt bolag av Oxo-projektet, Division Industrikeremi samt Katalys AB. Berol tecknade 25 % av aktierna i det nya bolaget och erhöll ledningsansvaret. Resterande 75 % av aktierna ägs av Statsföretag. Att färdigställa Oxo-projektet så snabbt och kostnadseffektivt som möjligt har under året varit vår viktigaste uppgift. Genom extraordinära insatser blev anläggningen i allt väsentligt mekaniskt färdigställd till årsskiftet 1979/80. Uppstartandet framskrider programenligt.

Verksamheten i övrigt har under året inriktats på att vidareutveckla Beroxos marknadskontakter i syfte att säkerställa framtida distributions- och försäljningskanaler inför igångkörningen av Oxo-projektet.

Vid Katalys AB löstes de efterhånga utsläppsfrågorna och miljöproblematiken genom installation av ett katalytiskt förbränningssystem.

I Domsjö har ett investeringsprogram genomförts för att anpassa produktionsresurserna till Oxo-projektets förutsättningar. Satsningen i Domsjö kommer att medföra väsentligen större produktions- och transportvolymen än tidigare. Det har därför varit nödvändigt att finna effektiva logistiklösningar. Som första företag i världen har Beroxo långtidschartrat en isbrytande kemikalietanker, som kommer att kunna trafikera Örn-sköldsvik även under vinterhalvåret.

En uppgörelse om spritförsörjningen har träffats med Mo och Domsjö, och med Akzo har ett avtal ingåtts om ättiksyraleveranser.

Häri genom torde grundförutsättningarna för en långsiktig konkurrenskraft i Domsjö föreligga, och Beroxo kommer nu att förfoga över en välintegrerad verksamhet inom Oxo-området.

Försäljning och resultat 1979

Årets verksamhet innebar en försäljning av 179,2 Mkr med ett resultat före skatter på -16,6 Mkr för koncernen. Det ogynnsamma resultatet hänger samman med den uppbyggnad av organisation och marknadspositioner, som skett inför Oxo-projektets driftstart.

Finansiering och likviditet

Genom de under 1978 från staten via Statsföretag AB och Berol Kemi AB tillförda 300,0 Mkr för finansiering av Oxo-projektet och den under januari 1979 genomförda nyemissionen på 100,0 Mkr uppgick koncernens soliditet vid årets slut till 52 %.

Inbetalningar och utbetalningar för Beroxo AB sker via Berol Kemi AB, varför några kassamedel ej redovisas i Beroxo AB. Företagets nettofordran på Berol Kemi AB uppgick per 31 december 1979 till 31,1 Mkr.

Ralph Edebo

BSK BS Konsult AB

Ett konsultföretag inom byggnadsbranschen med uppdragsgivare såväl inom som utom Sverige

Konjunkturen inom byggkonsultsektorn har stadigt förbättrats under större delen av 1979. Byggnadsinvesteringar inom den offentliga sektorn har legat på en hög nivå och planeringen av investeringar inom industrin har ökat. Vissa begränsningar har emellertid blivit alltmer påtagliga under hösten. Dels bromsas bygginvesteringarna generellt av en överhettning på byggarbetsmarknaden, dels bromsas de offentliga investeringarna av det statsfinansiella läget. Sammantaget innebär detta sannolikt att byggkonsultkonjunkturen nått sin topp kring årsskiftet 1979/80.

För BSK-koncernen har ordergångens varit mycket god och orderstocken ökat såväl genom ytterligare uppdrag från Byggnadsstyrelsen som genom avsevärd uppdragsvolym från andra delvis nya beställare inom industri, stat och kommun. Sysselsättningen har därmed varit hög. Den ökade uppdragsvolymen har mötts både genom begränsade nyanställningar och genom inlån och användande av underkonsulter. Lönsamheten har varit normal och enligt budget. De ökade vinsterna av den höga beläggningen har dragits ned av ett antal fastprisuppdrag, som till låga priser tagits under den svåra konkurrenssituationen 1977-78.

Faktureringen för BS Konsult och Skandinavprojekt har under året varit 44.1 Mkr. Resultatet före bokslutsdispositioner och skatter är 0.6 Mkr.

Satsningen på utveckling av nya tjänster och kunder har fortsatt. Verksamheten inom ombyggnadsområdet har ökat snabbt liksom inom energiområdet. Satsning sker även inom området kostnadsstyrning och kalkyl.

Kontorsetableringen i Lund har fortsatt genom att avtal om samarbete med option för köp har tecknats med ett arkitektkontor i staden. Nya uppdrag har påbörjats inom ramen för samarbetet. På utlandssidan har BS Konsult hanterat uppdrag i samband med svenska industrietableringar utomlands. Internt har översyn av organisation och rutiner fortsatt och nytt datasystem är under införande.

För 1980 förutses en i huvudsak oförändrad situation.

Karl-Gustaf Lye

BS Konsult i sammandrag	1975	1976	1977	1978	1979
Fakturerad försäljning i Mkr	30.9	26.1	29.3	33.1	44.1
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i Mkr	0.3	0.1	- 1.7	0.0	0.6
i procent av fakturerad försäljning %	1.0	0.4	- 5.8	0.0	1.4
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter i Mkr	0.3	0.1	- 1.7	0.0	0.6
Avkastning på totalt redovisat kapital %	3.3	1.4	-13.8	0.9	5.6
Soliditet %	7.2	6.1	1.8	1.6	2.1
Investeringar i anläggningar i Mkr	0.3	0.1	0.2	0.0	0.1
Medelantal anställda	144	168	166	159	160

AB Carbox

Ett företag med verksamheten inriktad på utveckling och tillverkning av högtryckspressar

Bolagets verksamhet har under 1979 kraftigt ökat i omfattning främst inom området pressutrustning för formning av grovplåt men även inom affärsenheten för isostatpressar har omfattningen ökat. Den fakturerade försäljningen har mer än fördubblats eller ökat från 8 Mkr 1978 till 19 Mkr 1979.

Intressant marknadssituation

Orderingången 1979 blev endast ca 4 Mkr mot budgeterade 18 Mkr. I slutet av året noterades dock en väsentlig ökning på förfrågningar. Det stora antalet uteliggande offerter inger gott hopp inför 1980 års försäljning.

Kraftig resultatförbättring 1979

1978 års förlustresultat på 8,7 Mkr förbättrades avsevärt 1979 till en förlust på 1,3 Mkr, varav 0,8 Mkr avser resultat efter finansiella intäkter och kostnader och 0,5 Mkr avser extraordinära personalavvecklingskostnader. För 1980 budgeteras nollresultat efter avskrivningar och finansiella poster. På grund av utdragna förhandlingar om försäljning av utrustning för plåtformning föreligger dock risk för förskjutning av fakturering från 1980 till 1981. Detta kan medföra viss förlust 1980.

20-procentig personalminskning och ändrad försäljningsorganisation

Under året har personalen kraftigt minskats genom varsel och uppsägningar av nio tjänstemän samt av fyra tjänstemän genom s. k. naturlig avgång. Personalstyrkan uppgår nu till 49 anställda fördelade på 34 tjänstemän och 15 arbetare.

I början av året inleddes ett försäljningssamarbete med SMT-Pullmax AB (dotterbolag till Statsföretag AB). Detta försäljningssamarbete har ytterligare utvecklats under året.

Ny metod för tillverkning av cylinderfoder

Carbox har sedan 1975 i samarbete med ett japanskt företag bedrivit utvecklingsarbete avseende en ny metod för framställning av cylinderfoder på pulverbasis. Denna nya metod har mött ett stort intresse på marknaden och ett flertal motor- och cylinder-fodertillverkare har beställt provfoder för tester. Förhandlingar har förts med olika intressenter om ett utvecklingsprojekt som innebär framtagning av en pilotanläggning och vidareutveckling av tillverkningsprocessen.

Rolf Tjärnlund

Ceaverken AB

Tillverkare av röntgenfilm och fotosättningspapper

Ceaverken är i många avseenden ett unikt företag. Världsmarknaden för filmprodukter domineras av ett fåtal mycket stora företag. Ceaverken är i detta sällskap mycket litet och har inte heller någon skyddad hemmamarknad.

Under 1970-talet har konkurrensen efter hand härdat. Detta har skett i takt med att råvarukostnaderna, främst kostnaden för silver, ökat kraftigt. Det har i denna utveckling varit lättare för de stora företagen att bära kostnadsökningarna än för ett litet företag som Ceaverken. Företaget har därför under de senaste åren fått svåra lönsamhetsproblem. Rörelseresultatet 1979 är något bättre än föregående år, men förlusterna är fortfarande betydande.

Förändrade förutsättningar kräver anpassning

Företaget har under flera år sålt röntgenfilm på USA-marknaden. Volymen 1979 motsvarade mer än en tredjedel av den totala beläggningen i fabriken. Försäljningen i USA var bunden till långtidsavtal med importören och med återförsäljaren. En avtalad stor minimivolym, oförmånlig prisjusteringsklausul och sjunkande dollarkurs medförde att försäljningen på USA-marknaden blev betungande för företaget och efter hand direkt förlustbringande. Försäljningen har därför avvecklats i och med utgången av år 1979. Detta åsamkade bolaget en extraordinär kostnad på 4,2 Mkr.

Det har inte varit möjligt att omedelbart omplacera USA-volymen på andra marknader. Tillverkningen har därför tillfälligt dragits ned. Produktionsanpassningen skedde successivt under hösten. Detta ledde till att personalöverskott uppstod i företaget, vilket hittills kunnat bemästras utan avskedanden.

Ett litet flexibelt företag kan bli starkt

Genom att försäljningen på USA upphört har företaget fått frihet till marknadsprioritering efter lönsamhet på ett helt annat sätt än tidigare. Detta skall utnyttjas maximalt samtidigt som alla möjligheter till kostnadseffektivisering skall tas till vara i största möjliga omfattning.

Genom marknads- och kostnadseffektivitet skall sålunda en grund skapas för företagets fortsatta utveckling. I denna skall det lilla företagets speciella förutsättningar beaktas och produktinriktningen bestämmas med hänsyn härtill.

Ernst Persson

Ceaverken i sammandrag	1975	1976	1977	1978	1979
Fakturerad försäljning i Mkr	82.4	88.3	82.1	91.3	90.1
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i Mkr	-5.5	-3.9	-5.4	-15.2	-12.3
i procent av fakturerad försäljning %	-6.7	-4.4	-6.6	-16.7	-13.7
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter i Mkr	-5.5	-4.2	-5.4	-15.6	-16.5
Avkastning på totalt redovisat kapital %	-3.0	-2.2	-3.4	-14.1	- 8.0
Soliditet %	22.7	23.6	16.5	13.4	7.9
Investeringar i anläggningar i Mkr	2.3	1.2	4.5	3.0	1.4
Medelantal anställda	267	271	251	237	205

AB Eiser

Skandinavians största tekoföretag med ett produktprogram som omfattar hela tekoområdet från grundtextil tillverkning vid spinnerier och väverier till färdigsydda kläder

1979 var Eisergruppens andra verksamhetsår. Den svenska tekoindustrins ökande lönsamhetsproblem och den otillfredsställande finansiella situationen för de statliga tekoföretagen utgjorde bakgrunden till bildandet av koncernen.

För rekonstruktion av den nybildade tekokoncernen uppsattes två mål:

- Omstruktureringen av i koncernen ingående företag borde vara avslutad inom två år räknat från 1978-01-01.
- Koncernen skall företagsekonomiskt visa 0-resultat år 1980 och ge rimlig avkastning på arbetande kapital från år 1981.

Under de två gångna åren har vi inriktat verksamheten mot att lösa koncernens mest akuta problem. Satsningar har främst skett på att anpassa koncernens produkter till marknadens behov samt att utarbeta och införa en slagkraftig organisation. Den nya organisationen har nu tagit fast form och utgör en grund för den fortsatta verksamheten.

Organisationen omfattar sex divisioner och en liten koncernstab. Den kännetecknas av decentralisering av resultatansvar till dotterbolag och divisioner inom ramen för givna riktlinjer. Genomförandet och inarbetandet av den nya organisationen skedde i nära samarbete med de anställdas fackliga organisationer.

Eisergruppens olika dotterbolag har starkt skiftande förutsättningar beträffande produkter, konkurrenssituation, konjunkturpåverkan osv. Verksamheten i flertalet av företagen präglas av breda produktsortiment, korta tillverkningsserier, hög kundservicenivå samt snabba produkt- och sortimentsändringar. Företagen är starkt affärsmässigt orienterade. Kollektionsframtagning, produktutveckling, val av distributionskanaler osv. i kombination med en rationell tillverkning och ett snabbt beslutsfattande utgör vitala områden för framgång.

Genom riksdagens beslut har koncernen under 1979 erhållit ett kapitaltillskott på 29,1 Mkr för att under tiden 1979-01-01 – 1980-06-30 upprätthålla driften vid enheterna i Norsjö och Sollefteå. Vidare erhöles under året ett tillskott från staten på 22,5 Mkr för att trygga driften vid enheterna i Kramfors, Lycksele och Skellefteå 1979. För bägge tillskotten gäller, att viss del av dem får utnyttjas för att till de berörda orterna förlägga annan verksamhet.

Genom nyetablering av företag för alternativ sysselsättning har under 1979 ca 130 personer överförts från tekotillverkningen. Genom dessa för-

ändringar har tekotillverkningen i Kramfors helt upphört. Även i Norsjö beräknas under 1980 all tekotillverkning upphöra. För de 40 kvarvarande tekoanställda i Lycksele pågår utredningar om alternativ sysselsättning, vilka jag hoppas skall leda till positiva resultat under 1980. Beträffande Skellefteå blev försöken att skapa nya arbetstillfällen resultatlösa. Av denna anledning tvingades vi minska personalstyrkan i Nordkonfektion AB från ca 225 anställda till ca 90 anställda

Ett av de stora glädjeämnena under 1979 har varit, att vi lyckats åstadkomma en kraftig resultatförbättring. Koncernen redovisar en fakturerad försäljning av 719,3 Mkr, vilket är 33,8 Mkr mer än föregående år. Exportens andel av försäljningen uppgick till 34,6% (34,4). Resultatet efter finansiella intäkter och kostnader uppgick till -60,7 Mkr (-107,0), sedan rörelsens kostnader minskats med bl. a. äldrestöd på 31,5 Mkr. Av förlusterna faller 22,7 Mkr på verksamheten vid koncernens Norrlandsenheter.

För 1980 har som allmänna riktlinjer för koncernens budgetarbete gällt, att genom försäljningsökningar och kostnadsbesparingar söka nå det av statsmakterna uppsatta målet om 0-resultat. Vi räknar med en fortsatt bra tekokonjunktur under första halvåret 1980, men tror att en avmattning därefter sker. Alla särskilda åtgärder som krävs för att nå 0-resultat 1980 har vi samlat i ett program kallat "Vändpunkt 80". I "Vändpunkt 80" skall så många som möjligt av de anställda engageras i förbättringsarbetet.

För att i god tid upptäcka avvikelser från budgeten och kunna vidtaga lämpliga motåtgärder använder vi olika hjälpmedel. Som exempel på sådana hjälpmedel kan nämnas nyckeltal för uppföljning vecko- och månadsvis av varulager, kundfordringar, antal minuter per producerat plagg osv. Vid sidan härav kommer budgeten löpande att följas upp på vanligt sätt med hjälp av tertialbokslut, 2-månaders periodrapporter samt månadsrapporter.

Vi får emellertid inte stirra oss blinda på att nå enbart det uppsatta målet för 1980. Vi har därför beslutat att utarbeta en övergripande strukturplan för utvecklingen av koncernens tekoverksamhet under den närmaste 3-årsperioden. Strukturplanen skall ange vår strategiska inriktning för marknader, produkter och anläggningar. Den skall kompletteras med en detaljerad plan för investeringar, utveckling av försäljning och resultat samt finansiering. Nu gjorda utredningar visar att Eiser-koncernen behöver en kraftig förstärkning av sitt eget kapital för att kunna finansiera ersättning av gamla anläggningar samt erhalla en finansiell bas för långsiktig fortsatt verksamhet.

Med den positiva inställning bland alla anställda och den stora yrkes-skicklighet som finns samt som vi menar utmärkta produkter inger 1980 förhoppningar om en kraftig resultatförbättring, vilket självklart förutsätter att alla helhjärtat arbetar för att nå uppsatta mål och att den allmänna konjunkturen ej försämras på ett onormalt sätt.

Åke Kjellman

Eiser i sammandrag	1978	1979
Fakturerad försäljning i Mkr	685,5	719,3
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i Mkr	-107,0	-60,7
i procent av fakturerad försäljning %	- 15,6	- 8,4
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter i Mkr	42,1	- 5,7
Avkastning på totalt redovisat kapital %	- 15,9	- 7,9
Soliditet ¹ %	29,2	26,5
Investeringar i anläggningar i Mkr	11,8	19,3
Medelantal anställda	5 873	5 696

¹ Inkl. negativ goodwill

KabiVitrum AB

Landets näst största läkemedelskoncern

KabiVitrum avslutar i år ett utbyggnadsskede som sträckt sig över fem år. Vi har investerat sammanlagt 500 Mkr i fabriker och laboratorier och företaget har förvandlats från ett huvudsakligen hemmamarknadsorienterat företag till ett internationellt läkemedelsföretag med mer än hälften av försäljningen utanför Sverige.

Samtidigt som vi genomfört detta expansionsprogram har vi i rationaliseringssyfte skapat koncerngemensamma resurser för bl. a. internationell marknadsföring, lager- och förrådshållning samt expedition och orderbehandling. Vi har också ägnat mycket tid och pengar åt att utforma moderna och enhetliga system för bl. a. redovisning och rapportering, produktionsstyrning och förräds- och lagerkontroll. Denna omstrukturering av företaget pågår fortfarande och torde, liksom investeringsprogrammet, avslutas under 1980.

Allt detta har inneburit en enorm kapacitetsutbyggnad inom praktiskt taget alla områden: det har kostat mycket pengar, pengar som lagts ned i verksamheten för att skapa en tryggad framtid.

Vi är ett läkemedelsföretag med ett för vår storlek mycket brett produktprogram, vi har stora exportmöjligheter i våra viktigaste originalprodukter och vi har en mycket omfattande forskning inom våra specialområden. Detta utgör själva grunden för en gynnsam utveckling framöver.

År 1980, då vi avslutar vårt stora utbyggnadsprogram, går vi in i en ny fas då det främst gäller att ta hem rationaliseringsvinster och att snabbt utnyttja våra utökade resurser och därmed förbättra vår lönsamhet.

Under vårt femåriga expansionsskede har ägaren, Statsföretag, tillskjutit 50 Mkr i nytt ägarkapital. Under åren 1976–1979 har vi som koncernbidrag återlevererat 45 Mkr till vår ägare.

Större delen av utbyggnadsprogrammet har finansierats med egna medel och genom lån från våra banker. Den stora upplåningen har ökat våra räntekostnader från ca 4 Mkr år 1976 till över 40 Mkr år 1979.

De ökade räntekostnaderna, de ökade avskrivningarna, ökade kapacitetskostnader för forskning, tillverkning och marknadsföring i förening med en långsammare försäljningsökning år 1979 än genomsnittligt de senaste åren, har lett till att vi för 1979 redovisar en förlust på drygt 20 Mkr.

Även för de närmaste åren måste vi räkna med en fortsatt ganska långsam försäljningsökning. Med en strikt återhållsamhet vad gäller samtliga våra kapacitetskostnader kommer KabiVitrum ganska snart att redovisa en tillfredsställande avkastning på investerat kapital.

Bengt Andrén

KabiVitrum-koncernen i sammandrag	1975	1976	1977	1978	1979
Fakturerad försäljning i Mkr	377,0	441,2 ¹	531,8 ¹	624,2	701,3
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i Mkr	30,5	23,3 ¹	27,7 ¹	26,4	-22,4
i procent av fakturerad försäljning %	8,1	5,3 ¹	5,2 ¹	4,2	- 3,2
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter i Mkr	28,1	24,2 ¹	29,3 ¹	27,1	-22,4
Avkastning på totalt redovisat kapital %	9,0	7,0 ¹	8,1 ¹	7,3	2,3
Soliditet %	35,3	32,0	30,1	22,9	20,6
Investeringar i anläggningar i Mkr	20,7	65,2	94,7	139,6	155,4
Medelantal anställda	1797	2032	2166	2469	2477

¹ Exkl. Linson Instrument

Kalmar Verkstads AB

Tillverkar och marknadsför rälsfordon, gaffeltruckar, lastbärarsystem och dumpers

1979 – omställningarnas år

Vi hade förutsett att 1979 skulle bli ett jobbigt år. Dels var modellbyten och produktionsomläggningar planerade i samtliga företag i gruppen; dels avsåg vi införa datoriserade styrsystem. Sådana åtgärder kostar alltid mycket jobb och pengar.

Gruppens resultat sjönk till 15 Mkr från förra årets branschmässigt exceptionellt höga 35 Mkr. Denna utveckling var förutsedd. Faktureringen blev 339 Mkr (292). Exportandelen uppgick till 51 % mot 54 % 1978.

Ny organisation 1980

I samband med Statsföretags utredningar om Kockums Industri AB beslöts att till Kalmar Verkstads-gruppen överföra division Transport i Landskrona i form av en egen juridisk person, Kockum Landsverk.

Kockum Landsverk jämte vissa utländska försäljningsbolag ägs från 1980-01-01 av det nybildade Kalmar Kockum AB, vars ledning är identisk med Kalmar Verkstads koncernledning. Vid utgången av 1980 avses Kalmar Verkstads-gruppen upplösas och dess olika enheter ingå som självständiga dotterbolag i Kalmar Kockum AB.

Kalmar Verkstad – nya vagn typer gav problem

Under 1977 tog vi ett par stora order på nya vagnar till SJ – 150 fjärtrafikvagnar typ B7 och 30 rälsbussar typ Y1. Bägge dessa nya typer togs ungefär samtidigt i produktion under 1979 och en resultatnedgång var därför oundviklig, eftersom nya vagn typer alltid ger höga inkörningskostnader. Inkörningsperioden för vagn Y1 blev en besvikelse. Vagnen tillverkas på beställning från Fiat, som svarar för konstruktion och levererar allt material. En lång rad oförutsedda händelser inträffade emellertid, bl. a. strejker i Italien och flera konstruktionsändringar begärda av SJ. Tillsammans medförde dessa händelser betydande förseningar och därmed förknippade kostnader. Den totala faktureringen stannade vid 71,4 Mkr (66,9) och resultatet gjorde en djupdykning till 2,8 Mkr (11,5).

Vi hör dock nu vara igenom det värsta och budgeten för 1980 ligger på avsevärt högre tal.

För att förbättra marknadspositionen för personvagnar i Tanzania ingick vi mot slutet av året ett avtal med National Development Corporation och Swedfund att på samägarbasis etablera en godsvagnstillverkning i Dar es Salaam.

Kalmar LMV – expansionen fortsätter

Kalmar LMV fick inkörningsproblem med sin nya serie medeltunga gaffeltruckar. De lättade under hösten men drog ner resultatet.

A andra sidan har under en tvåårsperiod hela produktsortimentet förnyats och anses nu vara marknadsledande. Konkurrenterna kommer troligen att behöva införa åtskilliga av våra maskiners särdrag, vilket medför produktfördyringar för dem. Men vårt nuvarande tekniska försprång kommer då att krympa.

Därför har vi bråttom att bygga ut vår marknadsorganisation för att dra fördel av vårt nuvarande teknikförsprång så att vi får upp tillverkningsvolymerna.

Marknadssatsningarna i de stora potentiellt volymgivande industriländerna fortsätter. Förutom i Skandinavien, där vi nu är marknadsledande, har vi redan skaffat oss ett bra fotfäste i Västtyskland: vi är på väg in i England. I USA visar våra utredningar på en betydande marknad för framför allt våra tyngsta maskiner om dollarn någorlunda håller värdet. Vi kommer däremot inte att få tag i återförsäljare av någon kvalitet om vi inte också kan erbjuda dem medeltunga maskiner, vilka inte kan exporteras lönsamt till USA. Därför behöver vi snarast få igång en lokal tillverkning. Förberedande studier har inletts.

Faktureringen ökade till 251,4 Mkr (213,1) men resultatet sjönk till 15,8 Mkr (27,1), vilket dock motsvarar en avkastning på totalt arbetande kapital på 13% – fortfarande branschmässigt tillfredsställande. Under 1980 budgeteras en viss uppgång.

Kalmar Lagab – dålig investeringslust på marknaden

Transportbranschens utveckling i Sverige blev inte den vi hade baserat vår budget på. Investeringslusten var låg och följaktligen blev efterfragan på Kalmar Lagabs lastbärarsystem inte den förväntade.

Samtidigt som alltså marknaden inte tillät oss driva upp volymen, drog vi på oss höga kostnader för att intensifiera marknadsbearbetningen.

Följden blev ett rörelseunderskott också 1979, -1,3 Mkr (-0,9). Faktureringen uppgick till 26,2 Mkr (20,3 Mkr för 8 månader 1978).

Årets marknadsföringsinsatser ökade emellertid marknadsmedvetenhet om Kalmar Lagab-systemens fördelar påtagligt. Detta kunde avläsas i en kraftigt ökad ordergång mot slutet av året och orderstocken är för närvarande rekordhög.

Förhoppningarna är därför goda att 1980 ska ge bättre utdelning än 1979. Att bryta upp traditioner med system och idéer är emellertid tungt och tidskrävande.

Sammanfattningsvis

Under 1979 ställde vi om oss: nya produkter, nya styrsystem, nya anläggningar, nya organisationsformer.

Det var jobbigt och kostade pengar. Förhoppningsvis skall vi emellertid därmed också ha lagt en bra grund för fortsatt utveckling.

Sven Arnerius

Kalmar Verkstad i sammandrag	1975	1976	1977	1978	1979
Fakturerad försäljning i Mkr	105,3	151,5	218,6	292,3	339,4
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i Mkr	10,9	22,2	31,3	32,7	14,9
i procent av fakturerad försäljning %	10,4	14,7	14,3	11,2	4,4
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter i Mkr	12,0	22,2	31,3	35,1	14,9
Avkastning på totalt redovisat kapital %	12,1	17,2	16,6	14,1	7,7
Soliditet %	23,5	21,4	20,0	22,1	21,0
Investeringar i anläggningar i Mkr	38,0	8,3	20,4	22,1	30,4
Medelantal anställda	624	676	732	936	1014

Kockums Industri AB

(Ingår i Statsföretagsgruppen fr. o. m. den 16 juni 1979)

Utvecklare, tillverkar och marknadsför maskiner för skogsbruk, sågverksindustrin samt träomvandlingsindustrin – ett komplett produktprogram från skogsavverkning till plank och förädlad vara

Kockums Industri AB (KIAB) övertogs av Statsföretag i juni 1979 enligt regeringens beslut 1273/79 av den 31 maj samma år. Företaget hade vid övertagandet tillverkningsenheter lokaliserade på fem orter i Sverige (Göteborg, Filipstad, Landskrona, Stensele och Söderhamn) och vid dotterbolag i Australien, Kanada, Storbritannien och USA. Till KIAB hörde då också försäljningsbolag i Finland och Norge. KIABs huvudkontor var lokaliserat till Malmö.

Verksamheten omfattar huvudsakligen utveckling, tillverkning och marknadsföring av maskiner och anläggningar för sågverksindustrin, hyvelmaskiner, skogsbruksmaskiner och tunga fordon för entreprenadverksamhet. Verksamheten i Australien inkluderar pulverhanteringsutrustningar och i Storbritannien glidförmögjutning.

Medelantalet anställda uppgick till 2 243, varav 1 487 i Sverige. Den konsoliderade faktureringen var 1979 722 Mkr. Moderbolagets fakturering uppgick till 409 Mkr.

För KIAB-koncernen innebar 1979 en kraftig ökning av orderingen, främst i Sverige, beträffande maskiner och anläggningar för sågverksindustrin samt skogsbruksmaskiner, en följd av den förbättrade skogskonjunkturen. För 1980 förutses emellertid en viss avmattning med sviktande ordergång för dessa två huvudproduktlinjer, framför allt under andra halvåret.

För den tredje huvudproduktlinjen inom moderbolagets verksamhetsområde, entreprenadmaskiner, blev 1979 en besvikelse genom bortfall/försening av större projektorder.

Under 1979 fungerade moderbolagets marknadsföring i tre divisioner: *Skogsbruksdivisionen* med skogsbruksmaskiner, *Skogsindustridivisionen* med maskiner och anläggningar för sågverksindustrin och *Transportdivisionen* med dumpers inom området entreprenadmaskiner.

Skogsbruksdivisionen är marknadsledande i Norden, som liksom för Skogsindustridivisionen utgör hemmamarknad. Skogsindustriprodukterna har emellertid totalt funnit större avsättning utanför Norden, där tyngdpunkten utgörs av Nordamerika. Med dotterbolagen i Kanada och USA kan KIAB-koncernen räknas till en av världens största enheter inom Skogsindustridivisionens produktområde. Transportdivisionens verksamhet är liten i jämförelse med världens stora, men har på de marknader man bearbetar – Norden, Östeuropa, vissa arabländer och ett par länder i Asien – vunnit marknadsandelar på närmare 25%.

1979 års konsoliderade resultat blev en förlust på 112 Mkr efter finansiella intäkter och kostnader och moderbolagets motsvarande förlust blev 128 Mkr.

KIABs interna problem är huvudsakligen en överdimensionerad administration med bristfälliga hjälpmedel och styrinstrument och en därav till stor del betingad låg effektivitet i produktionen.

Därav följer inte bara höga administrations- och produktionskostnader utan också begränsningar i möjligheten att erbjuda attraktiva leveranstider i det för skogsbruks- och skogsindustriprodukter ännu gynnsamma konjunkturläget. Därtill kommer att varvskrisen, som drabbat Kockums-koncernen, för KIAB medfört att såväl miljö- som effektivitetshöjande investeringar fått anstå under de senaste åren.

Under året har förändringar i organisationen beslutats och även delvis genomförts. Transportdivisionen med produktionsenhet i Landskrona har lagts under Kalmar Verkstads-koncernens operativa ansvar för att vid årsskiftet formellt överföras som ett nytt dotterbolag till koncernen. Organisationsstrukturen, som kännetecknats av centrala förvaltningar för produktion, ekonomi, personal, konstruktion och materialhantering – vid sidan av divisionerna – har förändrats så att de centrala förvaltningarna upphör. De inkluderas i respektive division, som i den nya organisationen får totalt ansvar för utveckling, produktion och marknadsföring av sina respektive produktlinjer och därmed också för lönsamheten i sin verksamhet. KIABs huvudkontor har samtidigt flyttats till Söderhamn.

En genomgripande översyn av hela företaget har inletts. Översynen sker med konsult hjälp och utmynnar successivt i åtgärdsprogram inom det totala rekonstruktionsprojektet för företaget.

Under året har Waco AB och verksamheten inom Jonserefs Träteknik-division förvärvats. Därmed har KIAB tillförts enheter med utveckling, produktion och marknadsföring av träförädlingsutrustningar för sågverk, hyvlerier och snickerier, främst hyvelmaskiner.

Produktutvecklingen har inom Skogsbruksdivisionens produktområde koncentrerats till standardisering och inriktning mot system med basmaskiner och påbyggnadsenheter. Utvecklingsinsatserna inom Skogsindustridivisionens verksamhetsområde har inriktats mot utrustningar för ökat utbyte inom olika delar av sågprocessen. Tillgång till teknik för automatisk kvalitetsbedömning, "Optitekniken", i samband med kantverk har förvärvats. Utveckling inom området vidareförädling av träåvaren har bedrivits, bl. a. i projektet Spånträbalk. Transportdivisionens produktutveckling siktar mot en breddning av produktsortimentet och en teknisk, miljö- och prestandamässig modernisering av produkterna.

KIAB, exklusive Transportdivisionen, så som företaget går in i 80-talet, har att verka på en överetablerad marknad som vid den väntade konjunkturavmattningen kommer att innebära problem. Främst gäller detta Skogsbruksdivisionen, inom vars produktområde överetableringen är speciellt uttalad.

Finansiellt kommer KIAB att direkt påverkas av riksdagens beslut beträffande Statsföretags hemställan till Industridepartementet. Det rekonstruktionsprogram som nu inletts utgår ifrån att offerten i allt väsentligt accepteras (se vidare not 6, sid. 32).

KIAB förutser förluster under rekonstruktionsperioden, som sträcker sig ett par år framöver. Därefter torde det vara möjligt att uppnå ett balanserat resultat. Osäkerhetsfaktorerna är bl. a. vad som kan åstadkommas strukturellt inom respektive branscher och statsmakternas beslut beträffande Statsföretags hemställan.

Nils Kjellander

Kockums Automation AB

(Ingår i Statsföretagsgruppen fr. o. m den 16 juni 1979)

Utvecklar, tillverkar och marknadsför produkter och system med tyngdpunkt på *processstyrning inom sågverksindustrin, akustisk signalering samt lastfallsberäkning och automatisering ombord på fartyg*

Större delen av företagets produkter säljs över hela världen. På några av produktområdena, såsom lastfördelningsinstrument, har företaget en dominerande marknadsposition internationellt sett. Orderingen 1979 uppgick till 57.3 Mkr (57.0).

Bolaget är framför allt beroende av konjunkturerna inom skeppsbyggeri och sjöfart samt träindustrin. Inom det förstnämnda området har konjunkturen varit fortsatt svag. I slutet av 1979 inträffade dock en förbättring, vilket kan innebära att volymminskningen för bolagets marina produkter bryts under 1980.

Den nordiska sågverksindustrin har under 1979 haft en högre investeringsnivå än året innan. Trots en hårdare konkurrens har Kockums Automation lyckats öka sin ordergång med ca 20%.

Faktureringen under 1979 uppgick till 60.7 Mkr (58,3 Mkr).

Resultatet före extraordinära poster uppgick för 1979 till 6.1 Mkr (6.2), vilket får bedömas som tillfredsställande. Med anledning av bolagets överförande till Statsföretag den 15 juni 1979 har resultatet belastats med betydande extraordinära kostnader på sammanlagt 5.2 Mkr, beroende på dels ändrade värderingsprinciper, dels ökad inkurensereservering. Resultatet före bokslutsdispositioner och skatter blir härigenom 0.8 Mkr (6.2).

En ökning av bolagets eget kapital har bedömts erforderlig för att trygga den fortsatta utvecklingen. Medlen härför – 10 Mkr – har erhållits från staten via Statsföretag som ägartillskott (se vidare not 6 sid. 32).

För att motverka effekterna av den svaga marknadstillväxten kommer bolaget att under 1980 söka bredda sin verksamhet till nya områden. Denna satsning beräknas få effekt på försäljningen fr. o. m. 1981.

För 1980 förutses en ökning av faktureringen med ca 10%. Kostnaderna ökar något mer till följd av bl. a. satsningarna på nya produktområden samt flyttning till nya lokaler. Vinsten beräknas därför minska något.

Jochum Beckman

Kockums Chemical AB

(Ingår i Statsföretagsgruppen fr. o. m. den 16 juni 1979)

Tillverkar och marknadsför mätsystem avseende tid/temperatur för att kontrollera behandlingen av produkter som är känsliga i temperaturhänseende

Utvecklingsarbetet på företagets huvudprodukt, i-point® TTM (Time Temperature Monitor), har under 1979 resulterat i att den första generationen av produkten blivit färdigtestad och klar att i större skala marknadsföras.

i-point® TTM är avsedd att övervaka behandlingen av tid/temperaturkänsliga produkter såsom i första hand kylda och djupfrysta livsmedel, farmaceutiska preparat etc. Den är baserad på biokemiska processer, som har förmågan att på samma sätt som tid/temperaturkänsliga produkter registrera, integrera och ackumulera påverkan av tid i kombination med temperatur.

Genom ett irreversibelt färgomslag ger i-point® TTM signal, när de på förhand satta gränserna för tillåten påverkan överskridits.

i-point® TTM, som tillhandahålles i form av en självhäftande etikett, följer den vara som skall bevakas hela vägen från förpackningstillfället till den slutliga användningen och kan ses som en förbättring och vidareutveckling av den för produkter med begränsad hållbarhet alltmer använda datummärknigen.

Förutom i-point® TTM har Kockums Chemical AB på sitt utvecklingsprogram ett antal patenterade eller patentsökta biokemiska produkter och processer, som kan få betydelse inom bl. a. miljö- och hälsovård.

Marknadsföringen av i-point® TTM har under året intensifierats, och en hel del av de fältförsök som hos olika tilltänkta kunder i såväl Europa som USA igångsatts väntas under kommande år resultera i regelbunden användning och återkommande köp.

Detta innebär, att företagets verksamhet väsentligen kommer att behöva utökas. En följd därav blir att organisationen också måste utvecklas från att, som hittills, haft inriktning på i huvudsak produktutveckling, till att inrymma funktioner för även marknadsföring och produktion.

Planeringen av detta arbete startades under hösten 1979, och det pågår nu med hjälp av en internationell konsultfirma.

Resultatet härav, bl. a. i form av en strategisk långsiktplan, beräknas kunna föreläggas styrelse och ägare under senare delen av maj månad 1980.

Kjell Blixt

Liber Grafiska AB

Ett företag inom den grafiska branschen med förlag, tryckeriverksamhet och utbildning

Libers förutsättningar inför 1980-talet är goda. Vi har under de gångna åren utvecklat våra verksamhetsområden och 1979 blev med en vinst på 12,3 Mkr det bästa året hittills för Liber. Koncernen består nu av fem producerande divisioner inom moderbolagets ram och två rörelsedrivande dotterbolag. Verksamheten bedrivs i huvudsak i Stockholm, Malmö, Lund och Växjö.

LiberFörlag är den omsättningsmässigt största divisionen inom Liber och svarar ensam för närmare 45 procent av koncernens externt fakturerade försäljning. Divisionen fungerar genom Allmänna Förlaget som ett gemensamt inköpskontor för de statliga myndigheterna. Verksamheten har under de tio år den bedrivits i nuvarande form varit föremål för ett konstant intresse från politikernas sida. Höstriksdagen biföll med knappast möjliga majoritet regeringens förslag att på sikt avskaffa Allmänna Förlagets nuvarande särställning och ersätta denna med annan lämplig inköpsordning. Inom LiberFörlag finner vi detta beslut olyckligt. Nuvarande regler möjliggör för de myndigheter som så önskar att få smidig hjälp med upphandlingsarbetet, medan de som vill ordna inköpen på annat sätt kan göra detta. Allmänna Förlaget bidrar också aktivt till en spridning av tryckeriuppdragen över landet. Under 1979 levererade 37 tryckerier för vardera minst 1 Mkr och ytterligare 15 för vardera minst 0,5 Mkr till staten. Ca 20 procent av Allmänna Förlagets inköp gjordes från systerdivisionen LiberTryck. Vi utgår från att Allmänna Förlagets betydelsefulla roll som inköpare av grafiska produkter skall fortsätta och vidareutvecklas.

LiberHermods driver läroplansbunden distansundervisning inom och utom landet i samarbete med utbildningsmyndigheterna samt marknadsför dessutom kortare och längre kurser av olika slag, en del på akademisk nivå, samt är inriktat på utbildningsservice till företag, myndigheter och organisationer. En unik modell för testning och intensivutbildning i språk lanserades för något år sedan och har mottagits mycket positivt av marknaden. LiberHermods bedöms ha goda utvecklingsmöjligheter efter den omstrukturering bort från den traditionella brevundervisningen som nyligen genomförts.

LiberKartor är det ena av landets två fria kartförlag av betydelse. Verksamheten är historiskt nära knuten till de statliga kartmyndigheterna och till huvudsaklig del baserad på det allmänna kartmaterialet. LiberKartor svarar för marknadsföring och distribution av de allmänna kartorna samt har för närvarande ensamrätt till följdproduktionen från dessa. Kraften har under många år varit verksamma för att ändra på LiberKartors ställning och uppgifter. Den senaste utredning som berört LiberKartor är

Kartutredning 78 som i februari 1980 lämnade sitt slutbetänkande. I betänkandet föreslås att det allmänna kartmaterialet skall göras allmänt tillgängligt mot avgift. Detta i förening med vissa andra förslag i betänkandet bedöms medföra betydande negativa effekter på LiberKartors möjligheter att framgångsrikt fortsätta den hittills bedrivna verksamheten. Vi hoppas att regeringen tar hänsyn till kartutredningens ekonomiska genomgång som klart visar på att en ändring av nuvarande arbetsfördelning mellan lantmäteriverket och LiberKartor är ofördelaktig och ger staten lägre bidrag.

LiberLäromedel är det näst största läromedelsförlaget i landet med ca en femtedel av marknanden. Försäljningen av läromedel till grundskolan och gymnasieskolan är helt dominerande men har volymmässigt stagnerat under senare år. Försäljningen av böcker för universitet och högskolor samt olika former av vuxenutbildning utgör en intressant och växande marknad för divisionen.

LiberTryck tillhör de största civiltryckerierna i landet. Produktionen är inriktad på statliga publikationer samt läromedel och andra förlagsprodukter åt systerdivisionerna. Ett särskilt blankettryckeri ingår också i divisionen. Divisionen har en särskild styrka på sätteriområdet där man har både stor kapacitet och mycket avancerad teknik.

Fritzes Hovbokhandel har på några år utvecklats till en av de mest aktiva och intressanta boklådorna i landet. Försäljningen över disk har ökat kraftigt, bl. a. sedan Fritzes 1978 gick in på kursbokmarknaden. I slutet av 1979 övertog Fritzes bokhandeln i Täby Centrum norr om Stockholm samtidigt som man etablerade en tillfällig fyndbutik i centrala Stockholm. Fritzes avvaktar nu lämpligt tillfälle för ytterligare etablering i Stockholmsområdet.

Skrivab arbetar från Växjö med försäljning av skriv- och kontorsmateriel samt förskolematerial. Kunder är främst skolor och förskolor, drätselkontor samt industri- och handelsföretag. Mindre och medelstora företag i södra Sverige nås genom Kontorsleverantören som är en kedja av privatägda mindre kontorsgrossister. Verksamheten har expanderat kraftigt under flera år och en nybyggnation av kontor, lager och fabrik i Växjö har nyligen beslutats.

Om Libers verksamhetsområden skall kunna växa i den takt vi planerar fordras att den vinstnivå på 12 Mkr som uppnåddes under 1979 minst bibehålles. Även om vi för 1980 budgeterar ett något lägre resultat anser vi att det i ett längre perspektiv är möjligt att upprätthålla den nu uppnådda resultatnivån.

Karl-Axel Swedérus

Libër i sammandrag	1975	1976	1977	1978	1979
Fakturerad försäljning i Mkr	279,7	325,7	361,6	402,7	460,6
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i Mkr	- 2,3	1,5	5,1	4,9	12,3
i procent av fakturerad försäljning %	- 0,8	0,5	1,4	1,2	2,7
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter i Mkr	0,2	1,5	5,1	4,9	12,3
Avkastning på totalt redovisat kapital %	0,1	3,1	4,9	4,9	8,3
Soliditet %	19,8	20,4	20,3	17,9	17,9
Investeringar i anläggningar i Mkr	14,5	4,4	4,6	22,4	8,4
Medelantal anställda	1 190	1 147	1 124	1 141	1 170

LKAB, Luossavaara-Kiirunavaara AB

Sveriges största gruvföretag och en av världens ledande exportörer av järnmalm

Den internationella handeln med järnmalm var 1979 volymmässigt den största hittills, om man undantar 1974. Stålindustrins produktion 1979 var hög under våren men under senare hälften av året pekade tecken alltmer på att stålkonjunkturen nått sin kulmen. I USA sjönk produktionen redan från mitten av året medan den inom EG och i Japan låg på hög nivå året ut. Jämfört med 1978 ökade produktionen inom EG och i Japan med 17 milj. ton.

Inför prisetförhandlingarna på malm för 1979 rådde osäkerhet om stålmarknadens utveckling. Järnmalmsexportörerna hade stora svårigheter att få gehör för krav på mer betydande malmprishöjningar. Resultatet för LKABs del blev en prishöjning i svenska kronor med i genomsnitt 3 procent för fosformalm och 6 procent för lågfosformalm.

För 1980 beräknas LKABs leveransvolym komma att ligga på samma nivå som 1979, dvs. ca 26 milj. ton.

Inför 1980 års prisetförhandlingar senhösten 1979 ansågs allmänt att stålkonjunkturen var vikande. Den bättre balansen mellan tillgång och efterfrågan fick därför inte den genomslagskraft på malmpriserna som exportörerna hade räknat med. Sjöfrakterna hade samtidigt stigit på grund av oljeprishöjningarna, vilket reducerade den prishöjning som malmköparna ansåg sig kunna acceptera. Av höjningen i Rotterdam på ca 35 procent kom 25–30 procent den svenska malmen tillgodo som prishöjning i Narvik respektive Luleå, räknat i dollar. Genom kvarstående leveranser till 1979 års priser, samt en ytterligare försvagad dollarkurs, blir dock prishöjningen i svenska kronor lägre.

LKABs resultat, efter finansiella poster, blev -492 (-675) Mkr. Leveransvolymen har visserligen ökat men malmpriserna är fortfarande alltför låga. Trots bättre kapacitetsutnyttjande och fortsatt sänkning av produktkostnaderna är resultatet därför otillfredsställande. Det bör emellertid vara möjligt att 1980 uppnå en väsentlig förbättring.

Riksdagen beviljade under våren 1979 LKAB 700 Mkr som finansiellt stöd. 500 Mkr avsåg förlusttäckning för 1978 medan 200 Mkr tillförts LKAB i form av nyemission. Regeringen föreslår i proposition till riksdagen att LKAB som ägartillskott skall erhålla 440 Mkr för förlusttäckning.

Det målmedvetna arbetet på att effektivisera verksamheten, förbättra konkurrenskraften och öka lönsamheten fortsatte under hela 1979.

Allmänt rekryteringsstopp rådde året ut men viss nyanställning av nyckelkategorier, t. ex. bergarbetare, gjordes under hösten. Sedan anställ-

ningsstoppet genomfördes 1976 har antalet anställda inom järnmalmverksamheten minskat med 1 200 personer. Till detta kommer att egen personal övertagit en del arbeten som tidigare utförts av entreprenörer. Totalt kan man därför räkna med en personalminskning på ca 1 500 personer. Produktionskostnaderna totalt sett har dock inte ökat under perioden 1976–1979. Elförbrukningen har t. ex. minskat, trots en produktionsökning med 6,3 % (ökningen för pellets var 26,5 %). Oljeförbrukningen har i stort sett varit oförändrad trots ökad pelletsproduktion (med 1,8 milj. ton). Vidare har användning av främmande tjänster minskat med 75 Mkr och materielkostnaderna varit oförändrade, trots prishöjning med ca 30 %.

Personalöverskottet bedömdes vid årsskiftet 1978/79 motsvara ungefär 650 anställda. 120 personer har beretts sysselsättning i projekt som påbörjades 1978 och som finansierats av Statsföretag AB. För sysselsättning av resterande personal, ca 530 personer, beviljade riksdagen ett bidrag om 135 Mkr utöver från 1978 kvarstående 26 Mkr att användas för främst tidigareläggning av väsentligen investeringsarbeten.

Breddningen av koncernens verksamhet fortsatte och koncentrerades i första hand till tre huvudområden, nämligen utvinning och handel med energiråvaror, utvinning av andra mineraler än järnmalm samt marknadsföring av tekniskt kunnande.

Särskilt intresse ägnades kolområdet. Under 1979 bildades det helägda dotterbolaget LKAB Kol AB som i början av 1980 förvärvade kol- och koksrörelsen inom Dahllöfs Bränsle AB med dotterbolag.

Utvinning av torv som bränsle till en hetvattenpanna i Gällivare förbereds tillsammans med Vattenfall.

Vid kopparfyndigheten Viscaria påträffades ytterligare malm med förmodligen högre kopparhalt än i tidigare känd malm. Beslut om detta projekt kommer att tas under 1980.

LKABs totala satsning på prospektering uppgick 1979 till drygt 40 Mkr.

Järnmalmsrörelsen är beroende främst av den internationella stålkonjunkturen. Även med en långsam expansionstakt kommer stålindustrin att behöva ökande kvantiteter järnmalm. Öppnandet av nya exportgruvor har i stort sett upphört främst på grund av alltför höga investeringskostnader. Fortsätter malmprishöjningarna kommer dock även nu aktuella projekt att kunna finansieras och marknaden tillföres då ökade kvantiteter kring mitten av 1980-talet. Intill dess kan en bättre balans mellan tillgång och efterfrågan förutses. Detta liksom LKABs närhetsfördel till den europeiska marknaden bör göra det möjligt för LKAB att åter nå nödvändig lönsamhet. Fortsatt forskning och framtagning av nya malmkvaliteter, främst pellets, samt intensifierad marknadsföring kommer också att bidra härtill.

LKABs expansion kommer dock främst att ligga inom verksamhetsområden utanför järnmalmen. I första hand gäller det andra metaller, industriråvaror, apatit samt fasta energiråvaror, bl. a. kol. Men goda utveck-

lingsmöjligheter finns även inom LKABs andra verksamhetsgrenar, bl. a. internationell försäljning av know-how, teknik och utrustning för gruvbrytning eller transporter.

Sven Johansson

LKAB i sammandrag	1975	1976	1977	1978	1979
Fakturerad försäljning i Mkr	1 845,6	2 059,3	1 623,5	1 823,0	2 174,4
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i Mkr	321,9	21,8	-620,5	-675,2	-492,0
i procent av fakturerad försäljning %	17,4	1,1	- 38,2	- 37,1	- 22,6
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter i Mkr	314,0	26,5	-642,8	-367,0	- 61,6
Avkastning på totalt redovisat kapital %	11,2	0	- 11,5	- 10,8	- 7,2
Soliditet %	58,9	49,9	36,6	30,2	38,4
Investeringar i anläggningar i Mkr	364,1	577,8	557,6	397,3	387,5
Medelantal anställda	8 658	8 948	8 688	8 074	7 748

Nyckelhus AB

Tillverkar och marknadsför monteringsfärdiga samt nyckelfärdiga volymhus

Marknaden

Som vanligt de senaste åren uppfylldes inte bostadsbyggnadsplanerna. Målet, drygt 60 000 igångsatta lägenheter, blev knappt 56 000 i verkligheten. Jämfört med föregående år minskade småhusen med drygt 5% till ca 38 400. Den största minskningen var för hus utan statlig beläning. Trenden tycks vara klar – en långsamt vikande marknad.

Nyckelhus fortsätter att ta marknadsandelar och tillhör nu de tre–fyra största företagen på styckehusmarknaden. Expansionen sker på volymhussidan medan blockhusen liksom tidigare minskar i antal.

Det ekonomiska läget i Danmark gör att marknaden där fortfarande är trög.

Bostadspolitiken

För 1980 planeras ånyo en igångsättning av 60 000 lägenheter. Mot bakgrund av hur planerna uppfyllts de senaste åren kan man hysa vissa tvivel om att målet kommer att uppnås. Det finns ett visst politiskt tryck att öka byggandet av flerfamiljshus på bekostnad av småhusen. Om sedan befintliga styrmekanismer räcker till är en annan fråga.

Höjningarna av räntorna, energipriserna och avgifterna medförde starkt ökade boendekostnader för villaägarna under 1979. Trots lugnande försäkringar under valrörelsen om att de ökade taxeringsvärdena inte skulle slå igenom på boendekostnaderna är det förståeligt att vissa tvivel på detta har insmugit sig hos villaägaren eller -spekulanten med hänsyn till de utspel från skilda politiska läger som därefter har skett i fråga om räntecavdrag och dylikt.

Fakturering och resultat

Nyckelhus levererade under 1979 totalt ca 720 hus vilket var färre än budgeterat. Den stränga vintern i början på året medförde ett bortfall av leveranser som var svårt att ta igen senare under året. Vidare blev det bl. a. i Stockholms län under senhösten ett näst intill totalstopp i fråga om igångsättningar för icke statligt belånade hus. Det medförde att redan inbokade leveranser måste inställas.

Bortfallet av leveranser har haft till följd att varken budgeterad omsättning eller budgeterat resultat kunnat uppnås; detta trots att faktureringen ökade med ca 20% till 163 Mkr (137). Resultatet efter finansiella poster ökade något till 3,3 Mkr (3,1). Det har då belastats med igångkörningskostnader för den nyförvärvade fabriken i Tjörnarps.

Ökade resurser

För att möta den ökade efterfrågan på volymhus behöver vi ökad kapacitet. I stället för att bygga till fabriken i Skyttorp valde vi att förvärva en befintlig anläggning, en volymhusfabrik i malpåse i Tjörnarps mitt i Skåne. Fabriken som vid full tillverkning har ungefär samma kapacitet som den i Skyttorp började tillverkningen vid årsskiftet 1979/80 efter att ha försetts med ny maskinell utrustning m. m.

Vi går in i 80-talet med en delvis ny organisation efter en genomgripande översyn under året. All personal i Sverige är nu anställd i moderbolaget och de tidigare rörelsedrivande dotterbolagen förvaltar nu endast fabriksfastigheterna.

Årtiondets första beslut innebär en ökning av aktiekapitalet med 6.0 Mkr till 10.1 Mkr. Emissionen är redan verkställd och vi har därmed en tillfredsställande kapitalbas för att skaffa ytterligare rörelsekapital för vidare expansion.

Framtiden

1979 avslutades med rekord i ordergång. Orderstocken täcker en stor del av årets produktion varför vi förväntar oss ytterligare expansion. Resultatet 1980 belastas med igångkörningskostnader för fabriken i Tjörnarps. Detta tillsammans med snabbt stigande kostnader för vilka vi icke kunnat helt kompensera oss gör att någon resultatförbättring inte är att vänta. Detta innebär med andra ord att lönsamheten sjunker något. Säkerhetsmarginalen är liten.

Marknaden torde fortsätta att vika långsamt i Sverige och konkurrensen ökar därmed. Utsikterna för den svenska ekonomin gör att man kan fråga sig hur länge vi har råd att bygga de hus vi gör idag. Nyckelhus har sedan länge gått i spetsen för energisnålhet och driftsekonomi. Vi hoppas och tror att dessa egenskaper kommer att sälja bättre än spröjsade fönster, färgat porslin och sörgårdsromantik.

Ingmar Björklöf

Nyckelhus i sammandrag	1975	1976	1977	1978	1979
Fakturerad försäljning i Mkr	52.6	73.6	109.9	137.0	162.6
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i Mkr	0.9	4.2	-0.1	3.2	3.4
i procent av fakturerad försäljning %	1.7	5.7	-0.1	2.3	2.1
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter i Mkr	1.0	4.2	-0.1	3.2	4.3
Avkastning på totalt redovisat kapital %	7.2	18.8	3.1	10.9	9.1
Soliditet %	4.3	5.8	12.1	14.1	11.7
Investeringar i anläggningar i Mkr	0.7	1.1	1.5	1.2	9.9
Medelantal anställda	86	92	200	263	324

Regioninvest i Norr AB

Företaget har till syfte att stimulera industriell utveckling i Norrbottens län. Regioninvest överfördes per den 1 januari 1979 till Statsföretag AB från den tidigare ägaren, Norrbottens Järnverk AB

Bolagets verksamhet har hitintills bedrivits med direkta statsstöd. Under våren 1979 erhöll bolaget 75 Mkr av riksdagen för fortsatt verksamhet under den närmaste treårsperioden.

Även under det gångna året har produktionsverksamhet bedrivits i likhet med tidigare år. Verksamheten har emellertid under året koncentrerats mot företagsengagemang. Det har gällt att utreda förutsättningarna för att genomföra rekonstruktioner av företag i samband med övertagande, att delta vid etableringar av nya företag samt att genom ägarengagemang medverka till att företag eller företagsenheter omlokaliseras till Norrbotten.

I ett fall har Regioninvest även förbundit sig att för de tre närmaste åren lämna förlusttäckning i syfte att möjliggöra fortsatt verksamhet i ett för länets verkstadsindustri nödvändigt serviceföretag för att därmed medverka i en bättre infrastruktur i Norrbotten.

Regioninvest har i Överkalix för NJAs räkning sysselsättningsansvaret vid den från AMS övertagna storarbetsplatsen i Överkalix. Verksamheten drivs där genom de tre helägda dotterbolagen Isolamin AB, Elenorr AB samt Mek- och elmontering i Tallvik AB.

Försäljning och resultat

Regioninvest-koncernens fakturerade försäljning har under året uppgått till 40 Mkr. Därav är 18 Mkr hänförligt till Isolamin, 21 Mkr till Mining Transportation Co och övriga bolag 1 Mkr. Exportandelen utgjorde 70 %.

Koncernens resultat före skatt uppgick till 1,9 Mkr. Därvid har för förlusttäckning använts resterande 6,1 Mkr av särskilt statsbidrag på 15,0 Mkr, som erhållits under 1978 för verksamhet i Överkalix.

Krisen inom varvsbranschen har medfört att dotterbolaget Isolamin, som Regioninvest för NJAs räkning har ansvaret för, har haft svåra problem då varven utgör den främsta kundkategorin.

Liknande förhållanden har rått för det under året förvärvade Mining Transportation Co AB i Kiruna, vars verksamhet har intimt samband med stål- och gruvbranschens konjunkturer.

Investeringar

Koncernens investeringar uppgick till 7,1 Mkr, varav i moderbolaget 0,8 Mkr.

Moderbolagets investeringar består i aktieköp. I övrigt utgörs investeringarna i huvudsak av verksamheten i Överkalix.

Moderbolaget har förvärvat samtliga aktier i:

- *Mining Transportation Co AB, Kiruna* med dotterbolag – i syfte att rekonstruera bolaget och att fortsätta dess verksamhet som tillverkare av större truckar för användning inom gruvor, stålindustri, terminalverksamhet m. m.
- *Redovisningsinvest i Norr AB, Luleå* som har till uppgift att svara för redovisningstjänsterna inom Regioninvestgruppen
- *Suna Verkstads AB (tidigare Erlandsson & Söner AB)* från Svenska AB Navigator. Företaget tillverkar bl. a. kabelstegar och kabelrännor.

Under året har Regioninvest förvärvat aktieposter i:

- *Nordkalottresor AB (30%), Luleå* för att tillsammans med Norrbottens landsting, Reso, Sveriges Turistråd och SJ Resebyrå stödja turistnäringen i länet.
- *Tväråns Såg AB (33%), Koskullskulle* för att genom ägarengagemanget möjliggöra nödvändiga investeringar och därmed trygga och öka sysselsättningen vid företaget.
- *Nordmek i Norr AB (50%), Luleå* som skall samordna aktiviteterna hos länets verkstadsindustri för bearbetning av större investeringsprojekt.
- *Texpan System Sweden AB (45%), Kalix* som är ett nyetablerat företag för produktion av oljefilter för förbränningsmotorer.

Bertil Hammarstedt

Rockwool AB

Utvecklar, tillverkar och marknadsför produkter och tjänster inom områdena energibesparing – boendemiljö – arbetsmiljö

Hög efterfrågan andra halvåret

Den fakturerade försäljningen i koncernen uppgick under 1979 till 743 Mkr. Det är en ökning jämfört med 1978 med 124 Mkr eller 20%.

Försäljningsutvecklingen under året karakteriserades av en svag efterfrågan under första halvåret, medan andra halvåret uppvisade en mycket god efterfrågan på huvuddelen av koncernens produkter och tjänster. Bakgrunden till denna efterfrågebild var, att den svenska byggmarknaden, av vilken koncernen är starkt beroende, utvecklades ogynnsamt under första halvåret. Bostadsbyggandet och industrins byggnadsinvesteringar låg på en nivå, som väsentligt understeg den koncernen planerat för. Denna utveckling påverkade främst divisionerna Isolerprodukter och Isenta ogynnsamt.

Andra halvåret kännetecknades sammantaget av en hög efterfrågan. En markant uppgång i aktiviteterna på byggmarknaden bidrog till väsentliga försäljningsökningar hos divisionerna Isolerprodukter och Isenta jämfört med första halvåret. Utvecklingen inom Division Laxå Bruk var dock fortsatt otillfredsställande.

Koncernens totala försäljning för verksamhetsåret nådde inte fullt uppgjord budget.

Resultatet förbättrades

Koncernens ekonomiska resultat före bokslutsdispositioner och skatter utgjorde 13 Mkr. Ökningen i förhållande till föregående år utgör 8 Mkr. Till följd av den låga efterfrågan med lågt kapacitetsutnyttjande under första halvåret, vissa produktionsproblem och kraftiga råvaruprishöjningar uppvisades förlustresultat efter de två första tertialen. Det andra halvårets gynnsamma efterfrågeutveckling samt insatser för att sänka kostnadsläget och höja effektiviteten vände förlusten till vinstresultat. Utvecklingen under 1979 har i kombination med en höjning av aktiekapitalet inneburit, att koncernens ekonomiska ställning stärkts jämfört med 1978.

Investeringar

Koncernen har under de senaste åren genomfört ett omfattande investeringsprogram. Investeringarna har främst syftat till att föra in en ny generation produkter samt att öka och modernisera produktionsresurserna inom mineralullsområdet. Investeringen i den nya fabriken i Hällekis är den

största i detta program. Fabriken, vars andra produktionslinje togs i bruk under våren 1979, har kostat ca 100 Mkr. Årets investeringar har utöver avslutandet av ovan nämnda program riktats mot satsningar på rationaliseringar, nya produkter och nya verksamhetsområden. Investeringarna under 1979 uppgick till 40 Mkr (123).

Stora utvecklingssatsningar

Utbyggnaden av nya produktionsresurser inom Division Isolerprodukter har gått hand i hand med en väsentlig utveckling av processen för tillverkning av mineralull. Med en ny datorstyrd process, installerad vid fabriker i Hällekis, Skövde och Gimo, tillverkas nu en ny generation isoleringsprodukter.

Fortsatt kraftiga satsningar på produkt- och processutveckling har skett inom "utvecklingsdivisionen" Laxå Bruk. Divisionen är koncernens främsta instrument i den sedan ett antal år tillbaka pågående diversifieringsprocessen.

Framgång på exportmarknaderna

Strävan att utveckla nya produkter för nya användningsområden är ett led i koncernens diversifiering, vilken syftar till ökad riskspridning. Ett annat viktigt led i denna process utgörs av den intensiva satsningen på exportverksamhet inom moderbolaget. Satsningen har resulterat i en kraftig ökning av försäljningen till utomnordiska länder av främst Division Isolerprodukters sortiment. För divisionens vidkommande kan talas om ett genombrott för exportverksamheten under 1979.

En viktig länk i exportsatsningen har varit det förhållandevis nybildade helägda brittiska dotterbolaget Ecomax (UK) Ltd. Bolaget, som marknadsför vissa delar av Division Isolerprodukters sortiment, har drivit en framgångsrik verksamhet sedan starten 1977.

Verksamhetsåret 1980

Efterfrågeutvecklingen på den svenska marknaden kommer att kännetecknas av en i förhållande till tidigare år dämpad ökningstakt. Konkurrensläget kommer ytterligare att skärpas genom nya företags inträde på såväl isoleringsmarknaden som inom entreprenadverksamheten. För Division Laxå Bruk beräknas vissa inbrytningar på den europeiska marknaden uppnås och i koncernen i sin helhet sker fortsatta satsningar på en ökad internationalisering.

Kraftfulla åtgärder kommer att vidtas i syfte att sänka kostnadsläget och effektivisera den administrativa och produktionstekniska apparaten i koncernen.

Den förväntade positiva effekten av dessa åtgärder, nya konkurrenskraftiga produkter, god personal och nya avancerade produktionsresurser förväntas lägga grunden till en förbättrad resultatnivå 1980.

Bo Anderberg

Rockwool i sammandrag	1975 ¹	1976	1977	1978	1979
Fakturerad försäljning i Mkr	101,2	455,0	571,0	618,2	742,6
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i Mkr	9,3	34,5	23,5	1,3	10,9
i procent av fakturerad försäljning %	9,2	7,6	4,1	0,2	1,5
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter i Mkr	9,3	31,6	24,9	5,0	12,8
Avkastning på totalt redovisat kapital %	—	14,5	9,8	3,2	4,4
Soliditet %	26,4	26,9	26,2	23,4	27,2
Investeringar i anläggningar i Mkr	5,0	21,7	64,0	122,6	39,6
Medelantal anställda	1 960	2 123	2 334	2 460	2 626

¹ Avser 1/10–31/12

SARA AB

Skandinaviens största serviceföretag avseende hotell och restauranger samt institutionell måltidsverksamhet

Ett år utan intäkter från spelautomater

År 1978 kraftsamlade SARA sina resurser för att under 1979 ha en verksamhet, som fungerade utan intäkter från så kallade "enarmade banditer". Bortfallet av spelintäkterna tillsammans med den därav betingade stora avvecklingen av rörelser under 1978 och början av 1979, innebar ett omsättningsbortfall på drygt 70 Mkr och ett resultatbortfall på ca 20 Mkr.

Det är mot denna bakgrund, som 1979 års verksamhet belyses och kommenteras.

Omsättning

Koncernens omsättning ökade under 1979 med drygt 6 Mkr till 732 Mkr, vilket är drygt 29 Mkr (4,1 %) bättre än budget. För jämförbar verksamhet har omsättningen ökat med nära 12 % jämfört med 1978, varav ca 3 % är volymökning.

Volymtillväxten avser i första hand hotellsidan där beläggningen förbättrades jämfört med 1978 samt inom personalrestaurangsidan, där en fortsatt expansion skett under 1979 med 13 nyetablerade personalrestauranger.

I jämförelse med branschen i övrigt har SARA haft en positiv utveckling. Hotellbeläggningen på SARAs hotell har exempelvis förbättrats med två procentenheter under 1979 – från 62 % till 64 % – medan branschen som helhet har haft en oförändrad nivå (52 % beläggning) jämfört med 1978.

Resultat

SARA har under 1979 i huvudsak helt kunnat kompensera sig för det resultatbortfall på ca 20 Mkr, som spelförbudet från 1979 innebar. Detta har i första hand kunnat ske genom en i tid inledd omstrukturering och diversifiering av företagets verksamhet. Av de nya produktområdena – hamburgerrestauranger, personalrestauranger, Winn-hotell, varuautomatverksamhet (vending) m. m. – vilka svarar för 35 % av koncernens omsättning, har flertalet starkt bidragit till årets positiva resultat. SARAs hotell- och restaurangverksamhet har som helhet väsentligt förbättrat sin lönsamhet.

Resultatet efter finansiella poster blev sålunda 5,6 Mkr, vilket är 10 Mkr bättre än budgeterat och endast 0,5 Mkr lägre än föregående år.

Investeringar och finansiering

Bland 1979 års investeringar, som totalt uppgår till ca 50 Mkr, avser 17 Mkr den pågående om- och tillbyggnaden av Grand Hotel i Falun, som beräknas vara färdig under april 1980.

Trots tunga investeringar har den finansiella positionen för SARA ytterligare kunnat förstärkas, med såväl förbättrad likviditet som soliditet.

1980-talet

SARA kommer att fortsätta förändra sin verksamhet, från ett traditionellt hotell- och restaurangföretag till ett serviceföretag med bredare inriktning.

Som ett komplement till vår hotellservice där speciellt Winn-hotellidén och en kontinuerlig förnyelse av våra fullservicehotell kommer att prioriteras, inriktar vi oss på fritids- och rekreationsaktiviteter. Denna inriktning förklarar förvärvet av fritids- och konferensanläggningen Billingshus i Skövde, liksom vårt samarbete med Svenska Fjäll i Vemdalen.

Vår restaurang- och måltidsservice, som idag bedrivs i olika former – fullservicerestauranger, personalrestauranger, hamburgerrestauranger och universitetsrestauranger – kommer att fortsätta sin expansion även inom den offentliga sektorn.

Dessutom skall SARA satsa resurser på att utveckla kompletterande service, som på sikt ger möjligheter att erbjuda managementtjänster inom angränsande områden till vår hotell-, restaurang- och varuautomatverksamhet (vending).

Den breddade verksamheten under 80-talet syftar dels till att göra SARA mindre konjunkturkänsligt, dels att etablera en högre lönsamhetsnivå.

En trolig konjunkturedgång med början under hösten – koncernens vinstperiod – innebär att ett bibehållande av 1979 års resultatnivå får anses vara en realistisk prognos för år 1980.

Ingemar Hellström

SARA i sammandrag	1975	1976	1977	1978	1979 ¹
Fakturerad försäljning i Mkr	480,8	549,1	587,7	690,4	709,1
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i Mkr	3,0	0,7	5,6	6,2	5,6
i procent av fakturerad försäljning %	0,6	0,1	1,0	0,9	0,8
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter i Mkr	1,8	5,9	13,6	5,7	9,1
Avkastning på totalt redovisat kapital %	4,4	3,2	4,9	4,9	4,4
Soliditet %	12,2	12,1	14,8	13,1	13,7
Investeringar i anläggningar i Mkr	8,6	53,1	21,7	36,4	50,1
Medelantal anställda	5 574	5 422	5 036	4 970	4 476

¹ Kostförsörjning konsolideras som separat bolag i Statsföretagsgruppens bokslut

SMT-Pullmax AB

Skandinaviens största tillverkare av verktygsmaskiner med en omfattande export över hela världen

Likheterna mellan svarvning vid sekelskiftet och motsvarande process i våra dagar är slående. Ändå har otvivelaktigt utvecklingen inom den skärande bearbetningstekniken tagit stora steg framåt sedan början av 1900-talet. Den mest betydelsefulla utvecklingen har skett på verktygsmaskinsidan, framför allt vad beträffar styrtekniken.

Långa serier ger alltid de bästa förutsättningarna för god tillverkningsekonomi. Det finns därför alltid en strävan att uppnå så långa serier som möjligt.

Kortare serier i tillverkningen blir emellertid allt vanligare på grund av ökat modellutbud av produkter till följd av ökande konkurrens på världsmarknaden. Behovet av flexibla högautomatiserade tillverkningsmetoder har därmed ökat även för denna typ av produktion.

De numeriskt styrda maskinerna, som nu på bred front erövrar industrin, ger i första hand den ökande andel av industrin som arbetar med korta och medellånga serier möjlighet att till vissa delar automatisera tillverkningen.

Genom den s. k. CNC-tekniken. Computerized Numerical Control, där styrutrustningen baseras på en mini- eller mikrodator, har verkstadsindustrin fått ett verkligt kraftfullt hjälpmedel att lösa de korta seriernas problematik.

Är då CNC-tekniken den fullständiga lösningen på de korta seriernas problematik? Nej, förvisso inte. Inom SMT-Pullmax har sedan länge stått klart

- att trenden mot kortare serier kommer att bli än mer accentuerad
- att bristen på yrkeskunnig arbetskraft kommer att bli allt större
- att CNC-tekniken bara löser den del av problemet som avser själva bearbetningsprocessen.

Sammantaget gör detta än högre automatiseringsgrad vid korta serier önskvärd. SMT-Pullmax ser som sin uppgift att bidra till denna utveckling.

Företaget har därför utvecklat och under året introducerat ett integrerat detaljhanteringssystem CPC. Computerized Part Changer, för de egna svarvarna. Denna utrustning styrs från maskinens datoriserade styrsystem.

SMT-Pullmax följer med stor uppmärksamhet trender i den framtida utvecklingen inom verkstadsindustrin. Det står ganska klart att en av de svårbedömbara faktorerna, som kommer att ge industrins ramförutsättning-

ar, är utvecklingen på energiområdet. Energiåtgången kommer med säkerhet att vara en tung faktor vid den framtida bedömningen av olika metoders tillverkningsekonomi. De metoder, som företaget inriktar sig mot, är inte speciellt energikrävande.

Ett annat betydelsefullt inslag i utvecklingstrenderna kommer att vara kravet på rationell kapitalanvändning, vilket innebär minimering av kapitalbindningen i varor i arbete och lager. Detta kommer att ske genom datorstödd planering och styrning av tillverkningen, användning av högproduktiva automatiserade maskiner och effektiv automatiserad materialhantering. Detta ger en ökad frikopplingsmöjlighet mellan människa och maskin som också skapar möjlighet till mera meningsfyllda arbetsuppgifter för människan.

Efter flera svåra år för verktygsmaskinindustrin måste 1979 betecknas som ett tämligen bra år sammantaget. Aktiviteten på flertalet betydelsefulla marknader var god och maskintillverkarna har i de flesta fall lyckats öka sina orderstockar.

Marknadsbilden har emellertid ändrats framför allt därigenom att nya ivriga konkurrenter blandat sig i leken. Utbudet har därmed blivit sådant att lönsamheten i branschen fortfarande lämnar åtskilligt övrigt att önska.

För SMT-Pullmax har 1979 inneburit en återhämtning från bakslaget 1978. Lönsamheten har förbättrats om än inte tillräckligt. För 1979 redovisas ett resultat före dispositioner och skatter på 11,7 Mkr jämfört med en förlust på 6,7 Mkr för 1978. Resultatet belastas hårt av ökade räntekostnader, som är en följd framför allt av de senaste årens snabba expansion.

Resultatet är helt hänförligt till den framgångsrika svarverksamheten, som utvecklats mycket gynnsamt under året.

Plåtmaskinverksamheten utgör resultatmässigt en belastning för företagsgruppen. Den befinner sig i ett läge där det traditionella programmet icke bär större utvecklingskostnader medan det nya programmet, som är i ett uppstartningsskede, ännu ej genererar pengar i tillräcklig omfattning.

Övrig verksamhet, som omfattar specialverktyg/maskiner, har haft en gynnsam utveckling under året och bidrar till resultatet, om än i liten omfattning.

Företagets ambitiösa produktutvecklingsprogram har lett till introduktionen av en serie nya produkter de senaste åren och under 1979 av CPC-systemen. Produktutvecklingen intar en central roll i företagets verksamhet. Produktutvecklingsarbetet är hårt inriktat på att höja den teknologiska nivån på plåtmaskinområdet samt att förbättra och om möjligt automatisera materialflödet kring bearbetningsmaskinerna. Utvecklingen inom elektroniksidan har lett till att företaget introducerat egna styrutrustningar på allt fler produkter i sortimentet, en utveckling som kommer att fortsätta om möjligt i ökad takt.

Företaget har ett övervägande modernt produktprogram. Kapitalutnyttjandet och produktiviteten har förbättrats något – åtskilligt återstår dock

innan tillfredsställande nivå nåtts. Förutsatt att den enligt allmän uppfattning förestående konjunkturförsämringen inte är omedelbar och att en oftergivlig resultatförbättring för plåtmaskinverksamheten kan nås bör 1980 kunna ge ett något bättre resultat än 1979.

Bengt Ganner

SMT-Pullmax i sammandrag	1975	1976	1977	1978	1979
Fakturerad försäljning i Mkr	206,1	241,5	229,2	283,8	324,4
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i Mkr	15,2	19,9	6,0	-6,2	11,7
i procent av fakturerad försäljning %	7,4	8,2	2,6	-2,2	3,6
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter i Mkr	15,2	19,9	8,1	-6,7	11,7
Avkastning på totalt redovisat kapital %	13,0	12,9	6,1	2,3	8,9
Soliditet %	15,9	30,3	26,4	21,1	20,3
Investeringar i anläggningar i Mkr	16,1	22,1	4,9	11,8	15,2
Medelantal anställda	1 012	1 102	1 074	1 072	1 148

Serva Promotion AB

Försäljningsbolag som arbetar för svenska och utländska tillverkare av produkter som främst är avsedda för försäljning via fackhandel och varuhus samt agenter på export

Slutfaktureringen för 1979 blev drygt 30 Mkr. Under året har agenturföretaget Carlén & Co förvärvats. Per den 1 september har samtidigt Servas engagemang på vapensidan avvecklats och överlämnats till FFV.

Speciellt produktgrupperna verktyg av gör-det-själv-karaktär och trädgårdssortimentet har utvecklats starkt. Industriförsäljningen har hamnat under budget och förklaras främst av leveransstörningar. Detta har också betytt, att exportfaktureringen har minskat under det gångna året.

Förutom den etablerade affärsverksamheten har Serva tilldelats speciella arbetsuppgifter att taga aktiv del i marknadsföringen av produkter, såväl i Sverige som utlandet, från tillverkare inom sysselsättningssvaga regioner. Denna verksamhet startar 1980. Efter Statsföretags förvärv av Serva, som skedde i mars månad, har rekryteringen av lämplig kompletterande personal för denna verksamhet verkstälts. Under året har en mångfald av nya produktförslag från utvecklingsfonder och SU studerats. Vid årsskiftet har ett flertal nya produkter introducerats på marknaden.

Resultatet före bokslutsdispositioner och skatter blev 0,1 Mkr. Lagerreserven har ökat.

Tord Vajda

Statsföretag Contracting AB

Bildades under år 1979. Bolagets uppgift är att under utnyttjande av inom Statsföretagsgruppen befintlig know-how och andra resurser marknadsföra anläggnings- och systemleveranser på export. Bolaget skall även samarbeta med företag utanför Statsföretagsgruppen.

Efter inbjudan från Ministeriet för Metallurgisk Industri i Peking har bolaget tillsammans med ett flertal andra svenska företag lämnat förslag till samarbete under en planerad utbyggnad av Kinas resurser inom områdena gruvbrytning och metallurgi. Överenskommelse om igångsättning av den första etappen av ett sådant samarbete träffades i Peking under december 1979.

Underhandlingar har inletts angående anläggningsleveranser också till andra marknader och inom andra industrigrenar.

Statsföretag Contracting erbjuder tjänster och varuleveranser i samband med projekt som för den tilltänkte köparen innebär stora investeringar. Detta betyder att man inte kan vänta snabba resultat. Det är fråga om en långsiktig verksamhet som emellertid bedöms vara intressant för Statsföretagsgruppen.

Arne Hedelius

Statsföretag International AB

Bolagets uppgift är att starta och utveckla export- och importverksamhet på marknader utanför Västeuropa och Nordamerika.

Under året har största delen av verksamheten varit riktad på Sovjetunionen, Väst- och Östafrika. I samtliga marknadsområden har en dämpad konjunkturbild påverkat våra möjligheter och resultat. Inför 1980 ser vi emellertid optimistiskt på vissa marknader med positiva utvecklingstendenser.

Vi har under året förstärkt oss på personalsidan, dels för att kunna etablera närmare samverkan och kontakt med dotterbolagen, dels för att kunna bredda vårt engagemang på statshandelsländerna och mera effektivt följa upp motköps- och kompensationsaffärsmöjligheterna inom detta länder-område.

Vi har också beslutat att engagera en "area manager" för Latinamerika och där vi som ett första steg i denna världsdelen ställer ut i Mexiko i april 1980, tillsammans med ett antal dotterbolag med intresse för Latinamerika.

Under 1980 kommer vi tillsammans med Statsföretag Contracting att flytta in i egna lokaler som även kommer att medge framtida expansionsmöjligheter.

Leif Älfvåg

Swedish Industrial Development Corporation, SID

Bolaget fungerar som bas i USA för Statsföretag AB samt för några av Statsföretags dotterbolag

1979 var SIDs tionde verksamhetsår. Under denna tid har SID medverkat i förarbete, start och ledning av elva amerikanska bolag samt ett stort antal projekt med syfte att introducera produkter och kunnande från bolagen inom Statsföretag och Förenade Fabriksverken (FFV), till vilka grupper SID koncentrerar sina insatser.

Vad gäller överföring till Sverige av ny amerikansk teknik, nya produkter och nytt kunnande inlemmas i allmänhet det som överförs i redan befintliga verksamheter och är därmed svårt att identifiera. SID ligger emellertid bakom minst fyra helt nya svenska företag. Enbart under 1979 levererade SID mer än 200 produktförslag samt cirka 25 förslag på affärsidéer, vilka bedömdes lämpliga att överföra och anpassas till nordeuropeiska förhållanden.

SID har tagit aktiv del i överföring till Sverige av kunnande, inklusive externa konsultinsatser och praktisk demonstration inom områden som strategisk planering, ekonometrisk modellering, venture management, projektvärdering, teknikutvärdering, riskanalys och tillämpad kreativitet.

För att kunna motsvara krav på kvalificerade insatser från så diversifierade grupper som Statsföretag och FFV arbetar SID med en liten permanent personalstyrka (8 personer) och ett stort antal fristående specialister.

Tord Carmel

Svenska Lagerhus AB

Företaget förvaltar lagerhus och ombesörjer lagring av spannmål, frö och fodermedel för bl. a. Svensk Spannmålshandel ek. förening. Bolaget åtar sig också beredskapslagring av livsmedel på uppdrag av Statens Jordbruksnämnd.

Faktureringen 1979 uppgick till 6,6 Mkr (5,6) och resultatet före bokslutsdispositioner och skatter till 1,5 Mkr (0,9).

Anders Fyrenius

Svenska Tobaks AB

Marknadsledande företag inom tobaksbranschen, diversifierat inom konsumentvarusektorn

Tobaksbolaget har under 70-talet lagt ned alltmer arbete på diversifiering av verksamheten. Bolaget har sålunda i dag åtta dotterbolag och ett flertal dotterdotterbolag utanför tobaksbranschen. Bakgrunden till denna utveckling är att tobakskonsumtionen på sikt kan komma att stagnera eller krympa.

Diversifieringen var från början inriktad mot företag med snabbrikliga konsumtionsvaror, dvs. inom ett område där bolaget har speciell kompetens. På senare år har bolaget emellertid satsat även på sådana verksamheter som inte ligger inom konsumtionsvarusektorn men som kan ge selsättning på orter där bolaget har tobaksrörelse.

70-talets företagspolitik har inneburit att koncernledningen ställts inför nya problem. Det har gällt att leda tobaksrörelsen på såväl hemmamarknaden som ett växande antal exportmarknader i stark konkurrens samtidigt som alltmer tid måste ägnas åt diversifieringsverksamheten. Dessutom har särskilda insatser krävts för att stödja några dotterföretag, som drabbats av ekonomiska kriser.

I detta läge har Tobaksbolaget tagit upp diskussioner med ägaren om att skapa en effektivare koncernstruktur. Dessa har lett till att ett särskilt förvaltningsbolag kommer att bildas, som skall utgöra moderbolag för Tobaksbolaget och dess nuvarande dotterföretag. Det nya bolaget kommer att handlägga gemensamma uppgifter för koncernens räkning, såsom övergripande organisationsfrågor, diversifierings- och utvecklingsfrågor, långsiktig finansförvaltning och juridisk rådgivning. Den nuvarande koncernledningen tillsammans med några stabsfunktioner med koncernuppgifter – sammanlagt ett 10-tal personer – kommer att överflyttas till det nya bolaget.

Genom den planerade förändringen kommer Tobaksbolaget att få en ledning, som helt kan koncentrera sig på de uppgifter bolaget står inför både i Sverige och utomlands i en för branschen besvärlig omställningstid.

Den svenska cigarettnemarknaden utvecklas som i flera andra länder i riktning mot lågtjäreprodukter, som 1979 svarade för 40% av cigarettnkonsumtionen i Sverige. Cigarettförsäljningen ökade med drygt 2% jämfört med 1978.

Cigarr- och cigarillkonsumtionen gick även under 1979 tillbaka, om också i mera dämpad takt än tidigare. Samma gäller piptobaken, medan rulltobaken – avsedd för rullning av cigaretter – ökade. Försäljningen av snus och portionstobak (tuggtobak) fortsatte att öka.

USA är alltjämt bolagets viktigaste exportmarknad och piptobaksområdet Borkum Riff och dess varianter den dominerande exportprodukten. Den

amerikanska pipetobaksmarknaden minskar sedan flera år och denna nedgång av totalmarknaden inverkar även på Tobaksbolagets försäljning. Bolagets marknadsandel är dock oförändrad eller ca 9%. I övrigt exporterade bolaget mindre kvantiteter av snus och cigariller. Exportansträngningarna under 1980 gäller alltså Borkum Riff, men de rökfria produkterna kommer alltmer i fokus.

Produktionsstrukturen i Tobaksbolaget genomgår f. n. en genomgripande förändring. En omflyttning mellan de olika fabrikerna pågår i syfte att renodla tillverkningen av de olika produktlagen till bolagets fyra fabriker. Detta innebär att cigaretttillverkningen, som nu är delad mellan Malmö- och Härnösandsfabrikerna koncentreras till Malmö och att cigarrill- och cigarrtillverkningen i Malmö flyttas till Härnösand. Omflyttningen, som sker stegvis, beräknas vara avslutad i början av 1982.

En ny snusfabrik byggs i Göteborg. Projektet utvecklas planenligt och den nya fabriken beräknas vara i full drift vid utgången av 1982. Totalinvesteringen beräknas uppgå till närmare 100 Mkr i löpande penningvärde.

Dotterbolagen

Elisabeth Bas BV i Holland drabbades under året av ökade kostnader, som dock kunde kompenseras genom en förbättrad produktivitet. Vinsten blev något lägre än 1978.

Ekströms Livsmedelsprodukter AB förbättrade sitt resultat avsevärt tack vare en fortsatt positiv utveckling i fråga om bolagets traditionella sortiment av torra frukt- och bärsockor, men också på grund av den under året genomförda utvecklingen av den förlustbringande fabriken för potatisprodukter i Mariestad.

Hugo Österberg AB ökade sin omsättning och redovisade en tillfredsställande vinst. Nordium AB, som alltmer inriktar sin verksamhet på tillverkning av hälsoprodukter, fortsatte att redovisa ett negativt resultat.

Vilhelmina Plast AB avskildes under året från Sinjet AB i Huskvarna och är numera ett självständigt dotterbolag till Tobaksbolaget med tillverkning av bl. a. backar och förvaringslådor. Under året förvärvade företaget 60% av aktierna i Swepall Hantering AB. Sinjet AB har bl. a. behållit tillverkningen av ytbehandlingsutrustning och konsumentborstar. Såväl Vilhelmina Plast som Sinjet gick även under 1979 med avsevärda förluster.

Under verksamhetsåret förvärvades Jede-Automater AB i Mariestad. Företaget tillverkar varmdrycksautomater. Omsättning och resultat har varit tillfredsställande. En ny verksamhet inom koncernen är också DR-Volym AB i Malmö, som adresserar och distribuerar direktreklam.

Koncernresultat

Koncernens vinst före bokslutsdispositioner och skatter blev betydligt bättre än föregående år. Detta beror främst på en volymökning i Tobaksbolaget men även på ett ökat finansnetto. Koncernvinsten 1980 väntas bli omkring 10% större än 1979 års.

Sven G Andrén

Tobaksbolaget i sammandrag	1975	1976	1977	1978	1979
Fakturerad försäljning i Mkr	811,4	926,6	972,6	1 125,8	1 237,2
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i Mkr	203,7	226,8	231,9	253,8	267,0
i procent av fakturerad försäljning %	25,1	24,5	23,8	22,6	21,6
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter i Mkr	212,3	235,9	227,8	237,6	263,6
Avkastning på totalt redovisat kapital % ¹	15,7	16,7	16,2	16,6	16,2
Soliditet % ¹	41,2	43,7	45,0	43,7	43,4
Investeringar i anläggningar i Mkr	20,7	30,4	25,6	29,6	52,7
Medelantal anställda	3 017	3 154	3 102	3 232	3 215

¹ Tobaksskatten för november avräknad från balansomslutningen

Svenska Torv AB

Tillverkar och utvecklar torvprodukter för jordförbättring samt odlingssubstrat för trädgårdsodling

Torvbolaget har verkat inom torvindustrin i 40 år. De första 25 åren ägnades åt bränsleproduktion såsom maskintorv, frästorv och torvbriketter. Under de senaste 15 åren har bolaget med samma teknologi producerat odlingssubstrat och jordförbättringsmedel för trädgårdsodlingen. Försäljningen av bolagets produkter till yrkesodlare och villaägare har ökat såväl i Sverige som i Danmark och på senare tid också i Italien.

Maskinutrustningen har undergått en väsentlig utveckling mot större maskinheter av modernt snitt med genomgående hydraulisk kraftöverföring. Motsvarande utveckling har också skett vid fabriksanläggningarna i Sösdala. Detta har medfört ökad mekanisering och motsvarande arbetskraftbesparing.

Bolagets finansiella läge är gott med hög soliditet och god lönsamhet. Framtiden ser ljus ut för Torvbolaget med en ökande efterfrågan på bolagets produkter.

Den utveckling av frästortekniken som skett inom Torvbolaget kan komma till användning för framställning av alternativa bränslen till olja.

Olle Uddgren

Torvbolaget i sammandrag	1975	1976	1977	1978	1979
Fakturerad försäljning i Mkr	9,3	9,7	9,9	11,5	13,2
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i Mkr	1,3	0,5	0,1	1,1	1,5
i procent av fakturerad försäljning %	14,0	5,2	1,0	9,5	11,4
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter i Mkr	1,3	0,4	0,0	1,1	1,3
Avkastning på totalt redovisat kapital %	10,2	5,4	3,5	9,1	10,9
Soliditet %	49,7	55,7	55,3	57,2	55,5
Investeringar i anläggningar i Mkr	3,3	3,6	3,7	1,0	0,9
Medelantal anställda	74	68	57	50	51

Svenska Utvecklings AB (SU)

Företaget är en central utvecklingsresurs för Statsföretagsgruppen och har därutöver till uppgift att utveckla produkter, metoder och system som är angelägna för samhället

En ökande efterfrågan på bolagets tjänster har noterats under året. Den fakturerade försäljningen under 1979 uppgick till 12,5 Mkr. Detta innebär en ökning med 38 % jämfört med 1978. Härav utgjordes 12 % av en reell volymtillväxt och 4 % av prisökningar.

Bolagets verksamhet bedrivs inom två avdelningar nämligen:

- avdelningen för teknisk och kommersiell utveckling (Stockholm) huvudsakligen sysselsatt med projektledning och sökande efter nya produkter och affärsidéer för Statsföretagsgruppen samt
- avdelningen för energi- och miljöteknik (Åkersberga) huvudsakligen sysselsatt med utveckling av nya produkter och processer av intresse för Statsföretag och samhället inom dessa områden.

Resultatet före bokslutsdispositioner och skatter uppgick till 1,6 Mkr. varav rörelseresultatet utgjorde 0,6 Mkr. Detta innebär en i stort sett oförändrad resultatsituation jämfört med 1978.

För Statsföretagsgruppen har bolaget under året främst arbetat med att utveckla produkter och processer inom energiområdet, kartlägga nya produkt- och branschområden som bedöms ha goda framtidsutsikter sett ur Sveriges och Statsföretagsgruppens synvinkel samt att söka ersättningsprodukter för företag i sysselsättningsdrabbade regioner.

Verksamheten med att finna ersättningsprodukter har under året lett till att fem nya företag bildats på olika orter i Norrland. Sysselsättningseffekten inom dessa företag uppgår till ca 125 personer. Denna del av företagets verksamhet förväntas få ökad omfattning. Ett samarbete med industridepartementet inom dessa områden pågår även.

Inom avdelningen för energi- och miljöteknik har under året verksamheten varit inriktad på att dels vidareutveckla de egna produkter inom det elektrokemiska området, som företaget under flera år arbetat med, dels att driva ett utvecklingsprogram inom området torv och biobränslen och dels att genomföra ett antal utvecklingsprogram och utredningar inom energi- och miljöområdet finansierade av Styrelsen för Teknisk Utveckling och Nämnden för Energiproduktionsforskning.

Uppdraget från amerikanska energidepartementet att tillsammans med en amerikansk batteritillverkare utveckla och tillverka fullstora batteriprototyper för fordonsdrift har under året fortsatt. Även denna del av företagets verksamhet inom energi- och miljöområdet förväntas få ökad betydelse.

Med hänsyn till företagets inriktning på sökning av nya produkter och på utvecklingsarbete inom energi- och miljöområdet kan noteras en ökande

marknad och efterfrågan på den typ av kvalificerade tjänster som bolaget idag kan tillhandahålla. För 1980 förväntas en viss ökning av verksamhetsvolymen och en god beläggning av företagens personal. Det bör härigenom vara möjligt att uppnå ett fortsatt tillfredsställande resultat av verksamheten.

Orwar Gustafsson

SU i sammandrag	1975	1976 ¹	1977	1978	1979
Fakturerad försäljning i Mkr	—	2.7	6.4	9.1	12.5
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i Mkr	—	— 0.7	— 0.4	1.4	1.6
i procent av fakturerad försäljning %	—	— 25.9	— 6.3	15.4	12.8
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter i Mkr	—	— 0.8	2.3	1.4	1.6
Avkastning på totalt redovisat kapital %	—	—	1.4	10.9	10.7
Soliditet %	—	25.0	42.0	47.3	49.4
Investeringar i anläggningar i Mkr	—	0.1	—	0.1	0.2
Medelantal anställda	—	69	39	38	42

¹ Avser 1/7–31/12

Svetab, Svenska Industrietablerings AB

Investmentföretag med inriktning på små och medelstora företag

Utvecklingen inom AB Förbandsmaterial (FMAB) kännetecknas av fortsatt expansion och god lönsamhet. I och med detta verksamhetsår avslutas uppdraget för Apoteksbolaget att distribuera vissa kostnadsfria patienthjälpmedel. Omfattande arbete har ägnats åt att utveckla nya produkter och ansatser, där bl. a. hemvårdsmarknaden har visat sig utgöra ett nytt intressant verksamhetsfält.

Utvecklingen inom Kryotherm har kännetecknats av återhämtning från den svacka i industriinvesteringarna som inträffade under 1978. Omsättningsökningen under 1979 har varit drygt 30%. Insatserna för vidareutveckling av värmepumpar och värmeåtervinningsaggregat har fortsatt under året. Dessa kostnader har till fullo belastat årets resultat.

Datamönster i Göteborg AB som bedriver produktionsteknisk och utvecklings- och servicebyråverksamhet inom konfektionsbranschen har ökat sin omsättning med 50%.

Under 1979 har Svetab avyttrat sitt helägda dotterbolag Mckansam till medarbetarna i bolaget.

Under 1978 började Svetab uppbyggnaden av den regionala investmentverksamheten genom etablering av dotterbolagen Svetab Nord AB och Svetab Bergslagen AB via finansiering från riksdagen. Under 1979 anslogs genom riksdagens beslut 30 Mkr till etablering av ytterligare två regionala investmentbolag, Svetab Småland AB och Svetab Öst AB. Vidare anslogs 5 Mkr till höjning av aktiekapitalet i moderbolaget Svetab i syfte att öka moderbolagets ekonomiska styrka.

De regionala investmentbolagen baserar sin verksamhet på en affärsidé, som innebär minoritetsengagemang i små och medelstora tillväxtföretag. Utöver satsningar av riskkapital har de regionala investmentbolagen också resurser att aktivt stödja företagsledningen då det gäller frågor som rör företagets problem och möjligheter. Verksamheten har hittills rönt positivt intresse från många håll.

Inom Svetabs konsult- och projektverksamhet har Investkontakt vidareutvecklat sina metoder för kontaktskapande verksamhet i syfte att hitta driftiga och dynamiska företagare med den motivation och läggning som krävs för att bygga upp utvecklingsbara företag.

För Svetab-gruppen uppgick fakturerad försäljning under 1979 till 104 Mkr (90). Resultatet efter finansiella intäkter och kostnader förbättrades till strax under 3 Mkr (-1). Till följd av att riksdagsanslaget till de nya regionala investmentbolagen och moderbolaget enligt gängse redovisningspraxis till viss del är resultatpåverkande, ökar resultatet före bokslutsdispositioner och skatter till 17 Mkr (10).

Omsättningen för 1980 beräknas uppgå till 75 Mkr och resultatet före bokslutsdispositioner och skatter till 2 Mkr.

Gunnar Olofgörs

Svetab i sammandrag	1975	1976	1977	1978	1979
Fakturerad försäljning i Mkr	68.0	101.4	97.7	90.0	104,2
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i Mkr	-10,8	0,8	5,4	-1,0	2,7
i procent av fakturerad försäljning %	-15,9	0,8	5,5	-1,2	2,6
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter i Mkr	-10,8	0,3	0,1	10,1	17,6
Avkastning på totalt redovisat kapital %	- 8,1	4,6	12,0	1,1	4,0
Soliditet %	15,4	16,2	23,4	54,6	66,0
Investeringar i anläggningar i Mkr	17,9	8,8	4,6	3,7	1,2
Medelantal anställda	303	280	193	153	161

Uddcomb Sweden AB

Mekaniska komponenter, teknologi och service för kraft- och processindustri

En med avseende på lönsamhets- och kostnadsstyrning ny divisionaliserad organisation infördes vid Uddcomb Sweden AB från början av 1979. Därmed underlättades företagets inriktning mot de delvis nya marknads- och produktionsmålen. Således har kundbearbetning inom exempelvis nya områden inom processindustri, gashantering och anläggningsservice kunnat intensifieras liksom det interna arbetet på att förbättra produktivitet och tillverkningsmetoder.

Funktionsbeskrivningar och kvalitetsstyrningssystem i anslutning till den nya organisationen har utarbetats. Diverse projektarbeten i effektiviserande syften har likaså pågått.

Under 1979 säkrade företaget ytterligare intressanta order på interndelar att foga till sin svenska nukleära orderstock. Andra väsentliga nukleära objektorder har ej tecknats. Dock vidarebearbetas för närvarande ett antal intressanta exportofferter, främst inom teknologisektorn. På tillverkarsidan kvarstår överkapaciteten i världen medan på avnämarsidan fortsatt vaga planer föreligger om vidare utbyggnad av kärnkraftproduktionen.

Marknadsföringen gentemot icke-nukleära men ur Uddcombs synpunkt likafullt naturliga motparter inom exempelvis process- resp. gasindustrierna har krävt jämförelsevis omfattande insatser. Prisläget är nästan undantagslöst tryckt på hela processkomponentmarknaden. Enstaka avsnitt har dock medgivit, att intressanta order kunnat tecknas. Riktade marknadsaktiviteter på basis av vunna erfarenheter fortsätter.

Företaget har ökat sina åtaganden inom sektorn anläggningsservice. Verksamheten bär inom sig löftesrika inslag, vilka kan väntas expandera. Företagsledning och anställda inom Uddcomb har tillsammans med Statsföretag AB inlett en strategisk utredning av de möjligheter som finns till framdeles lönsamma verksamhetsalternativ för Uddcomb. Utredningen är partssammansatt. Den bedrivs med hjälp av konsulter och utredningen beräknas kunna vara klar med sin analys sommaren 1980. Resultat och rekommendationer kommer därefter att föreläggas moderföretaget.

Företagets framtida, långsiktiga inriktning och struktur låter sig förklarligt nog bättre kommenteras sedan nämnda utredningsresultat föreligger.

Faktureringen uppgick till 24,5 Mkr. Genom ändrade leveransåtaganden för bl. a. reaktorkärl och ånggeneratorskomponenter till Västtyskland samt värmeväxlare till Jugoslavien har en fakturering motsvarande ett värde av ca 90 Mkr skjutits över till 1980.

Orderstocken ökade under året från 223,4 Mkr till 261,5 Mkr. Ordervärdet för kärnkraftkomponenter motsvarar 90% av hela orderstocken.

Antalet anställda har under året minskat från 589 till 537.

1979 års förlust efter finansiella intäkter och kostnader uppgick till 39,0 Mkr. Årets resultat har kraftigt påverkats av ett ökat nedskrivningsbehov av produkter i arbete, vilket främst förorsakats av längre tillverknings-tider, låg volym i verkstaden samt leveransförseningar.

I enlighet med regeringens proposition 1979/80: 79 täcks det under 1979 uppkomna underskottet huvudsakligen genom ett aktieägartillskott av 36,0 Mkr.

J A Smedstam

Uddcomb i sammandrag	1975	1976	1977	1978	1979
Fakturerad försäljning i Mkr	76,7	41,6	105,2	86,3	24,5
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i Mkr	-28,9	-33,8	-43,6	-39,8	- 39,0
i procent av fakturerad försäljning %	-37,5	-81,3	-41,4	-46,2	- 159,2
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter i Mkr	-29,4	-33,9	-43,4	18,2	- 3,0
Avkastning på totalt redovisat kapital %	- 7,0	- 6,8	- 8,0	- 9,1	- 11,5
Soliditet %	10,5	8,1	3,4	13,5	9,5
Investeringar i anläggningar i Mkr	41,0	6,6	1,2	0,4	2,3
Medelantal anställda	643	749	722	589	537

Resultat- och balansräkningar i sammandrag per bolag (Mkr)

	ABAB	ASSI	Berol Kemi	Beroxo	BS Kon- sult	Carbox
Resultaträkningar i sammandrag						
Fakturerad försäljning	191,6	2 896,9	558,0	179,2	44,1	18,8
Tillverknings-, försäljnings- och administr. kostn. m. m.	- 188,3	- 2 578,4	- 531,7	- 193,2	- 43,4	- 18,1
Avskrivningar enligt plan	- 2,6	- 176,9	- 12,1	- 0,8	- 0,1	- 0,5
Rörelseresultat efter avskrivningar enligt plan	0,7	141,6	14,2	- 14,8	0,6	0,2
Finansiella poster, netto	2,6	- 225,9	- 13,8	- 0,7	-	- 1,0
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	3,3	- 84,3	0,4	- 15,5	0,6	- 0,8
Extraordinära poster, netto	1,6	34,3	1,4	- 1,1	-	- 0,5
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter	4,9	- 50,0	1,8	- 16,6	0,6	- 1,3
Bokslutsdispositioner	- 4,3	58,4	22,8	-	- 0,5	3,8
Skatter	- 0,6	- 3,1	- 18,9	- 0,4	0,0	- 2,5
Minoritetsandelar i årets resultat	-	-	- 0,4	-	-	0,0
Nettovinst (förlust)	0,0	5,3	5,3	- 17,0	0,1	0,0
Balansräkningar i sammandrag						
Likvida medel	11,8	181,7	7,0	-	1,1	0,8
Kortfristiga fordringar m. m.	38,6	911,9	298,3	71,1	12,5	8,3
Varulager	3,6	779,7	115,6	57,4	-	5,3
Summa omsättningstillgångar	54,0	1 873,3	420,9	128,5	13,6	14,4
Spärrkonton hos Riksbanken	0,2	1,7	4,7	0,0	-	-
Summa anläggningstillgångar	12,1	2 551,2	125,5	606,5	0,2	4,3
Summa tillgångar	66,3	4 426,2	551,1	735,0	13,8	18,7
Kortfristiga skulder	39,7	1 293,6	206,4	286,5	13,5	13,1
Långfristiga skulder	16,1	1 907,2	233,8	65,5	-	3,9
Obeskattade reserver	4,8	309,5	23,2	-	-	-
Beskattade reserver	-	581,7	-	300,0	-	-
Minoritetsintressen i eget kapital	-	-	1,4	-	-	-
Aktiekapital	2,0	600,0	60,0	50,0	0,3	5,0
Övrigt eget kapital	3,7	- 265,8	26,3	33,0	0,0	- 3,3
Summa skulder och eget kapital	66,3	4 426,2	551,1	735,0	13,8	18,7
Medelantal anställda	2 099	9 390	909	-⁴	161	52

¹ Efter avdrag för negativ goodwill.² Beskattad reserv ökad med 6,1 Mkr.³ Tillämpad redovisningsprincip för Kockumsföretagen framgår av not 1 "Statsföretags redovisningsprinciper".⁴ Ingår i Berol Kemi.

Cea- verken	Eiser	Holm- sund Industri center	Kabi Vitrum	Kalmar Kockum	Kalmar Verkstad	Kockums Automa- tion ¹	Kockums Chemical ³	Kockums Industri ³	Kostför- sörjning
90.1	719,3	0.1	701,3	—	339,4	38,7	0,0	440,1	16,8
-94,2	-752,2	0,2	-649,7	—	-309,1	-32,2	-5,0	-469,7	-17,0
-2,8	-12,8	—	-34,0	—	-10,5	-0,5	-0,2	-14,1	0,0
-6,9	-45,7	-0,1	17,6	—	19,8	6,0	-5,2	-43,7	-0,2
-5,4	-15,0	0,2	-40,0	—	-4,9	-0,2	-0,3	-16,8	0,1
-12,3	-60,7	0,1	-22,4	—	14,9	5,8	-5,5	-60,5	-0,1
-4,2	55,0	0,2	0,0	-0,9	—	-5,0	5,7	53,4	—
-16,5	-5,7	0,3	-22,4	-0,9	14,9	0,8	0,2	-7,1	-0,1
12,1	11,1	-0,1	20,4	—	-9,7	-0,7	—	2,3	0,1
-0,1	0,9	0,0	-1,4	—	-1,2	-0,1	—	4,1	0,0
—	—	—	0,1	—	0,0	—	—	—	—
-4,5	6,3	0,2	-3,3	-0,9	4,0	0,0	0,2	-13,5	0,0
6,2	12,2	1,2	4,9	—	16,0	5,3	0,1	16,5	1,0
31,0	182,3	0,5	169,6	90,9	73,5	27,5	14,6	379,4	2,0
24,7	222,3	—	213,6	—	143,3	8,8	0,2	353,1	0,6
61,9	416,8	1,7	388,1	90,9	232,8	41,6	14,9	749,0	3,6
—	1,7	—	—	—	—	—	—	0,4	0,3
23,7	100,1 ¹	2,2	521,4 ¹	—	104,0	10,3	1,0	149,6	0,2
85,6	518,6 ¹	3,9	909,5 ¹	90,9	336,8	51,9	15,9	899,0	4,1
65,5	279,2	2,1	303,5	1,0	159,2	23,0	2,5	501,4	1,8
13,3	103,1	1,0	349,2	—	77,9	7,7	1,7	203,5	—
0,1	11,0	—	137,6	—	57,7	5,2	—	4,3	1,2
—	44,5 ²	—	—	11,0	10,0	10,1	11,4	18,9	—
—	—	—	0,3	—	0,0	—	—	0,8	—
12,0	40,0	0,1	100,0	1,4	20,0	5,0	0,0	50,0	0,8
-5,3	40,8	0,7	18,9	77,5	12,0	0,9	0,3	120,1	0,3
85,6	518,6 ¹	3,9	909,5 ¹	90,9	336,8	51,9	15,9	899,0	4,1
205	5696	3	2477	—	1014	175	35	2243	96

	Liber	LKAB	Nyckel- hus	NJA	Region- invest	Nuclear Steam
Resultaträkningar i sammandrag						
Fakturerad försäljning	460.6	2 174.4	162.6	55.9	40.4	—
Tillverknings-, försäljnings- och administr. kostn. m. m.	-437.0	-2 231.1	-156.4	-47.9	-62.7	—
Avskrivningar enligt plan	- 7.5	- 244.3	- 0.7	—	- 1.0	—
Rörelseresultat efter avskrivningar enligt plan	16,1	- 301,0	5,5	8,0	-23,3	—
Finansiella poster, netto	- 3.8	- 191.0	- 2.1	51.8	2.0	—
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	12,3	- 492,0	3,4	59,8	-21,3	—
Extraordinära poster, netto	—	430.4	0.9	1.5	28.1	—
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter	12,3	- 61,6	4,3	61,3	6,8	—
Bokslutsdispositioner	- 10.6	60.0	- 2.7	—	- 4.9	—
Skatter	- 0.8	- 43.7	- 0.2	—	- 0.1	—
Minoritetsandelar i årets resultat	—	—	—	—	—	—
Nettovinst (förlust)	0,9	- 45,3	1,4	61,3	1,8	—
Balansräkningar i sammandrag						
Likvida medel	2.5	45.3	4.0	0.4	4.1	—
Kortfristiga fordringar m. m.	83.3	414.5	30.5	433.4	46.0	—
Varulager	70.5	490.8	31.0	—	13.2	—
Summa omsättningstillgångar	156.3	950.6	65.5	433.8	63.3	—
Spärrkonton hos Riksbanken	0.3	5.3	—	—	—	—
Summa anläggningstillgångar	61.5	2 941.1	18.3	265.4	10.8	0.1
Summa tillgångar	218,1	3 897,0	83,8	699,2	74,1	0,1
Kortfristiga skulder	109.3	977.4	49.2	77.1	24.6	—
Långfristiga skulder	52.0	1 083.0	21.8	163.9	9.0	—
Obeskattade reserver	35.4	678.4	6.0	—	0.2	—
Beskattade reserver	—	—	—	—	33.5	—
Minoritetsintressen i eget kapital	—	—	—	—	—	—
Aktiekapital	15.0	550.0	4.1	450.0	3.0	0.1
Övrigt eget kapital	6.4	608.2	2.7	8.2	3.8	—
Summa skulder och eget kapital	218,1	3 897,0	83,8	699,2	74,1	0,1
Medelantal anställda	1 170	7 748	324	—	256	—

Rock- wool	SARA	Serva Promo- tion	SID	SMT- Pullmax	Stats- företag Contract- ing	Statsfö- retag inter- national	Stats- raff	Svenska Lagerhus	Svenska Skiffer- olja
742,6	709,1	30,7	2,3	324,4	—	1,9	—	6,6	—
698,6	-676,1	-30,0	-2,3	-286,1	-0,2	0,7	—	-4,8	-0,2
-25,4	-24,5	-0,2	0,0	-8,7	—	—	—	-0,7	—
18,6	8,5	0,5	0,0	29,6	-0,2	1,2	—	1,1	-0,2
-7,7	-2,9	-0,4	0,0	-17,9	0,2	-1,1	—	-0,1	2,1
10,9	5,6	0,1	0,0	11,7	0,0	0,1	—	1,0	1,9
1,9	3,5	—	—	—	-0,1	0,0	—	0,5	—
12,8	9,1	0,1	0,0	11,7	-0,1	0,1	—	1,5	1,9
-5,5	-2,7	-0,1	—	-7,2	—	—	—	-1,0	—
-1,3	-1,1	0,0	0,0	-0,2	0,0	0,0	—	-0,1	-1,1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6,0	5,3	0,0	0,0	4,3	-0,1	0,1	—	0,4	0,8
11,6	55,9	0,3	0,6	7,0	—	0,6	0,6	0,2	0,8
165,2	95,9	3,6	0,1	119,3	6,5	8,3	0,3	2,9	17,2
52,9	24,0	6,3	—	178,3	—	—	—	—	—
229,7	175,8	10,2	0,7	304,6	6,5	8,9	0,9	3,1	18,0
7,7	0,2	—	—	—	—	—	—	—	—
291,4	322,3	10,1	0,1	62,3	—	0,9	58,4	7,1	8,6
528,8	498,3	20,3	0,8	366,9	6,5	9,8	59,3	10,2	26,6
187,6	154,2	14,7	0,3	177,8	1,1	9,7	0,8	2,7	0,2
142,4	271,4	2,9	—	89,6	—	—	58,1	1,3	—
109,7	8,3	1,8	—	50,3	—	—	—	0,7	—
2,7	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	0,1	—	—	—	—	—	—	—	—
50,0	5,0	0,5	0,8	40,0	5,0	0,1	0,4	5,0	23,0
36,4	59,3	0,4	-0,3	9,2	0,4	—	—	0,5	3,4
528,8	498,3	20,3	0,8	366,9	6,5	9,8	59,3	10,2	26,6
2626	4476	35	7	1148	2	10	7	24	1

	Svenska Tobak	Svenska Torv	Svenska Utveck- lings	Svetab	Uddcomb
Resultaträkningar i sammandrag					
Fakturerad försäljning	1 237,2	13,2	12,5	104,2	24,5
Tillverknings-, försäljnings- och administr. kostn. m. m.	- 1 013,4	- 10,3	- 11,8	- 101,5	- 47,5
Avskrivningar enligt plan	- 31,2	- 1,4	- 0,1	- 1,1	- 3,8
Rörelseresultat efter avskrivningar enligt plan	192,6	1,5	0,6	1,6	- 26,8
Finansiella poster, netto	74,4	0,0	1,0	1,1	- 12,2
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	267,0	1,5	1,6	2,7	- 39,0
Extraordinära poster, netto	- 3,4	- 0,2	-	14,9	36,0
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter	263,6	1,3	1,6	17,6	- 3,0
Bokslutsdispositioner	- 175,5	- 1,2	- 0,6	- 0,5	- 0,3
Skatter	- 58,4	0,0	-	- 0,1	-
Minoritetsandelar i årets resultat	0,0	-	-	-	-
Nettovinst (förlust)	29,7	0,1	1,0	17,0	- 3,3
Balansräkningar i sammandrag					
Likvida medel	321,6	2,8	2,1	9,0	2,6
Kortfristiga fordringar m. m.	791,9	3,0	17,6	111,3	58,3
Varulager	542,4	1,6	-	13,7	182,5
Summa omsättningstillgångar	1 655,9	7,4	19,7	134,0	243,4
Spärrkonton hos Riksbanken	22,7	-	-	-	-
Summa anläggningstillgångar	369,8	9,3	0,3	10,2	51,8
Summa tillgångar	2 048,4	16,7	20,0	144,2	295,2
Kortfristiga skulder	974,3	2,9	4,5	21,0	181,7
Långfristiga skulder	91,1	1,8	5,6	26,3	88,8
Obeskattade reserver	436,9	5,5	-	3,6	-
Beskattade reserver	-	-	-	50,2	-
Minoritetsintressen i eget kapital	-	-	-	0,0	-
Aktiekapital	300,0	5,0	2,5	10,0	20,0
Övrigt eget kapital	246,1	1,5	7,4	33,1	4,7
Summa skulder och eget kapital	2 048,4	16,7	20,0	144,2	295,2
Medelantal anställda	3 215	51	42	161	537

S:a Dotterbolag	Statsföretag AB	Eliminering av koncernmellanhavanden	Eliminering av förvärvsvärden	Övriga just. o eliminerings	Gruppen totalt
12 337,5	—	— 160,5	—	—	12 177,0
— 11 701,0	—	135,1	—	— 53,4	— 11 619,3
— 618,5	—	0,1	0,6	1,5	— 616,3
18,0	—	— 25,3	0,6	— 51,9	— 58,6
— 427,7	— 82,3	— 4,8	—	64,4	— 450,4
— 409,7	— 82,3	— 30,1	0,6	12,5	— 509,0
653,9	— 10,7	196,4	—	— 34,3	805,3
244,2	— 93,0	166,3	0,6	— 21,8	296,3
— 47,3	0,0	94,0	— 2,6	— 11,2	32,9
— 133,0	— 23,6	—	3,1	17,6	— 135,9
— 0,3	—	—	—	— 0,1	— 0,4
63,6	— 116,6	260,3	1,1	— 15,5	192,9
737,8	991,6	—	—	— 5,1	1 724,3
4 721,1	1 506,0	— 1 965,3	—	1,8	4 263,6
3 535,4	—	—	—	— 0,2	3 535,2
8 994,3	2 497,6	— 1 965,3	—	— 3,5	9 523,1
45,2	—	—	—	— 0,1	45,1
8 712,1	5 019,1	— 995,1	— 2 994,8	— 25,5	9 715,8
17 751,6	7 516,7	— 2 960,4	— 2 994,8	— 29,1	19 284,0
6 163,1	1 568,3	— 1 916,4	— 40,9	87,7	5 861,8
5 092,9	2 278,5	— 1 033,8	270,7	— 69,6	6 538,7
1 891,4	—	—	— 55,8	— 5,1	1 830,5
1 074,0	61,9	—	— 0,1	5,0	1 140,8
2,6	—	—	7,3	0,4	10,3
2 436,1	3 125,0	—	— 2 436,1	—	3 125,0
1 091,5	483,0	— 10,2	— 739,9	— 47,5	776,9
17 751,6	7 516,7	— 2 960,4	— 2 994,8	— 29,1	19 284,0
46 395	63	—	—	—	46 458

Styrelse, revisorer och koncernledning samt riksdagsledamöter utsedda att delta i bolagsstämma

Styrelseledamöter

Utsedda av bolagsstämman

Karl-Axel Linderöth, VD i SPP Pensionstjänst AB (ordförande)
Lennart Dahlström, f. d. VD i 4:e AP-fonden (vice ordförande)
Ulf Laurin, VD i PLM
Gunnar Malmenström, VD i Länsförsäkringsbolagen
Rutger Martin-Löf, styrelseordförande i Swedfund
Gunnar Nilsson, LOs ordförande
Karl-Erik Nilsson, direktör i TCO
Per Sköld, VD i Statsföretag AB
Åke Ståhlbrandt, f. d. VD i Trelleborg-Tretornkoncernen
Nore Sundberg, departementsråd i Industridepartementet
Sven Tidala, VD i Slakteriförbundet, suppleant
Solveig Wikström, professor vid Lunds Universitet, suppleant

Utsedda av de anställda

Stig Ahlin, förste ombudsman i SIF
Leif Blomberg, ombudsman i Svenska Metallindustriarb.förb.
Karl-Erik Jarhamn, ombudsman i HTF, suppleant
Göte Olofson, representant för Gruvindustriarb.förb., suppleant

Revisorer

Utsedda av bolagsstämman

Sören Mannheimer, förbundsjurist
Knut Ranby, auktoriserad revisor
Birger Sonesson, auktoriserad revisor
Sven Lindquist, direktör i Sveriges Föreningsbankers Förbund, suppleant
Sten Lundvall, auktoriserad revisor, suppleant
Bo Steén, auktoriserad revisor, suppleant

Utsedda av Riksgäldsfullmäktige

Bernt Nilsson, riksdagsman
Karl-Anders Petersson, riksdagsman
Bo Lundgren, riksdagsman, suppleant
Ivar Nordberg, riksdagsman, suppleant

Koncernledning

Per Sköld, verkställande direktör

Bo C E Ramfors, vice verkställande direktör (t. o. m. 80-08-31)

Jan Orrenius, administration och samhällsfrågor

Gustav Paulsson, koncernutveckling

Lennart Redefelt, ekonomi

Arne Rosengren, finans

Riksdagsledamöter utsedda att delta i bolagsstämmor med Statsföretag AB

Utsedda av riksdagen

Tage Adolfsson (m)

Sivert Andersson (s)

Sven Andersson (fp)

Hugo Bengtsson (s)

Lennart Blom (m)

Rolf Clarkson (m)

Arne Fransson (c)

Hans Gustafsson (s)

Lilly Hansson (s)

Sven Henricsson (vpk)

Birgitta Johansson (s)

Rune Jonsson (s)

Anna-Greta Leijon (s)

Sven Eric Lorentzon (m)

Kjell Mattsson (c)

Johan Olsson (c)

Eva Winther (fp)

Nils Erik Wååg (s)

Adresser**Dotterbolag och intresseföretag**

ABAB,
Allmänna Bevaknings AB
(Sibyllegatan 17)
Fack
102 40 Stockholm
Tel 08-23 73 20

ASSI,
AB Statens Skogsindustrier
(Sveavägen 59)
105 22 Stockholm
Tel 08-22 11 40

Berol Kemi AB
Box 851
444 01 Stenungsund
Tel 0303-850 00

Beroxo AB
Box 851
444 01 Stenungsund
Tel 0303-850 00

BSK BS Konsult AB
Nybrogatan 34
114 39 Stockholm
Tel 08-14 07 00

AB Carbox
Dragongatan 16
271 00 Ystad
Tel 0411-160 65

Ceaverken AB
(Eskilstunavägen 34)
Box 174
152 01 Strängnäs
Tel 0152-129 30

AB Eiser
(Nils Jakobsonsgatan 5)
Box 121
501 03 Borås
Tel 033-12 70 20

KabiVitrum AB
(Lindhagensgatan 133)
112 87 Stockholm
Tel 08-13 80 00

Kalmar Kockum AB
Torsåsgatan 5
392 39 Kalmar
Tel 0480-882 50

Kalmar Verkstads AB
Box 943
391 29 Kalmar
Tel 0480-150 70

Kockums Automation AB
Box 1044
212 10 Malmö
Tel 040-22 45 00 (fr. o. m. 80-05-27)

Kockums Chemical AB

Nya Agnesfridsvägen 181
213 75 Malmö
Tel 040-22 20 10

SARA AB

(S:t Eriksgatan 113)
Box 21009
100 31 Stockholm
Tel 08-34 08 00

Kockums Industri AB

Box 506
826 01 Söderhamn
Tel 0270-170 00

Serva Promotion AB

(Målarvägen 15)
Box 5034
141 05 Huddinge
Tel 08-46 25 40

Liber Grafiska AB

(Sorterargatan 23)
162 89 Vällingby
Tel 08-89 02 00

SMT-Pullmax AB

Box 1536
401 50 Göteborg
Tel 031-17 25 90

LKAB

(Sturegatan 11)
Box 26044
100 41 Stockholm
Tel 08-24 90 60

Statsföretag Contracting AB

(Strandvägen 1)
Box 7184
103 88 Stockholm
Tel 08-24 29 00

Nyckelhus AB

(Fyrisvallsgatan 7)
Box 2039
750 02 Uppsala
Tel 018-10 21 40

Statsföretag International AB

(Strandvägen 1)
Box 7054
103 86 Stockholm
Tel 08-24 29 00

Regioninvest i Norr AB

951 84 Luleå
Tel 0920-654 40

Swedish Industrial

Development Corporation, SID
600 Steamboat Road
GREENWICH, Ct. 06830 USA
Tel (203) 661-2500

Rockwool AB

541 86 Skövde
Tel 0500-106 50

Svenska Lagerhus AB

(Norrländsgatan 15)

Box 7354

103 90 Stockholm

Tel 08-21 29 43

Uddcomb Sweden AB

(Verkö)

Box 1040

371 24 Karlskrona

Tel 0455-247 20

Svenska Tobaks AB

(Maria Bangata 6)

Box 17007

104 62 Stockholm

Tel 08-69 09 00

Intresseföretag

Beijer Byggmaterial AB

(Karlsbodavägen 9–11)

Box 11055

161 11 Bromma

Tel 08-98 16 80

Svenska Torv AB

Box 152

280 10 Sösååla

Tel 0451-640 70

Svenska Petroleum AB

(Regeringsgatan 30–32)

Box 16101

103 23 Stockholm

Tel 08-24 98 60

Svenska Utvecklings AB

(Malmskillnadsgatan 48 A)

Box 7733

103 95 Stockholm

Tel 08-14 14 60

SSAB Svenskt Stål AB

(Birger Jarlsgatan 58)

Box 16344

103 26 Stockholm

Tel 08-24 23 10

Svetab, Svenska Industrietablerings

AB

(Hamngatan 6)

Box 7655

103 94 Stockholm

Tel 08-24 77 90

Innehåll

Statsföretagsgruppen i sammandrag	3
Statsföretag – 10 års utveckling	4

Årsredovisning*Statsföretagsgruppen*

Koncernöversikt	7
Resultaträkning	22
Balansräkning	23
Finansieringsanalys	25
Bokslutskommentarer	26
Personal	47
Statsföretagsgruppens redovisning – kompletterande uppgifter	
Effekt av prisändringar	56
Påverkan av statliga tillskott på statsföretagsgruppens resultat- räkning	58
Redovisning av intresseföretag	61
Statsföretagsgruppens verksamhetsområden	65

Moderbolaget

Förvaltningsberättelse	68
Resultaträkning	70
Balansräkning	71
Finansieringsanalys	72
Bokslutskommentarer	73
Vinstdisposition	81
Revisionsberättelse	82

Dotterbolagspresentation

ABAB, Allmänna Bevaknings AB	83
ASSI, AB Statens Skogsindustrier	85
Berol Kemi AB	88
Beroxo AB	91
BS Konsult AB	92
AB Carbox	93
Ceaverken AB	94
AB Eiser	96
KabiVitrum AB	99
Kalmar Verkstads AB	101
Kockums Industri AB	104
Kockums Automation AB	107
Kockums Chemical AB	108
Liber Grafiska AB	109

LKAB, Luossavaara-Kiirunavaara AB	112
Nyckelhus AB	115
Regioninvest i Norr AB	117
Rockwool AB	119
SARA AB	122
SMT-Pullmax AB	124
Serva Promotion AB	127
Statsföretag Contracting AB	128
Statsföretag International AB	129
Swedish Industrial Development Corporation, SID	130
Svenska Lagerhus AB	131
Svenska Tobaks AB	132
Svenska Torv AB	135
Svenska Utvecklings AB (SU)	136
Svetab, Svenska Industrietablerings AB	138
Uddcomb Sweden AB	140
Resultat- och balansräkningar i sammandrag per dotterbolag	142
Styrelse, revisorer och koncernledning samt riksdagsledamöter utsedda deltaga i bolagsstämma	148
Adresser – dotterbolag och intresseföretag	150